

EGENTLIGA FINLANDS ETAPPLANDSKAPSPLAN FÖR NATURVÄRDEN OCH -RESURSER PLANBESKRIVNING

14.6.2021 / 13.9.2021

ANVISNING FÖR ATT LÄSA KARTMATERIALET

ETAPPLANDSKAPSPLANEN

Landskapsplanen är en plan i allmänna drag, framställd på en karta, om användningen för områden som behövs för att utveckla landskapet eller som en etappplan för teman eller delområden. I denna etapplandskapsplan koncentrerar man sig på utvecklingsmål eller -frågor för naturvärden och -resurser, rekreation och turism samt tekniska nätverk. Teman, som blir utanför avgränsningen, har till stor del blivit lösta, antingen i tidigare landskapsplansprocesser eller kommer att bli lösta i de följande etapplandskapsplanerna.

PLANKARTAN

På etapplandskapsplanskartan förs fram endast de nya beteckningarna och de beteckningar som ska upphävas och vilka hör till temana, med undantag för frågor som ska avgöras som särskilda frågor samt tekniska korrigeringar. Helheten ska granskas i den uppdaterade sammanställningen för landskapsplanen, där alla gällande beteckningar läggs fram. På plankartan förtecknas de planbeteckningar som berör lösningen.

På plankartan anvisas även flera beteckningar, vilka sammanställts ur särskilda uppdaterade datakällor. I fråga om sådant material bör den senaste informationen sökas upp i den aktuella databasen. Sådana beteckningar omfattar beteckningar för grundvattenområden, skyddszo-
ner, områden skyddade med stöd av naturvårdslagen och beteckningarna för Natura-områdena.

På plankartan anvisas även flera beteckningar, där lägesuppgiften med beaktande av landskapsplanens skalnivå är mera allmän eller har sammanställts på grund av ritningstekniska orsaker. För dessa landskapsplansbeteckningar bör uppgifterna i detalj kontrolleras i bakgrunds-
materialen. Sådana beteckningar utgör en del av r- och v-objekten samt linjeföringar av elnät, beteckningarna för friluftsleder och riktgi-
vande friluftsleder samt beteckningarna för paddlings- och vattenutflyktsrutter och delområdesavgränsningarna för värdefulla geologiska
formationer.

DOKUMENTET MED PLANBETECKNINGARNA OCH -BESTÄMMELSERNA

Planbeteckningarna, som gäller planlösningen jämte bestämmelserna, uppräknas i ett särskilt dokument vilket ska godkännas.

BESKRIVNINGEN

I planbeskrivningen beskrivs planens mål, utgångspunkterna för planeringen, informationsunderlaget, på vilket planlösningen stöder sig (utredningarna och annat material) samt planlösningens allmänna innehåll och konsekvenser.

PLANKORTEN

Innehållet och grunderna för de beteckningar som ska användas i planlösningen jämte motiveringarna beskrivs mera i detalj i plankorten. I korten beskrivs med enskilda beteckningar planlösningens utgångspunkter, mål och konsekvenser samt de utrednings- och motiverings-
handlingar som berör planlösningen. I kortet konstateras de ursprungliga beteckningarna, den beteckning som eventuellt förändras samt
ändringen. Plankorten utgör en del av planens bilagor (Bilaga 1).

TEMAKARTORNA

På temakartorna visas beteckningarna i landskapsplanen som helheter temaspecifikt. Temakartorna utgör en del av planens bilagor (Bilaga 2).

BAKGRUNDSMATERIALEN

Planlösningar presenteras även på bakgrundskartor samt i särskilda bakgrundsutredningar, vilka finns tillgängliga i elektronisk form.

FÖRKORTNINGAR SOM ANVÄNDS I PLANMATERIALET

TKSMK – Landskapsplanen för Åbo stadsregion

SSMK – Landskapsplanen för Saloregionen

VSMK – Landskapsplanen för Egentliga Finland, Vakka-Suomi, Loimaaregionen, Åboland, Åboregionens kranskommuner

TPLMK –Egentliga Finlands etapplandskapsplan för markanvändning, service och trafik i tätorterna

LAVMK – Egentliga Finlands etapplandskapsplan för naturvärden och resurser

EGENTLIGA FINLANDS ETAPPLANDSKAPSPLAN FÖR NATURVÄRDEN OCH -RESURSER PLANBESKRIVNING

ISBN 978-952-320-045-6

INNEHÅLL

1. INLEDNING	5
2. PLANBESKRIVNINGENS CENTRALA INNEHÅLL	6
3. LANDSKAPSPLANEN SOM EN DEL AV PLANERINGEN AV OMRÅDENAS ANVÄNDNING.	7
3.1 Markanvändnings- och bygglagens mål, landskapets planeringssystem	7
3.2 Landskapsplanläggningens uppgifter och innehåll	7
4. LANDSKAPSPLANERINGENS OCH ETAPPLANDSKAPSPLANENS CENTRALA UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅL	9
4.1 De riksomfattande målen för områdesanvändningen	9
4.2 Klimatförändringen	10
4.3 Egentliga Finlands landskapsstrategi.	11
Ansvarsfullhet.	11
Samarbetsfärdigheter – tillsammans gränsöverskridande	11
Tillgänglighet – tillgänglig Östersjöns port	12
Resurssmarthet – innovativt föregångarskap	12
4.4 En vägkarta och energistrategi för Egentliga Finlands klimat- och energistrategi.	13
4.5 Tyngdpunkterna för en smart specialisering	13
4.6 Egentliga Finlands miljöprogram	14
Utmaningarnas arena – fem utvecklingsstigar	14
4.7 Uppdateringen av Egentliga Finlands turismprogram 2017–2020, utvecklingspetsarna	14
4.8 Havspan	14
4.9 Den gällande landskapsplanen	15
5. ETAPPLANDSKAPSPLANENS TEMASPECIFIKA MÅL OCH BETECKNINGAR	16
5.1 Allmänt om landskapsplanernas beteckningar.	16
5.2 Beteckningar som ska anvisas i etapplandskapsplanen	16
5.3 Tryggandet av naturvärdena och naturskydd	18
Allmänna utgångspunkter	18
Nuläget i landskapsplanen	18
Landskapsplanens mål och bakgrundsmaterial	18
5.4 Naturens betydelse för rekreationsbruk och turism	22
De allmänna utgångspunkterna	22
Nuläget i landskapsplanen	23
Landskapsplanens mål och bakgrundsmaterial	23
5.5 Främjandet av en hållbar användning av naturvärdena	27
Allmänna utgångspunkter	27
Nuläget i landskapsplanen	28
Landskapsplanens mål och bakgrundsmaterial	28
5.6 Andra beteckningar och tekniska korrigeringar	30
6. BEDÖMNING AV ETAPPLANDSKAPSPLANENS KONSEKVENSER	32
6.1 Människornas levnadsförhållanden och livsmiljö samt rekreation.	32

6.2 Marken och berggrunden, vattnet, luften och klimatet	33
6.3 Växt- och djurarterna, naturens mångfald och naturresurserna	33
6.4 6.4 Region- och samhällsstrukturen, samhällsekonomi, energihushållningen och trafiken	34
6.5 Stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön.	34
6.6 Näringslivets utveckling till en fungerande konkurrens	34
6.7 Bekämpningen av klimatförändringen och anpassningen till den	35
6.8 Nätverket Natura 2000	35
7. VÄXELVERKAN OCH INKOMMEN RESPONS OM PLANPROCESSEN.	37
7.1 Beredningsetappen	37
7.2 Förslagsetappens beredning	37
Tillställningar för deltagande våren 2018	37
Enkät våren 2018.	37
Kartdeltagande hösten 2018	37
Kommunomgångarna	37
Enkät om tysta och fridfulla samt om ströv- och rekreationsområden, våren 2019.	37
Naturresursforum våren 2019	38
Samarbetsgruppen för områdesanvändningen hösten 2019	38
7.3 Utlåtandeskedet för förslaget till landskapsplan	38
7.4 Framläggande till påseende av landskapsplanen.	38
7.5 Godkännande av landskapsplanen – kompletteras	39
8. GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING AV LANDSKAPSPLANEN	40
8.1 Verkställighet	40
8.2 Uppföljning.	40
Planmaterial som ska godkännas	40
Plankartan 1:185 000	40
Planbeteckningarna och bestämmelserna	40
Bilagor:	40
Bilaga 1: Plankorten	40
Bilaga 2: Temakartorna	40
BAKGRUNDSMATERIAL OCH KÄLLOR:	41

1. INLEDNING

Landskapsfullmäktige beslutade vid sitt möte 7.12.2015 att inleda utarbetandet av en etappplansplan för Egentliga Finlands naturvärden och -resurser. I planen behandlas användningen av landskapets viktiga naturresurser och potentialer ur cirkulär- och bioekonomins aspekt och sammanjämkar dem med utvecklingsbehoven för naturvärdena samt rekreation och turism. Etappplansplanen reviderar och kompletterar de gällande landskapsplanerna som en generell bestämmelse och i enlighet med avgränsade teman och innehåll. Planområdet utgörs av hela Egentliga Finland.

Under planarbetet har man utrett planbeteckningar som främjar verkställigheten av plantemana och vilka tryggar deras funktion samt gjort tekniska uppdateringar i de material för landskapsplanen som producerats av andra av planeringsarbetet för landskapsplanen oberoende involverade. Material som är producerade av andra och vilka ska beaktas i i landskapsplanen utgörs i regel av områden och objekt, vilka styrs av en speciallagstiftning, såsom naturskydds- och grundvattenområdena.

Uppnåendet av målen för etappplansplanen för naturvärden och -resurser är en del av regionutvecklingsarbetet och det har förutsatt ett omfattande regionalt arbete med intressentgrupperna och utredningsarbetet för att samla in grundläggande information. Det centrala målet för planarbetet är alltså att anvisa möjligheter och landskapets potentialer i de teman som behandlas, och det är inte heller något egenvärde att anteckna all verksamhet i planen som konkreta beteckningar. Planarbetet fungerar som en del av en mer omfattande partnerskapsverksamhet och samarbete för att väcka diskussion samt som ett dokument som främjar verksamheten.

Samarbete inom beredningen har bedrivits med Naturresurscentralens PALO-projekt (PALO = Participation in Long-Term Decision-Making / Deltagande och växelverkan inom en långsiktig planerings- och beslutsfattandeprocess). Målet för hörandet i beredningsskedet var att få respons från de olika intressentgrupperna om, huruvida de mål som man uppställt för planarbetet har blivit beaktade och på ett tillräckligt sätt förts fram i planmaterialen och de utredningar som hänför sig till det på så sätt att de mål som ställts för planen kan uppnås. Efter att materialen var framlagda i beredningsskedet på våren 2018 ordnade man naturresursforumets tillställningar för intressentgrupperna och i början av år 2019 kommunomgångar regionvis. Genom dessa sammankomster har innehållet för planens förslagsetapp för sin del preciserats.

Strävan har varit att utveckla landskapsplanen som ett mer strategiskt planeringsverktyg än tidigare i enlighet med principerna för den föregående godkända etappplansplanen för tätorternas markanvändning, service och trafik.

Den strategiska planeringen som grundar sig på analytiska metoder är i främsta rummet en sammanjämkande planläggning för övergripande mål, verksamheter och värden, inte en traditionell planläggning som grundar sig på differentierande, exakta områdesreserveringar.

Den allmänna utmaningen för en strategisk planering i växelverkan är svårigheten att få delaktiga med i en långsiktig planering i allmänna drag. Strategiska beteckningar utläses och tolkas som detaljerade och absolut exakta områdesreserveringar. Behoven av delaktighet kommer fram först då planerna börjar preciseras och konkretiseras i den egna närmiljön.

Utöver målen och innehållskraven för landskapsplanen, vilka definierats i markanvändnings- och bygglagen, är uppgiften för etappplansplanen för naturvärden och -resurser att åskådliggöra värden, potentialer och resurser som stöd för en dryftande diskussion och ett hållbart beslutsfattande, vilka förutsätter en långsiktig strategisk planering. Även de riksomfattande målen för områdesanvändningen förutsätter att man med landskapets planeringsmedel och -verktyg ska delta, ta ställning och främja uppnåendet och harmoniseringen av de globala, nationella och regionala målen.

I den strategiska planeringen ingår erkända risker. En otillräcklig motivering för beteckningarna och en bristfällig växelverkan kan omkullkasta välmående mål och leda till en situation, där beteckningarna missförstås och inte duger för någon. De kan till exempel tolkas som insmugglat skydd eller intressebevakning för en enskild sektor. Under planprocessen har det vid naturresursforumen skett klara förändringar i tänkandet och diskussionen. Man ser beaktandet av värdena och en transparent konsekvensbedömning som ett livsvillkor för förutsättningarna för en hållbar utveckling och områdets livskraft inom många områden såväl ur en ekonomisk, social som kulturellt betydelsefull aspekt.

2. PLANBESKRIVNINGENS CENTRALA INNEHÅLL

Enligt 10 § i markanvändnings- och byggförordningen ska i landskapsplanens beskrivning ingå:

- 1) en utredning om förhållandena i området, dess miljöegenskaper och förändringar i dem samt andra sådana uppgifter om det område som planläggs vilka är centrala när konsekvenserna av planen utreds och bedöms;
- 2) utgångspunkterna, målen och de aktuella alternativen för planeringen;
- 3) ett sammandrag av utredningar som gjorts för att bedöma konsekvenserna av planen;
- 4) planens konsekvenser för region- och samhällsstrukturen, den byggda miljön, naturen, landskapet, arrangemangen för trafik och teknisk service, ekonomin, hälsan, de sociala förhållandena och kulturen samt andra betydande konsekvenser av planen;
- 5) en utredning om planens förhållande till de riksomfattande målen för områdesanvändningen, landskapsöversikten och de regionala utvecklingsprogrammen, gällande landskapsplan och landskapsplanläggningen av områden som gränsar till planområdet samt kommunernas planering;
- 6) planeringens olika skeden samt förfarandena för deltagande och växelverkan samt ett sammandrag av åsikter som framförts, i olika skeden av planläggningen;
- 7) det centrala innehållet i den planlösning som valts och grunderna för valet, en utredning om hur resultaten av konsekvensutredningarna och olika åsikter har beaktats samt en utredning om de åtgärder genom vilka man ämnar förebygga eventuella skadliga miljökonsekvenser av att planen genomförs; (19.5.2005/348)
- 8) tidsplaneringen och uppföljningen av genomförandet av planen;
- 9) enligt behov planer som styr genomförandet av planen.

I stycke 3 av planbeskrivningen har på allmän nivå beskrivits markanvändnings- och bygglagens mål, landskapets planeringssystem och landskapsplanläggningens uppgift och innehåll.

I stycke 4 av planbeskrivningen har landskapets planering beskrivits och utgångspunkterna och målen i denna etappplansplan – hur de riksomfattande målen för områdenas användning och de strategier som gjorts upp inom landskapets område styr den plan som ska utarbetas samt etappplansplanens förhållande till de landskapsplaner för landskapets område vilka tidigare har gjorts upp.

I stycke 5 har etappplansplanens planlösning och -beteckningar beskrivits i allmänna drag. Planbeteckningarna har jämte bestämmelser och motiveringar beskrivits i detalj i bilaga 1 Plankorten och åskådliggjorda på temakartorna i bilaga 2.

I stycke 6 har ett sammandrag av konsekvensbedömningarna av etappplansplanen förts fram.

I stycke 7 har förfarandena för etappplansplanens växelverkan beskrivits och ett sammandrag av den respons som erhållits i de olika skedena av planarbetet och av de ändringar som man företagit.

I slutet av planbeskrivningen finns förteckningarna över bilagor och källor.

3. LANDSKAPSPLANEN SOM EN DEL AV PLANERINGEN AV OMRÅDEANVÄNDNINGEN

3.1 MARKANVÄNDNINGS- OCH BYGGLAGENS MÅL, LANDSKAPETS PLANERINGSSYSTEM

Markanvändnings- och bygglagens allmänna mål är att:

- reglera områdesanvändningen och byggande för att på det sättet skapa förutsättningar för en bra livsmiljö,
- främja en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling,
- tillförsäkra alla en möjlighet att delta i beredningen av ärenden och att säkerställa att planeringen är högklassig och sker i växelverkan, att det finns tillgång till mångsidig sakkunskap och att det ges en öppen information om de ärenden som behandlas.

Enligt markanvändnings- och bygglagen är målet för planeringen av områdesanvändningen att utifrån en interaktiv planering och tillräcklig konsekvensbedömning främja bl.a. en ekonomisk samhällsstruktur och områdesanvändning samt näringslivets verksamhetsbetingelser och ändamålsenliga trafikarrangemang. Därtill är syftet med lagen att främja bl.a. den byggda miljöns skönhet och värnandet om kulturvärden, att bevara naturens mångfald och andra naturvärden och miljövärden och att förhindra miljöolägenheter.

Utvecklingen och planeringen av landskapet grundar sig på tre dokument: En landskapsöversikt, en landskapsplan och ett landskapsprogram. Landskapsöversikten och -programmet bildar i Egentliga Finland tillsammans en landskapsstrategi.

Landskapsöversikten och -programmet ingår i en landskapsstrategi som vart fjärde år görs upp per fullmäktigeperiod. Strategin utarbetas i samarbete med Egentliga Finlands förbund, kommunerna och statens regionförvaltningsmyndigheter samt med hänsyn till områdenas utveckling betydande samfund, organisationer och andra aktörer. Programmet preciseras med en genomförandeplan som ska utarbetas varje år.

Landskapsöversikten för fram en vision för den eftersträlvade utvecklingen för landskapet (MBL § 25) för Egentliga om cirka 30 år. Översikten anger målen och åtgärder i allmänna drag för hur det önskade tillståndet för visionen ska uppnås och genomföras. Där behandlas samhällets olika verksamheter och utvecklingsstrategier. Planen revideras vart fjärde år per fullmäktigeperiod.

Landskapsprogrammet är det gemensamma uttrycket för viljan hos landskapets aktörer om de åtgärder som förutsätts för att förverkliga visionstillståndet enligt landskapsöversikten och hur de prioriteras. Landskapsprogrammet görs upp per fullmäktigeperiod och det preciseras med en genomförandeplan som ska göras upp varje år.

Landskapsplanen är en plan för markanvändningen som ska sammanjämka intressena på riksnivå, landskapsnivå och kommunnivå. Med hjälp av landskapsplanen genomförs landskapets utvecklingsstrategi och harmoniseras de olika sektoryrmyndigheternas mål som stiger upp från kommunnivån och som till sin betydelse överskrider kommungränserna. Landskapsplanen har en betydande informativ roll för att föra fram området värden och särdrag.

Landskapsplanens ställning i plansystemet förutsätter att den kontinuerligt hålls uppdaterad, för en föråldrad landskapsplan kan göra kommunernas planläggning långsammare och försvåra utvecklingen av landskapet. I etapplandskapsplanen kompletterar och reviderar man den gällande för de enskilda regionerna uppgjorda helhetsplanen för Egentliga Finland med avseende på dess teman.

3.2 LANDSKAPSPLANENS UPPGIFTER OCH INNEHÅLL

Landskapsplanen är en på en karta framförd plan i allmänna drag om användningen av områden som behövs med hänsyn till landskapets utveckling samt om principerna för samhällsstrukturen. Utarbetandet av landskapsplanen grundar sig på markanvändnings- och bygglagen. De i lagen definierade målen kompletteras av de riksomfattande målen för markanvändningen, vilka godkänts av statsrådet, och vilkas uppgift är att säkerställa att de intressen som riktas på riksomfattande betydande frågor och beaktandet av de olika sektorernas områdesanvändning vid planläggningen på landskaps- och kommunnivå och vid andra avgöranden som gäller områdesanvändningen. En landskapsplan kan göras upp som en helhetslandskapsplan som täcker hela landskapet eller som en etapplandskapsplan för enskilda delområden eller specifika teman.

Landskapsplanen innehåller en generell plan för områdenas användning i landskapet eller ett delområde av det. I landskapsplanen framhävs en samordning och ett beaktande av de riksomfattande landskapsmässiga och regionala aspekterna. Områdesreserveringar anvisas endast till den del och med den precisering som är nödvändig med hänsyn till målen på riks- eller landskapsnivå eller det är nödvändigt för att samordna flera kommuners områdesanvändning av flera än en kommuns områdesanvändning.

Målet för landskapsplanläggningen är att skapa förutsättningar för en god livsmiljö samt att främja en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling. Då landskapsplanen utarbetas fäst man uppmärksamheten på de särskilda behov som härrör av landskapets förhållanden, en ekonomisk användning av områdena och på att det inte orsakar oskälig olägenhet för markägaren eller någon annan rättsinnehavare.

Etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser samordnas med markanvändningen för de angränsande områdena samt med redan fastställda planers områdesreserveringar och -beteckningar. Landskapsplanen är ett medel, förutom för att sammanjämka landskapets utveckling och de interkommunala behoven, även för miljöpolitiken. Med den styrs inte kommunernas interna markanvändningsfrågor, ifall de inte är av betydelse interkommunalt, på landskaps- eller riksnivå. På landskapsplanens nivå klarläggs tydligare än tidigare villkoren för en hållbar utveckling.

Plankartan bildar tillsammans med dokumentet för beteckning och bestämmelse en landskapsplan med rättsverkan. Syftet med denna planbeskrivning är att förtydliga och komplettera plankartan. I plankartan har de lösningar som gjorts i planen blivit motiverade, de olika etapperna i planprocessen har beskrivits och de viktigaste konsekvenserna av att planen genomförs har blivit bedömda.

Etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser framställs på en karta i skalan 1:185 000. På kartan har man anvisat de kartbeteckningar som förändras.

Landskapsplanen träder i kraft genom landskapsfullmäktiges beslut om godkännande. Landskapsplanen är en anvisning då en generalplan eller detaljplan utarbetas eller ändras samt då man i övrigt vidtar åtgärder för att ordna områdenas användning. Landskapsplanen är inte i kraft på ett område med en generalplan eller detaljplan med rättsverkan. När en generalplan eller detaljplan ändras styr dock den gällande landskapsplanen den mer exakta planläggningen på sättet enligt MBL 32 § 3.

4. LANDSKAPSPLANERINGENS OCH ETAPPLANDSKAPSPLANENS CENTRALA UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅL

4.1 DE RIKSOMFATTANDE MÅLEN FÖR OMRÅDEANVÄNDNINGEN

Statsrådet har 14.12.2017 godkänt de nya riksomfattande målen för områdesanvändningen och de trädde i kraft 1.4.2018. Här har de nya riksomfattande målen för områdesanvändningen beskrivits och deras verkan på planarbetet.

Med de riksomfattande målen för områdesanvändningen säkerställs att de betydande riksomfattande målen för områdesanvändningen beaktas i planläggningen och i de statliga myndigheternas verksamhet. Med hjälp av målen för områdesanvändningen bryts samhällenas och trafikens utsläpp, tryggas naturens mångfald och kulturmiljöns värden samt förbättras möjligheterna för att förnya näringarna. Genom dem anpassar man sig till följderna av klimatförändringen och extrema väderförhållande. Målen är 17 i stället för de tidigare 70 och överlappningarna med speciallagstiftningen har plockats bort. Målen är uppdelade i fem helheter, vilka är:

- Fungerande samhällen och hållbara färdvägar
- Ett effektivt trafiksystem
- En sund och trygg livsmiljö
- En livskraftig natur- och kulturmiljö samt naturtillgångar
- En energiförsörjning med förmåga att vara förnybar

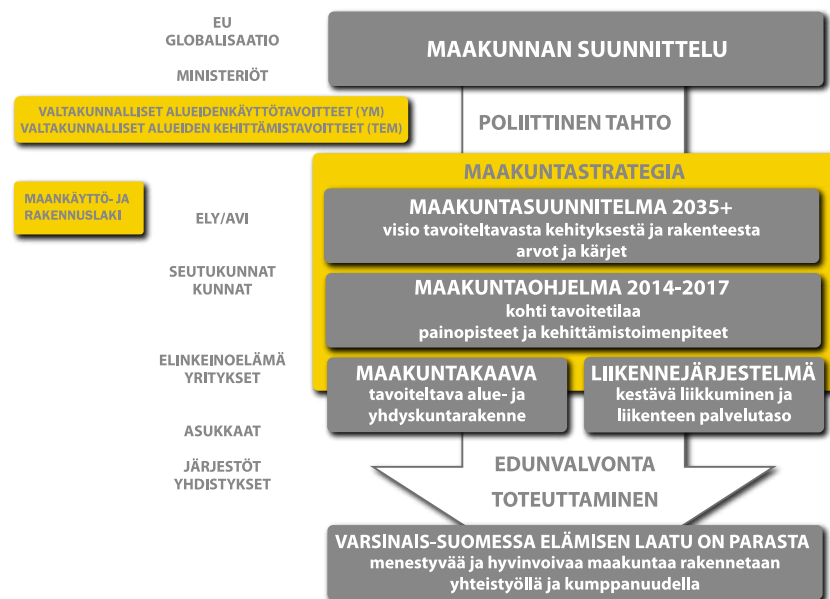
I etappplansplanen för naturvärden och -resurser är de viktigaste riksomfattande målen för områdesanvändningen som ska beaktas följande:

FUNGERANDE SAMHÄLLEN OCH HÅLLBARA FÄRDSÄTT

- En regionstruktur bildad med nätverk av flera centraler i hela landet och som grundar sig på goda förbindelser främjas, och utnyttjandet av de olika regionernas livskraft och styrkor stöds. Förutsättningarna skapas för att utveckla närings- och företagsverksamheten samt för en tillräcklig och mångsidig bostadsproduktion som förutsätts av befolkningsutvecklingen.
- Förutsättningarna för en kolsnål och resurseffektiv samhällsutveckling skapas, vilken i första hand stöder sig på den befintliga strukturen. I de stora stadsregionerna förstärks en enhetlig samhällsstruktur.
- En god tillgänglighet för områdena för service, arbetsplatser och fritid med hänsyn till olika befolkningsgrupper främjas. Utvecklingen av gång-, cykel- och kollektivtrafiken samt tjänsterna för kommunikation, rörlighet och transport främjas.

ETT EFFEKTIVT TRAFIKSYSTEM

- Ett fungerande och ekonomiskt riksomfattande trafiksystem främjas genom att i första hand de existerande trafikförbindelserna och nätverken utvecklas samt genom att säkerställa förutsättningarna för rese- och transportkedjor baserade på ett sambruk av olika trafikformer och -service samt fungerande knutpunkter för gods- och persontrafiken.
- Kontinuiteten och utvecklingsmöjligheterna för internationellt och nationellt betydande trafik- och kommunikationsförbindelser tryggas samt för möjligheterna att utveckla internationellt och riksomfattande betydande hamnar, flygstationer och gränsövergångsställen.

Landskapets planering. Landskapets planering innehåller landskapsöversikten, landskapsplanen och landskapsprogrammet. Markanvändnings- och bygglagen (132/1991) samt lag om utveckling av regionerna (190/2013) definierar landskapsplaneringens allmänna utgångspunkter och målsättningar.

EN SUND OCH TRYGG LIVSMILJÖ

- Man reserverar sig för väderförhållanden och översvämningar samt konsekvenserna av klimatförändringen. Nytt byggande förläggs utanför områden med översvämningssrisk eller säkerställer man på annat sätt att riskerna för översvämning behärskas.
- Olägenheterna för miljön eller hälsan, vilka orsakas av buller, vibration och dålig luftkvalitet förebyggs.
- Ett tillräckligt stort avstånd lämnas mellan verksamheter som medför skadliga konsekvenser för hälsan eller risker för olyckor och känsliga verksamheter eller riskerna hanteras på annat sätt.
- Anläggningar, kemikaliebangårdar och rangeringsbangårdarna för farliga transporter, vilka medför risk för storolyckor förläggs på tillräckligt avstånd från bostadsområdena, områdena för allmänna verksamheter och ömtåliga områden med hänsyn till naturen.
- Behoven av samhällets helhetssäkerhet beaktas, särskilt behoven av landets försvar och gränsbevakningen och för dem tryggas de tillräckliga förutsättningarna för utveckling och verksamhetsmöjligheterna.

EN LIVSKRAFTIG NATUR- OCH KULTURMILJÖ SAMT NATURTILLGÅNGARNA

- Man ser till att de på riksnivå värdefulla kulturmiljöerna och naturarvets värden tryggas.
- Bevarandet av de värdefulla områdena med hänsyn till naturens diversitet och de ekologiska förbindelserna främjas.
- Man ser till att det finns tillräckliga områden som lämpar sig för rekreatjonsbruk samt kontinuiteten hos nätverket av grönområden.
- Förutsättningarna skapas för bio- och cirkulärekonomin samt ett hållbart utnyttjande av naturresurserna främjas. Man ser till att betydande enhetliga odlings- och skogsområden med hänsyn till lant- och skogsbruket samt att betydande områden med hänsyn till samekulturen och -näringarna bevaras.

EN ENERGIFÖRSÖRJNING MED FÖRMÅGA ATT VARA FÖRNYBAR

- Man reserverar sig för behoven av produktionen av förnybar energi och för de logistiska lösningar som förutsätts av den. Vindkraftverken förläggs i första hand koncentrerat till enheter med flera kraftverk.
- Man tryggar linjerna för betydande kraftledning med hänsyn till den riksomfattande energiförsörjningen och för gasrör som behövs för fjärtransport och för möjligheterna att genomföra dem. Vid dragningen av linjerna för kraftledning utnyttjas i första hand de befintliga ledningskorridorerna.

4.2 KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Klimatförändringen är ett genom vetenskapliga undersökningar och empiriska observationer konstaterat fenomen, som påverkar hela världen och som utgör ett globalt hot. Dess konsekvenser hotar livet på nivån för mänsklighetens grundläggande behov. Förändringen har direkta konsekvenser för varierande väderfenomen, för att definiera områden som lämpar sig för markanvändning, för att bedriva jord- och skogsbruk och på vattendragens tillstånd. Konsekvenserna för matproduktionen kan under sådana förhållanden vara betydande. Indirekt kan klimatförändringen uppskattas öka en tilltagande miljömedvetenhet och ett tryck på att leta upp ekologiska alternativ via livscykeln för primärproduktionens produkter och tjänster ända fram till konsumtionen och återvinningen.

Den förändring som teknologin för med sig och ett allt starkare krav på att ta fram hållbara miljölösningar utgör centrala drivrutiner även på landskapsnivå. De olika utvecklingsförloppen sker inte skilda från varandra utan de är delvis överlappande och i växelverkan med varandra. Effekterna av trender och megatrender kan även vara indirekta, det finns till exempel på grund av klimatförändringen en efterfrågan på teknologier för alternativa former av energiproduktion. Å andra sidan leder tillväxten i köpkraften oundvikligen till en tilltagande efterfrågan på resurser. Samtidigt slutförbrukas en del av världens råvarureserv, den förändras och utnyttjandet av jungfruliga råvaror blir ekonomiskt olönsamma då kostnaderna stiger.

Klimatförändringen samt förändringarna av den cirkulära ekonomin och energiproduktionen påverkar avsevärt samhällsstrukturen, verksamhetsmodellerna för lantbruket och bl.a. hanteringen och processeringen av material. Det är centralt att identifiera dessa konsekvenser under planläggningsarbetet och i planläggningens utredningar.

Målet för landskapsetapplanen för naturvärden och -resurser är att trygga och främja naturens mångfald, att öka möjligheterna för rekreatjons- och turismverksamheter samt att möjliggöra en hållbar användning och ett hållbart utnyttjande av naturresurserna. Flera styrdokument för målen på landskaps- och riksnivå, strategier och bestämmelser i lagstiftningen har fört fram betydelsen av naturvärdena samt nödvändigheten av ett hållbart utnyttjande av naturvärdena.

De största riskerna inom Egentliga Finlands område för naturskyddet är förenade med att ekologiskt värdefulla naturvärden äventyras i den förverkligade samhällsstrukturen och hos det tryck på en förändring som dess utvidgning ger upphov till. Främjandet av användningen för rekreation och turism, vilket möjliggörs av naturen, ser man som en stark resurs på ett område som medför välfärd för invånarna, men även som nya möjligheter för en företagsverksamhet i landskapet. En effektivisering av den hållbara användningen av naturresurserna och behovet av att minska de skadliga konsekvenser som uppkommer av användningen av naturresurserna är ett erkänt faktum.

4.3 EGENTLIGA FINLANDS LANDSKAPSSTRATEGI

Det centrala effektivitetsmålet för Egentliga Finlands landskapsstrategi är att öka samarbete och partnerskap mellan landskapets aktörer. Måltillståndet hos landskapets aktörer är en gemensam syn på riktningen för att utveckla Egentliga Finland, och de har förbundit sig till ansvar för att arbeta tillsammans med gemensamma medel för att uppnå detta mål.

Landskapsstrategins effektivitetsmål springer fram ur partnerskapsvisionen och dess fyra spetsar för värdena: ansvarsfullhet, samarbetsfärdigheter, tillgänglighet och resurssmårhet. Arbetet på denna etappkapsplan och för att dess mål ska uppnås är starkt förenat med det partnerskapsarbete som utförs i regionen mellan de olika aktörerna och de går som en röd tråd genom alla spetsvärden i strategin.

Landskapsstrategins spetsvärden och landskapsprogrammets åtgärder i anslutning till dem jämte beskrivningar

ANSVARSFULLHET

ÅG A1. Vi skapar närverksamhetsmodeller baserade på styrkan i konsumentval och främjar de fem utvecklingsstigar i Sydvästra Finlands miljöprogram.

Miljön och förändringarna i den är synliga och påverkar människornas välbefinnande. Skärgårdshavet, betydelsen av den i ett världsomspännande perspektiv unika skärgårds- och havsmiljön och det är nödvändigt att bättre inse betydelsen av dess möjligheter än i dag. Skärgårdshavet och hela Östersjön behöver ett starkt samarbete och en kännbar finansiering för att målen för vården av vattendragen och av havet ska uppnås. Planeringen av havsområdet är en ny samarbetsprocess, som gör det möjligt att finna nya utvägar för att sammanjämka Skärgårdshavets ekologiska tillstånd och en blå tillväxt för havet.

Natur- och kulturmiljön har en attraktivitet som utökas genom att ta hand om det unika i dem. Ren miljö, luft, mark, rent yt- och grundvatten är en grund för ett tryggt och trivsamt boende och liv.

Med handlingsmodeller som baserar sig på konsumenternas val, påverkar man direkt och effektivt. En närproducerad ren mat, service eller produkt utgör en garanti för en livskraftig landsbygd och för skärgården och hela landskapet. Ett fungerande närmatskoncept avser, förutom det närproducerade, ett intensivt samarbete mellan aktörerna i produktions- eller distributionskedjan. Energin som ett tema är svår att förutsäga, och lösningarna i anslutning till den kräver stora investeringar. Riktlinjerna för sektorn globalt eller av EU är

inte i våra händer, och av den anledningen medför både flexibla och närbelägna energilösningar ett strategiskt försprång för landskapet.

Sydvästra Finlands miljöprogram 2030 genomför ett främjande av fem utvecklingsstigar. På arenan av utmaningar för miljöprogrammet presenteras miljögränningar som visar modell och utmanas nya aktörer att komma med – arenan styr valen och besluten till fromma för en mera attraktiv miljö.

ÅG V8. Vi främjar motion i vardagen för invånarna i Egentliga Finland samt hållbara trafikval.

Ansvar för sunda levnadsvanor bärs av människorna själva. Samtidigt ska landskapet ha ramarna för att främja hälsan och de strukturer som stöder och uppmuntrar människorna till beslut som främjar välbefinnandet. Arbetsgemenskaperna ska se till välbefinnandet för deras viktigaste resurser genom att uppmontra till hälsofrämjande val för att öka motion i vardagen. Beteendet i trafiken med ansvar och valen påverkas på så sätt att även den fysiska byggda miljön gör det möjligt att promenera och åka cykel på färderna till arbetet och under fritiden.

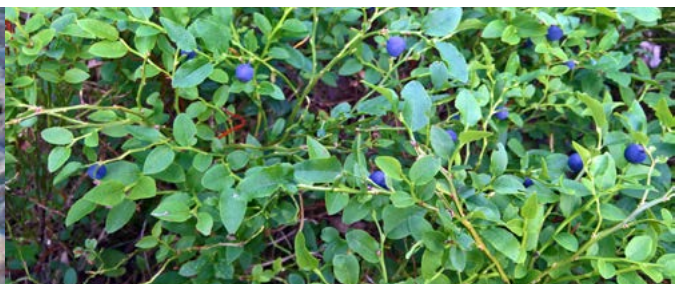
ÅG V9. Vi fortsätter att utveckla Egentliga Finlands starka matproduktion och livsmedelsindustri.

Egentliga Finland kallas med fog Finlands matbod: i vårt landskap påträffas de ledande matproducenterna och -förädlarna i olika kategorier. Även i denna bransch finns det dock möjligheter att förstärka det egna kunnandet, att öka landsbygdens livskraft och bygga ut toppkunnandet inom livsmedelsbranschen för kommersiellt bruk bland annat för att främja den internationella exporten. Landskapets starka ställning inom primärproduktionen och livsmedelsproduktionen i kombination med våra högskolors toppforskning inom kemi och livsmedelssektorn befäster branschen ytterligare.

SAMARBETSFÄRDIGHETER - TILLSAMMANS ÖVERSKRIDS GRÄNSER

ÅG S6. Vi säkerställer att informationen fungerar i samarbetet för att planera och utveckla en hållbar regional struktur och samhällsstruktur samt ökar innovativiteten och det gemensamma ansvaret i planeringen av markanvändningen och interaktionen för att skapa en attraktiv miljö.

För att en attraktiv, fungerande och på ett hållbart sätt enhetlig verksamhetsmiljö ska uppnås, förutsätter det ett effektivt samarbete mellan dem som planerar markanvändning och trafik och de regionala aktörerna och utvecklarna. Det behövs deltagande av alla parter samt öppen information och verksamhet – ett planerings- och utvecklingssamarbete som raserar gränserna, för att den helhet som bildas av markanvändningen, boendet, trafiken, servicen och näringslivet (MALPE) bringas i balans. Detta förutsätter att frågor som är centrala för utvecklandet, planeringen eller förverkligandet dis-

kuteras och att väsentlig information förmedlas vid rätt tidpunkt till målgrupperna som verkar på olika nivåer för växelverkan.

Åtgärden förutsätter även att verksamheten med Planeringsforum på landskapsnivå utvecklas samt att partnerskapssammansättningarna koordinerat kommer samman regionvis. Ett exempel är bland annat att inleda ett kontinuerligt regionstrukturarbete på landskapsnivå. Insamlandet, förmedlingen av information och kommunikationen ska ske på en gemensam dataplattform inom regioninformationstjänsten.

ÅG S7. Vi gör havsområdesplanering till en stark samarbetsplattform.

Genom planering av havsområdena främjas en blå tillväxt och att ett bra ekologiskt tillstånd uppnås. Detta kräver koordinering av olika verksamheter och att aktörerna kommer med i det gemensamma planeringsarbetet från första början. Särskilda teman som ska beaktas är energibranscherna, sjötrafiken, fiske och vattenbruk, turism, rekreationsbruk samt bevarandet, vården och förbättrandet av miljön och naturen.

Inom planeringen av havsområdena ska uppmärksamhet fästas på havsområdets särdrag samt växelverkan mellan land- och havsverksamheterna och behoven av landets försvar. Havsområdesplaneringen för landskapsstrategin längs den tidigare ekonomizonen kraftigare till havsområdet och stöder arbetet på landskapsplanen. Ett aktivt och framgångsrikt genomförande av planen förutsätter att ett gränsöverskridande ekosystem för havsområdesplaneringen byggs. Finlands havsplanering koordineras från Egentliga Finlands förbund.

TILLGÄNGLIGHET – LÄTTILLGÄNGLIG ÖSTERSJÖNS PORT

ÅG T6 Vi bygger ett hållbart och synligt fritidskoncept, där en levande och livskraftig skärgård, attraktiva nationalparker samt landskapets rika kulturmiljö på såväl kustområden som i inlandet erbjuder upplevelser året om.

Egentliga Finland är ett mångsidigt mål för turisten. Betydelsen av turismen och fritidsaktiviteterna, liksom friluftsliv kommer att öka, och aktörerna i Egentliga Finland ska vara med och utveckla nya verksamhetsformer. En strategisk riktlinje ska vara att utveckla slagkraftiga turismnäringar och -produkter och en bra marknadsföring av dem. Skärgården och närheten till havet, den rika natur- och kulturmiljön samt de värdefulla kulturlandskapen erbjuder ypperliga möjligheter för det. Förbindelserna till Åbo samt stadens och närregionens talrika evenemang och sevärdheter fungerar som en port till landskapet samt för den inhemska, men speciellt vad beträffar den internationella turismen.

Turismen som en bransch bildar en betydande tillväxtsektor, vars centrala grundläggande mål hänför sig till utvecklandet av högklassiga tjänster som uppfyller behoven för den internationella och inhemska turismen och utnyttjandet av moderna tekniker för marknadsföring samt att allmänt utöka turismvolymerna. Grunden till turismnäringen läggs av hemlandets efterfrågan men en tillväxt uppstår framför allt av de internationella kunderna. En viktig tyngdpunkt ska i själva verket vara att utveckla tillgängligheten, kvaliteten hos produkterna och tjänsterna och deras lämplighet för internationella kunder samt personalens kompetens (inklusive språkkunskap och digitalt kunnande) samt att förstärka den högklassiga infrastrukturen. I synnerhet ska man satsa både på den externa tillgängligheten, såsom flygförbindelser och helheten En timmes tåget och på den interna tillgängligheten, såsom förbindelserna från Åbo till Åre och i skärgården, på turismkoncentrationernas resekedjor samt de smidiga cykelrutterna i skärgården.

Ett sätt att nalkas med kunderna som utgångspunkt för de webbplatser som erbjuder turismtjänster samt elektroniska system, som till exempel ska användas i samband med bokning är viktiga för att förbättra tillgängligheten. Tillgängligheten för Egentliga Finland ur turismens synvinkel har förstärkts speciellt i takt med informationstaylor, servicesajter, bokningssystemen, de sociala mediernas kanaler, nya förbindelseruttrar samt transportkedjorna. En tillräcklig utvecklingsfinansiering och en fungerande uppföljning av turismens effekt skapar förutsättningar för att utveckla branschen. En modern och högklassig inkvarteringskapacitet samt fungerande förbindelser är de nödvändiga grundförutsättningarna för att turisten ska trivas.

Marknadsföringen genomförs i samarbete med den gemensamma marknadsföringen Finlands Skärgård samt den nationella (Visit Finland) och internationella nätverken. Marknadsföringen inriktas på utvalda målområden och -grupper. Målet är att det i Egentliga Finland ska finnas intressanta tjänster av hög kvalitet, vilka lätt kan både säljas och köpas. Inom produktutvecklingen betonas speciellt produkternas tillgänglighet, hållbarhet samt höga kvalitet. Förverkligandet sker med hjälp av nätverk som leds av utsedda koordinerande ansvarsparter.

RESURSMARTHET – INNOVATIVT FÖREGÅNGARSKAP

ÅG R1. Vi stöder material-, energi-, näringsämnes- och resurseffektiva samt kolneutrala lösningar enligt vägkartan för Egentliga Finlands cirkulära ekonomi.

Egentliga Finlands viljetillstånd, verksamhetskultur och beslut ska vara material- och resurseffektiva lösningar och att skapa förutsättningar för att dessa näringar förstärks. Landskapets profil med en

stark kunskap i miljöteknologi ska vidareförstärkas genom att förbättra aktörernas företagsekonomiska utvecklingsmöjligheter och genom att skapa effektiva verksamhetsmiljöer. Kompetenskapitalet utökar även regionens lockelse då internationella investeringsbeslut fattas.

Då de jungfruliga naturresurserna blir knappare utmanar det oss att öka vår produktion av förnybara naturresurser samt innovationer för en cirkulär ekonomi, återvinning, materialeffektivitet och en smart användning av resurserna. Kommunsektorns verksamhet ska stödja att vara mera hållbar och kolneutral, exempelvis ska byggnadernas energieffektivitet förbättras. Kommunerna ska vara en katalysator för verksamheten genom sina egna beslut och upphandlingar.

Biosektorns naturresurser, skogarna, åkrarna, vattnen och vattenbruket och även de nya verksamhetsområden som uppstår hos dem, är synnerligen viktiga för Egentliga Finland. Vi har den mest mångsidiga möjligheten att utveckla såväl mat-, energi- och materiallösningar och produkter, med vilka vi skapar välfärd i vår region, men även värde i förädlingskedjan, näringslivet och exporten. Möjligheten för biosektorerna härrör av en stark bakgrund i högskolorna och innovationerna och av att produktifiera dess kunskande.

En vägkarta för cirkulär ekonomi har utarbetats för Egentliga Finland, vilken konkretiserar de åtgärder som behövs och stegen på vägen till ett material- och resurssmart landskap. Potentialen för Egentliga Finlands materialflöden ur den cirkulära ekonomins aspekt utgörs av en utredning, som visar att de mest centrala potentialerna i Egentliga Finland finns hos lantbrukets sidoflöden. Av dem kan man producera energi och cirkulära näringsämnen

4.4 EN VÄGKARTA FÖR EGENTLIGA FINLANDS CIRKULÄRA EKONOMI OCH KLIMAT- OCH ENERGISTRATEGI

Målen för cirkulärekonomin och för att vara kolneutralt har ställts högt och behovet är vida erkänt som en nödvändighet för att trygga jordklotets bärkraft och tillräckliga naturresurser. De nationella och internationella avtalen styr arbetet. I det naturresurssmarta Egentliga Finland ser man som naturresurser såväl de jungfruliga råvaror, vilka som förnybara ska erhållas från naturen och vilka är i användning som råmaterial och vilka kommer till återvinningen. Ur den cirkulära ekonomins aspekt är det viktigt att lägga märke till och identifiera de regionala potentialerna och behoven såväl med hänsyn till material som servicebehov. Ett kolneutralt landskap grundar sig på ett hållbart energisystem med beaktande av både energiproduktionen och de enskilda medborgarnas möjligheter att uppnå målet.

Egentliga Finlands energi- och klimatstrategier

Egentliga Finlands energi- och klimatstrategi fram till år 2020 publicerades år 2011 och en lägesöversikt i anslutning till dem publicerades år 2018. Klimat- och energivisionen för Egentliga Finland år 2020 har uppnått de internationella och nationella klimat- och energimålen och är på väg mot att bli kolneutralt. Handlingsätten både på den privata och offentliga sektorn har för-

ändrats till att stödja det kolneutrala målet, och detta har en positiv verkan på landskapets näringsliv.

I lägesöversikten av år 2018 har man konstaterat att det under de sju år som gått från utgivningen av Klimat- och energistrategierna i landskapet har vidtagits många åtgärder av olika slag för att minska kolutsläppen och för att öka användningen av förnybara energikällor. Det har skett positiva förändringar inom kommunsektorn, företagen och i kommuninvånarnas handlingsätt. Å andra sidan har klimat- och energimålen betydligt skärpts och mycket arbete återstår ännu att utföra för att den nuvarande nationella och internationella målen ska uppnås.

En vägkarta för Egentliga Finlands cirkulära ekonomi

Som det första landskapet i Finland har det i Egentliga Finland utarbetats en regional vägkarta för cirkulärekonomin i februari 2017. Som ett resultat av vägkartan har bland annat de mest centrala styrkorna och flaskhalsarna som är länkade till den cirkulära ekonomin blivit identifierade och de med hänsyn till cirkulärekonomin tillväxt temana och åtgärderna lyfts fram. Som tyngdpunkterna för den cirkulära ekonomin på landskapsnivå har man identifierat ett hållbart matsystem, tekniska omlopp samt rörlighet och logistik. Som genomgående teman i vägkartan har man identifierat serviceskapande, offentliga upphandlingar och kemisk kompetens.

4.5 TYNGDPUNKTERNA FÖR SMART SPECIALISERING

I Egentliga Finlands landskapsprogram 2018-2021 har tre tyngdpunkter för smart specialisering preciserats för Egentliga Finland: blå tillväxt och modernisering av industrin, innovativa matkedjor samt läkemedels- och hälsovårdsteknologi. Innehållen i denna etapp-landskapsplan tar särskild hänsyn till tyngdpunkterna för en blå tillväxt och modernisering av industrin samt innovativa matkedjor.

En blå tillväxt och en modernisering av industrin

Blå tillväxt avser tillväxt för näringar som hänför sig till havet, ökat samarbete och innovationer enligt principerna för en hållbar utveckling. Dit hör som branscher bl.a. trafik och logistik, fiske, förnybar energi, bioteknologi, turism, vattenbruk, samt i Egentliga Finland den synnerligen starka marinindustrin och mera exakt. Hos de havsnära näringarna finns det en enorm potential för en ekonomisk tillväxt.

Innovativa matkedjor

Egentliga Finland kallas inte utan fog Finlands matbod: i vårt landskap finner man de ledande matproducenterna och -förädlarna i många kategorier. Inom denna sektor finns det fock möjligheter att vidareförstärka kompetensen, att öka landsbygdens livskraft och att bygga ut livsmedelsbranschens toppkunskande för kommersiellt bruk, och även för att främja exporten. Till exempel av livsmedelskedjorna uppkommer det i detta nu sidoflöden som föspillts, vilka enligt principerna för en cirkulär ekonomi kunde byggas ut och användas så att produkternas värde stiger och att både spillmängderna och miljöavtrycken skulle minska.

Vårt landskaps färdigt starka ställning inom primärproduktionen och

inom livsmedelsindustrin i kombination med våra högskolors toppkompetens och -forskning inom kemi och livsmedelssektorn har i framtiden en betydande möjlighet för vår region.

4.6 SYDVÄSTRA FINLANDS MILJÖPROGRAM

Utmaningarnas arena – fem utvecklingsstigar

Sydvästra Finlands miljöprogram genomför landskapets strategi i en andra av partnerskap. Miljöprogrammet har gjorts till en motor för djärva och uppfinningsrika miljöåtgärningar och det genomförs med hjälp av fem utvecklingsstigar. Tyngdpunkterna för de närmaste åren är 1) Hållbara val, 2) Naturen och kulturmiljön, 3) Närliggande vattendrag, 4) Mattallriken 5) Resurssmarthet.

Miljöprogrammets utvecklingsstigar fattar tag i de miljöteman som är viktiga för invånarna i Egentliga Finland. Med dem eftersträvas ett samhälle som värdesätter bl.a. ett renare och mera attraktivt Skärgårdshav, miljövänlig rörlighet och avfallshantering, en fungerande och hållbar samhällsstruktur, en mångformig naturmiljö och kulturmiljö.

4.7 UPPDATERINGEN AV EGENTLIGA FINLANDS TURISMPROGRAM 2017–2020, UTVECKLINGSPETSARNA

Egentliga Finland är till sin kulturmiljö ett ytterst rikt och intressant landskap. Den långa historien, de värdefulla stadsliknande miljöerna och de medeltida gråstenskyrkorna samt landskapsområdena och de gamla stolägenheterna på dem som fixpunkter, de representativa herrgårdsmiljöerna och skärgårdens unika skärgårdssamhällen erbjuder för resenären många kulturella möjligheter till rekreation. Landskapet har också ett stort antal företagare inom turismen, vilka tillhandahåller högklassig service, inklusive s.k. outdoor-turismtjänster. Egentliga Finland har även en unik skärgård i ett globalt perspektiv, vars betydelse redan delvis är identifierad i den nationella marknadsföringen av turismen, med vilket det ligger i hela landskapets intresse att starkare anvisas i planläggningen. Outnyttjade möjligheter finns det alltså många och det finns ansevärd skillnader för hur turism- och naturturismföretagarna lokaliserats – exempelvis inom området för Tykö nationalpark finns det gott om tjänster tillgängliga för resenären, men exempelvis inom området för Kurjenrahka nationalpark, som bra kan nås från Åbo, finns det ett avsevärt mera anspråkslöst antal tjänster till hands för en resenär eller någon som söker rekreation.

För att utveckla turismen att omfatta hela landskapet förutsätts ett omfattande samarbete mellan aktörerna, ett behärskande av nätverken och därigenom en rätt inriktning av resurserna. Turismforumet på landskapsnivå fungerar som ett samarbetsnätverk för turismsektorn i Egentliga Finland.

Turismsektorn utgör en betydande tillväxtsektor, vars centrala

grundläggande mål hänför sig till att utveckla högklassiga tjänster som uppfyller behoven för både den internationella turismen och turismen i hemlandet, och att moderna marknadsföringstekniker utnyttjas samt att turismvolymerna utökas i allmänhet. Det är också viktigt att få synlighet mindre aktörer och att bistå dem med att bilda mera intressanta helheter för turistservice tillsammans och skilt för sig.

Landskapet är ändå inte helt homogent med avseende på turismnäringen, utan det indelas i flera olika zoner med hänsyn till utvecklandet. Man kan tala om stadscentrum, turismkoncentrationer och naturzoner. För alla av dem ska utvecklingsåtgärderna inriktas utifrån behoven, genom vilka tillgängligheten, kompetensen, produktutvecklingen, marknadsföringen samt ökade och förstärkta investeringar ökas och påverkas.

Egentliga Finlands kust- och skärgårdsområde identifieras som en grundpelarna i visionen för Egentliga Finlands turismstrategi 2020.

Man håller på att uppdatera Egentliga Finlands turismprogram med en vägkarta, som anvisar riktlinjerna för att utveckla turismtemat för åren 2021-2027. I detta uppdateringsarbete har man som landskapets takteman identifierat ett skärgårdstema, ett ruttnäts- och naturtema, ett kulturtema samt ett tema för företagsutveckling och förnyelse. Inom bilden för utvecklingen av turismverksamheterna har man också begagnat zontänkandet, där varje zon har sina egna identifierade särdrag. I denna vägkarta för Egentliga Finlands turism utgörs zonerna av stadscentralerna, turismkoncentrationerna och naturzonerna. I innehållet för etappplansplanen för naturvärdena och -resurserna koncentrerar man sig särskilt på att identifiera styrkorna och särdragen hos turismkoncentrationerna och naturzonerna samt på att inrikta den regionala placeringen av dess zoner ur synvinkeln för planeringen av markanvändningen.

4.8 HAVSPLAN

En havsplan är ett strategiskt dokument för utveckling av verksamheter inom den blå ekonomin och värnande om god status i den marina miljö, och åskådliggörs på en karta. Kartbeteckningarna beskriver genom symboler havsområdenas värden och framtida potentialer för befintliga och möjliga verksamheter, samt deras alternativa placering inom hela Finlands havsområden. Planen täcker territorialvattnen och en ekonomizon. Planen har inga direkta rättsverkningar och den ingår ej heller i MBL:s planeringssystem för områdesanvändningen.

Målet för havsplaneringen är att främja en hållbar utveckling och tillväxt för olika former av användning av havsområdena, en hållbar användning av havsområdets naturresurser samt att god status i den maritima miljön uppnås. Formerna för en användning vilka ska granskas inom planeringen av havsmiljön, utgörs särskilt av energibranscherna, sjötrafiken, fisket, vattenbruket, turismen och rekreationen samt att miljön och naturen bevaras, skyddas och förbättras. Som

väsentliga teman med hänsyn till planeringen har även identifierats kulturarvet, marinindustrin, gruvsektorn och den blå bioteknologin. Inom planeringen av havsområdena fäster man uppmärksamhet även på behoven av landets försvar, havsområdets särdrag samt växelverkan mellan land och hav.

Havsplaneringen grundar sig på EU:s havsplaneringsdirektiv (2014/89/EU), vilket har verkställts nationellt i markanvändnings- och bygglagen (MBL 8a). Havsplanen uppdateras med minst 10 års mellanrum.

Finlands havsplan utarbetas i tre delar i samarbete mellan åtta av kustens landskapsförbund. Den första planen ska utarbetas före 31.3.2021.

4.9 DEN GÄLLANDE LANDSKAPSPLANEN

Den gällande landskapsplanen för Egentliga Finland har utarbetats i en förtgående process under hela 2000-talet som regionkommunvisa helhetslandskapsplaner, vilka har reviderats och kompletterats med temaspecifika etapplandskapsplaner. Etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser kommer att komplettera dessa helhetsplaner samt att uppdatera och ersätta i dem anförda beteckningar med avseende på sina teman.

De uppgjorda landskapsplanerna i Egentliga Finland:

- Etapplandskapsplanen för E18-motorvägen (beslut om fastställelse 25.9.2002),
- Landskapsplanen för Åbo stadsregion (beslut om fastställelse 23.8.2004),
- Landskapsplanen för Salo -regionen (beslut om fastställelse 12.11.2008, upphävt etapplandskapsplanen för E18-motorvägen),
- Etapplandskapsplanen för snabbjärnvägen Salo-Lojo (beslut om fastställelse 4.12.2012),
- Etapplandskapsplanerna för Loimaa -regionen, Åboregionens kranskommuner, Åboland och Vakka-Suomi (beslut om fastställelse 20.3.2013),
- Etapplandskapsplanen för vindkraft i Egentliga Finland (beslut om fastställelse 9.9.2014).
- Egentliga Finlands etapplandskapsplan för tätorternas markanvändning, service och trafik, godkänd i landskapsfullmäktige 11.6.2018.

5. ETAPPLANDSKAPSPLANENS TEMASPECIFIKA MÅL OCH BETECKNINGAR

5.1 ALLMÄNT OM LANDSKAPSPLANERNAS BETECKNINGAR

Etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser kompletterar de gällande landskapsplaner som utarbetats för Egentliga Finlands område. Beteckningarna som anförts i etapplandskapsplanen ska på grund härav granskas tillsammans med de gällande landskapsplanerna. Detta ger en redigare helhetsbild av den kommande sammanställningen av landskapsplanerna och på så sätt en bild av vilken den planerade helheten för områdesanvändningen är ur landskapsplanernas synvinkel.

Planbeteckningarna är till sin karaktär och bakgrund av olika nivå. Med beteckningarna för områdesreservering och de objektsbeteckningar som hänför sig till dem anvisas i landskapsplanerna sådana områden, på vilka en viss verksamhet anses vara den huvudsakliga verksamheten, antingen i detta nu eller i framtiden. Det centrala målet för planarbetet är att anvisa möjligheter och potentialer för en utveckling av landskapet i de teman som behandlas. Det är inte något egenvärde att beteckna all verksamhet i planen som konkreta, detaljerade beteckningar. Med beteckningarna anges som utgångspunkt endast områden som vid en granskning på landskapsnivå identifierats som viktiga, med områdesbeteckningarna omfattande helheter och med objektsbeteckningar mindre områden. Med dessa beteckningar anvisas i denna etapplandskapsplan områden för industri, särskilda verksamheter, friluftsliv och turism, rekreation samt skyddsområden och -objekt.

I den tidigare Egentliga Finlands etapplandskapsplan för tätorternas markanvändning, service och trafik (TPLMK) har beteckningar anvisats för områdesreserveringar på tätorternas områden. I denna tidigare etapplandskapsplan anvisades särskilt med beteckningar för områdesreserveringar områdesreserveringarna för bosättning, arbetsplatser, centrumfunktioner, industri och specialverksamheter. För dessa beteckningar för områdesreservering som gjorts i etapplandskapsplanen TPLMK har utgångspunkten varit att beteckningarna för områdesreserveringar inte ändrats i det nu anhängiga etapplandskapsarbetet. På grund härav, konstaterar till exempel beteckningarna, som gäller rekreatiomsområden, områdena M och MRV samt de nuvarande V -områdena, som räknas till lant- och skogsbruksklassen, såsom oförändrade områdesavgränsningar vilka anvisats i TPLMK.

Som existerande och planerade linjer eller som förbindelsebehov anges sådana verksamheter, vilkas kontinuitet och utveckling har identifierats som viktiga i landskapsplanen för genomförandet av de andra målen. De existerande linjerna konstaterar i praktiken det nuvarande läget och med de planerade linjerna eller förbindelsebehoven anges den ungefärliga lokaliseringen och det framtida behovet av en förbindelse som ska utvecklas, i en detaljerad planering, och preciseras.

Den strategiska planeringen, som grundar sig på analytiska metoder, ska primärt övergripande sammanjämka de olika verksamhetsområdenas mål, verksamheter och värden. Med de strategiska beteckningarna anvisas tematiska helheter, vilkas identifiering och beaktande är en viktig helhet, som ska beaktas i den fortsatta planeringen av områdesanvändningen. De strategiska beteckningarna anger en stark potential som innehåller ett visst område för att främ-

ja de aktuella temana. Ofta kommer beteckningarna för strategiska utvecklingsprinciper från de strategiska, t.o.m. konfliktfyllda målen på landskapsnivå, vilka de är viktigt att genomföra även med landskapsplanens beteckningar.

I landskapsplanerna anvisas även mycket informativa materialnivåer, vilka ska beaktas när man utför en planering av områdesanvändningen. Dessa material som tar fram så kallade informationsdata ska för det mesta tas hänsyn till genom den lagstiftning som hänför sig till dem. Sådana beteckningar är bland annat grundvattenområdena och Natura-områdena.

I landskapsplanen anvisas inte som strategiska beteckningar sådana verksamheter eller mål, vilkas beteckning det med hänsyn till genomförandet vore mera motiverat att anföra exempelvis som beteckningar för områdesreservering eller delområde. Å andra sidan kan det även på landskapsplanens nivå uppkomma en strategisk betydelse på landskapsnivå till och med på riksnivå, av ett nätverk som bildas av enskilda i själva verket små enheter. Exempel på en sådan struktur av nätverkstyp är i denna landskapsplan de talrika objekt för rekreation och turism, vilka är kopplade till varandra med befintliga eller riktgivande beteckningar för friluftsled. Även av markanvändnings- och bygglagens innehållskrav på landskapsplanen föranleds detaljerade beteckningsskyldigheter för plankartan.

I bakgrundsmaterialet anges på generell nivå lokaliseringarna för skogs- och åkerområden, samt tätorternas lägen inom Egentliga Finlands område. Avgränsningarna för tätorterna baserar sig på Finlands miljöcentrals YKR -information, dvs. en rutkarta för uppföljningssystemet för samhällsstrukturen. Avgränsningarna för skogs- och åkerområdena utgår från Corine- datamaterialet för marktäckningen, vilka har bestämts utifrån satellitfoton. Beteckningarna i etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser koncentrerar sig särskilt på landskapets jord- och skogsbruksdominerade områden samt på havsområdet, för de frågor som hänför sig till tätorterna har granskats i det föregående arbetet på etapplandskapsplanerna. Egentliga Finlands vägnät är mycket täckande, vilket för sin del gör det möjligt att utnyttja hela landskapets område ur aspekten logistikens behov och områdenas tillgänglighet.

5.2 BETECKNINGAR SOM SKA ANVISAS I ETAPPLANDSKAPSPLANEN

DE NYA OCH REVIDERADE ALLMÄNNA BESTÄMMELSERNA FÖR ETAPPLANDSKAPSPLANEN:

På hela området för landskapsplanen ska planeringen av markanvändningen i detalj och byggåtgärderna vara sådan att ekologiska förbindelser och enhetliga kontinuerliga naturzoner tryggas. Åtgärderna ska till sina konsekvenser vara sådana med vilka områden i naturtillstånd förhindras och minskas.

På rekreatioms- eller skyddsområden eller på områden som anvisats för nätverk eller områden för trafik eller teknisk service gäller en villkorlig begränsning för byggande enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Byggbegränsningen gäller inte riktgivande beteckningar eller beteckningar för förbindelsebehov.

På hela området för landskapsplanen ska planeringen av markanvändningen i detalj och byggåtgärderna främja vattenskyddsmålen. På med hänsyn till vattenskyddet särskilt känsliga, sluttande områden med svackor, samt erosions- och översvämningssärliga avrinningsområden ska markanvändningen och åtgärderna till sina konsekvenser vara sådana att med dem hindras eller minskas att näringsämnen och andra skadliga ämnen urlakas i vattendragen.

Konsekvenserna för Natura-områdena av projekt och planer direkt eller indirekt ska i enlighet med 65 § i naturskyddslagen bedömas, om projektet eller planen sannolikt betydligt försämrar de naturvärden, för vilkas skydd området har införlivats med nätverket Natura 2000.

Dessutom görs i etapplandskapsplanen utomstående tekniska granskningar och korrigeringar för utvalda teman, vilka särskilt har förtecknats i planbeskrivningen.

Innehållet och motiveringarna för beteckningarna som ska brukas i planlösningarna beskrivs mera i detalj i plankorten. I korten beskrivs för de enskilda beteckningarna planlösningens utgångspunkter, mål och konsekvenser samt utredningarna och motiveringsdokumenten som är förknippade med beteckningarna. I korten konstateras den ursprungliga beteckningen, som eventuellt förändras samt ändringen.

BETECKNINGAR SOM SKA ANVISAS I DENNA ETAPPLANDSKAPSPLAN:

ANVISAR SOM NYA BETECKNINGAR

- En omfattande, betydande och enhetlig skogsdominerad zon (beteckning för utvecklingsprincip)
- Utvecklingsområde för vattenbruk (beteckning för utvecklingsprincip)
- Målområde för turism, friluftsliv och rekreation (beteckning för utvecklingsprincip)
- Område för täkt av stenmaterial och materialterminaler (en ny beteckning ejk -objekt)

UPPHÄVER OCH ERSÄTTER MED NYA BETECKNINGAR I DEN GÄLLANDE LANDSKAPSPLANEN

- Beteckningar för V, R, S, M, MRV -områdesreservering och v, r, s -objekt
- Beteckningar för friluftsleder och riktgivande friluftsleder
- Beteckningar för småbåtsleder /kanotrutter på insjö- och åområden
- Beteckningar för förbindelsebehoven för turism och friluftsliv
- Beteckningar för geologiskt värdefulla områden (ge)
- Beteckningar för grundvattenområden (pv)
- Beteckningar för skydds- eller konsulteringszon (sv)
- Beteckningar för områden och objekt som anvisats med Statsrådets Natura 2000 -beslut (Natura-områdena)
- Beteckningar för förbindelsebåtsbryggor, båt- och servicehamnar samt naturhamnar, bryggor, skyddshamnar och ankarplatser
- Beteckningar för högspänningslinjer, högspänningslinjer som ska förbättras, nya högspänningslinjer och förbindelsebehoven för elnätet

KOMPLETTERAR BETECKNINGARNA I DEN GÄLLANDE LANDSKAPSPLANEN

- Dimensioneringen av fritidsbebyggelsen delområdesvis (området för Landskapsplanen för Åbo stadsregion)
- Beteckning för en ny småbåtsled (på Särkänsalmi -området)
- Beteckning för stamfarleden för småbåtstrafik (på Särkänsalmi -området)
- Kompletterar A- och C-beteckningar (på Pargas -området)

UPPHÄVER OCH ERSÄTTER DELVIS DEN GÄLLANDE LANDSKAPSPLANEN

- Beteckningar för E, T -områdesreservering och t-, t-kem-, ek-, et-, och en-objekt

UPPHÄVER DEN GÄLLANDE LANDSKAPSPLANEN

- Beteckningar för förbindelsebehovet av den nya naturgaslinjen och naturgasnätverket
- Beteckningar för avloppsreningsverk enligt en decentraliserad modell
- Beteckning för ett centraliserat avloppsreningsverk (ersätt med en et -objektsbeteckning)

5.3 TRYGGANDET AV NATURVÄRDENA OCH NATURSKYDD

Allmänna utgångspunkter

Det centrala målet för att trygga naturskyddet och -värdena är att möjliggöra ett tillräckligt och hållbart nätverk på landskapsnivå av skyddsområden samt att ange de naturskyddsområden som genomförs genom naturvårdslagen eller som ska genomföras samt de till sina naturvärden betydande områden på landskapsnivå och regional nivå som ska skyddas. Det genomlöpande centrala målet är att säkerställa och utöka naturens mångfald.

I etapplandskapsplanen anvisas med beteckningar för tryggheten av naturvärden och naturvärdena:

- ~~En omfattande, betydande och enhetligt skogsdominerad zon (beteckning för utvecklingsprincip, se även 5.5 Främjande av en hållbar användning av naturresurserna)~~
- Beteckningarna för skyddets (S) områdesreservering och objekt
- Beteckningarna för geologiskt viktiga områden (ge)
- Beteckningarna för områden och objekt som anvisats genom Statsrådets Natura 2000 -beslut (Natura-områdena)
- Av NTM -centralen klassificerat grundvattenområde (pv) på grundval av vattenförsörjningen och skyddsbehovet

Nuläget i landskapsplanen

I de fastställda landskapsplanerna har med beteckningen (S) för skyddsområde och -objekt anvisats de genom naturvårdslagen genomförda naturskyddsområdena eller som ska genomföras samt de på landskapsnivå eller regionalt värdefulla naturområdena.

I de fastställda landskapsplanerna för Loimaa-regionen, Åboregionens kranskommuner, Åboland och Vakka-Suomi har med ge-beteckning anvisats de geologiskt värdefulla ås- och bergsområdena samt områdena med moränområden.

I Salo-regionens landskapsplan har de geologiskt värdefulla ås- och bergsområdena anvisats, exklusive de värdefulla moränområdena.

I landskapsplanen för Åbo stadsregion har inte anvisats geologiskt värdefulla områden.

Landskapsplanens mål och bakgrundsmaterial

Logiken för skyddsområdenas beteckning (S) logiken har hållits enhetlig i etapplandskapsplanen som kompletterar den gällande helhetslandskapsplanen. I etapplandskapsplanen används alltså en beteckning för att anföra och främja skyddet av naturvärdena. De eventuella förändringarna av sättet att beteckna kommer att avgöras i samband med reformen av markanvändnings- och bygglagen samt nästa process för helhetslandskapsplanen.

Landskapsplanens S-beteckning för skyddet på plankartan tar inte ställning till genomförandet av skyddet. Grunden för beteckningen på plankartan (område/objekt) omtalas i uppgifterna för dess egenskap. Grunden har indelats i tre klasser:

1. Naturskyddsområden som genomfört eller ska genomföras via naturvårdslagen
2. Kompletteringsförslagen för myrskyddets skyddsområden
3. Värdefulla naturområden på landskaps- och regionalnivå

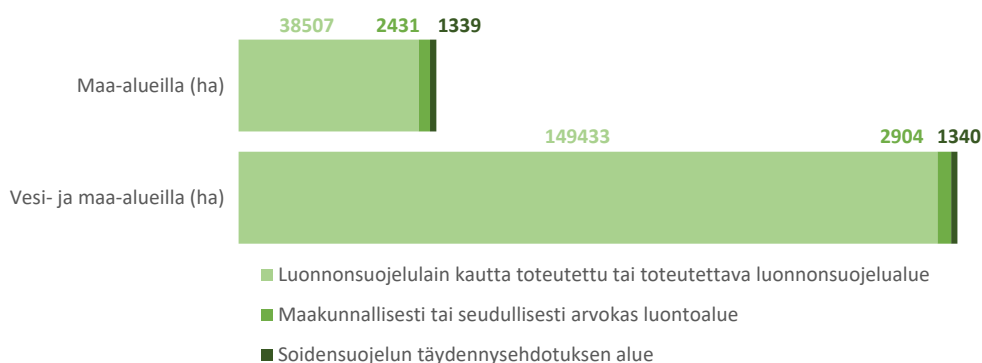
Via klass 1 (Naturskyddsområden som genomförts eller ska genomföras via naturskyddslagen) sker genomförandet direkt via naturskyddslagen och via finansieringen för dess genomförande. Genomförandet av skyddet i klasserna 2 och 3 (naturskyddsområdena för myrskyddets kompletteringsförslag och värdefulla naturområden på landskaps- och regional nivå) sker med många olika alternativ. En del av objekten kan genomföras till en del eller helt och hållet med naturvårdslagen eller via de särskilt finansierade METSO- (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014-2025 Handlingsplanen för mångfalden 2014-2025 i Södra Finlands skogar) och HELMI (Miljöministeriets HELMI livsmiljöprogram) -finansieringarna eller via en annan noggrannare planering eller kommunplanläggning.

Detaljerna för skyddet av naturvärden som anförts i landskapsplanen, de exaktare områdesavgränsningar som ska preciseras i samband med att skyddet genomförs och genomförande sker genom åtgärd av statens och kommunernas naturvårds- och miljömyndigheter.

Ur miljöförvaltningens öppna datasystem har man uppdaterat de skyddsområden som genomförs eller som ska genomföras med stöd av naturvårdslagen samt områdena enligt Natura 2000 att motsvara uppgifterna enligt läget då etapplandskapsplanen färdigställs.

Varsinais-Suomen

maapinta-alasta
3,96 %
maa- ja vesipinta-alasta
7,48 %
osoitettu S-merkinnällä.
Suojeltujen alueiden pinta-alasta maa-alueilla
27,5 %
ja vesialueilla
72,5 %
Suojelualueita yhteensä
3759 kpl

Indelningen av landskapsplanens beteckningar för land- och vattenområden samt deras indelning i skyddsklasser i en jämförelse enligt arealerna.

Myrskyddsarbetsgruppens kompletteringsförslag (SSTE) är en inventering inriktad på naturskyddsvärdena, vilken fungerar som en bakgrundsutredning för etapplandskapsplanen med hänsyn till uppdateringen av skyddsbezeichnungarna. Kompletteringsförslaget områden anges i i landskapsplanen med en S-beteckning. Landskapsplanens skyddsbezeichnung anger den planerade markanvändningen för myrområdena i fråga. För områdena uppgörs inte ett myrskyddsprogram enligt NVL 7 § och skyddet av privata marker kommer att framskrida huvudsakligen med frivilliga medel. Genomförandet i detalj av skyddet sker via NTM -centralens naturskyddsuppdrag sam via kommunplanläggningen. Genomförandet av skyddet utförs först för statens landområden och NTM -centralen förhandlar skilt för sig om frivilligt skydd av de privata myrarna. Frivilligt skydd genomförs via finansiering av både METSO- (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014-2025) och HELMI (Miljöministeriets HELMI livsmiljöprogram).

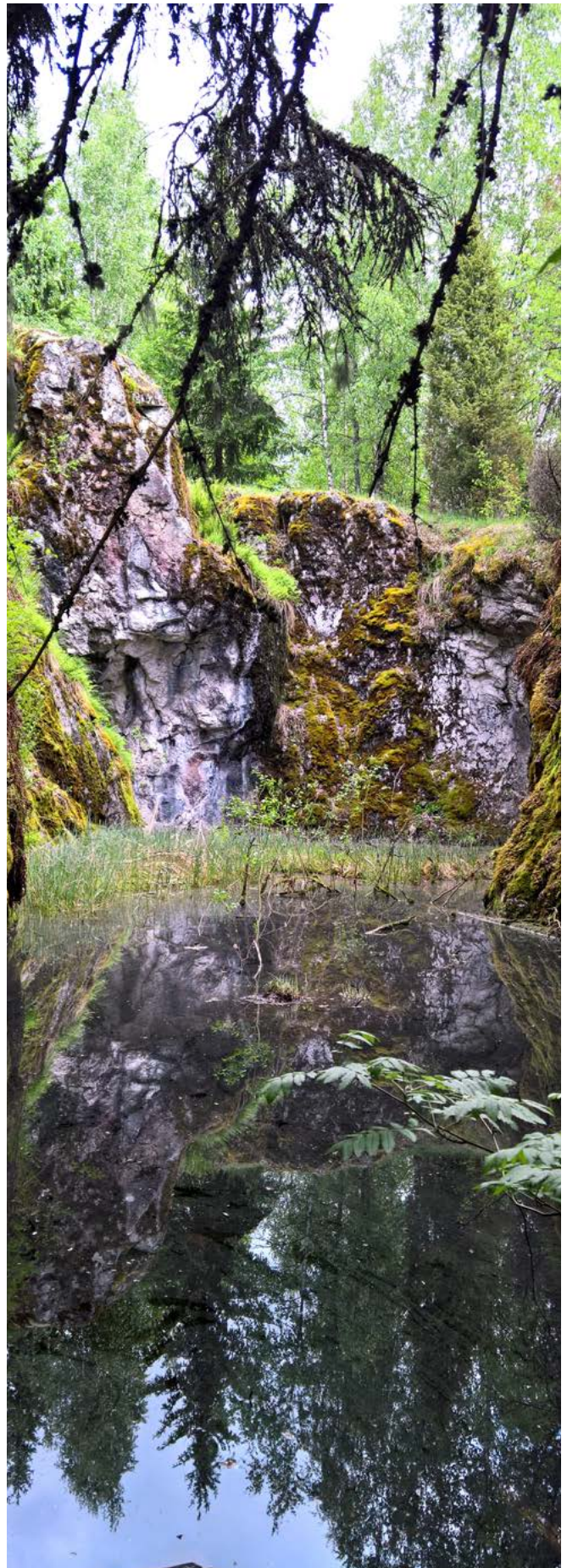
För de S-områden i landskapsplanens sammanställning, vilka befinner sig utanför statens naturskyddsprogram och ett aktivt genomförande av skyddsområden, har man gjort granskningar i terrängen med avseende på nuläget för områdenas naturvärden. I samband med granskningarna av områdenas skyddsvärde och avgränsning har objektskort gjorts upp, vilka finns i landskapsplanens bakgrundsmaterial.

Betydelsen av traditionsbiotoperna identifieras och traditionsbiotoperna anges i bakgrundsmaterialet. Landskapsplanens skala och hur den fungerar för att ange objekt och fenomen med liten yta är utmanande i synnerhet på grund av målet att bevara läsbarheten för helhetslandskapsplanen.

Flera mer omfattande traditionsbiotopområden har delvis betecknats med andra av landskapsplanens beteckningar som anger områdets värde. Till exempel på Rekijoki -området finns det både skydds- och Natura-beteckning. Ungefär hälften av traditionsbiotoperna hänförs till områden, där det redan i detta nu finns antingen en skydds- eller Natura-beteckning. Även de beteckningar som hänförs till helhetslandskapsplanens landskapsområden samt skyddet av kulturarvet stöder ett hänsynstagande till traditionsbiotoperna vid den noggrannare planeringen.

Landskapsplanen är inte en fungerande planeringsnivå med avseende på de traditionsbiotoper som kräver konkret vård och underhåll. Underhållet av traditionsbiotoperna baserar sig till stor del på frivillighet och särskild finansiering, varvid landskapsplanens roll inte är central. Till exempel anvisas frivilliga METSO-skyddsområden inte i landskapsplanen. Det viktigaste är att de utredningar och inventeringar som gjorts om traditionsbiotop-temat flexibelt och direkt finns till förfogande för öppna gränssnitt som hjälp såväl för kommunernas som annan mer noggrann planering och planläggning.

Även många andra till sina naturvärden värdefulla områden och objekt har identifierats i kommunernas natur- och miljöutredningar och dessa områden har angetts i general- och detaljplanerna med bland annat S- och lu -beteckningar. De småskaliga beteckningarna gör det dock inte möjligt att flytta dem alla över till landskapsplanen. Även det att sådana beteckningar redan har identifierats i en mer noggrann detaljerad planering, försäkras att deras värden blir beaktade i annan mera detaljerad planering eller vid uppdateringen av kommunernas general- och detaljplaneringsprocesser.

Värdefull geologisk formation (ge). De geologiskt värdefulla ås-, bergs- och moränområdena, vind- och strandavlagringarna samt steniga fält anges i etapplandskapsplanen. Områdena anvisas utifrån utredningar på riks- och landskapsnivå med enhetliga beteckningsprinciper på hela landskapets område. I bakgrundsmaterialets objektskort har särdragen för varje enskilt område och de utredningar som hänför sig till området beskrivits. Målet för beteckningen är att skydda områdets geologiska formation och dess konstruktioner. Beteckningen för geologiskt område har ingen verkan på de skogsårdsåtgärder som utförs på området eller projekt i anslutning till byggande, ifall de inte har konsekvenser för områdets geologiska bildning.

~~Med beteckningen för utvecklingsprincipen för en omfattande, betydande och enhetlig skogsdominerad zon har på landskapets område angetts vidsträckt och enhetliga skogsområden. Inom dessa zoner finns i den gällande landskapsplanen till största delen jord- och skogsbruksdominerade områden och inom zonerna mer skyddsområdesbeteckningar än i genomsnitt. Utifrån de analyser som gjorts och de rikligare skyddsområdesbeteckningarna än i genomsnitt kan man konstatera att dessa skogsområden har ett större värde med avseende på skogarnas enhetlighet och mångformighet i jämförelse med landskapets andra skogsområden. Målet för beteckningen är att bevara eller utöka skogsarealen samt att säkerställa skogarnas förmåga att producera ekologisk, social och ekonomisk nytta omfattande och långsiktigt även i framtiden.~~

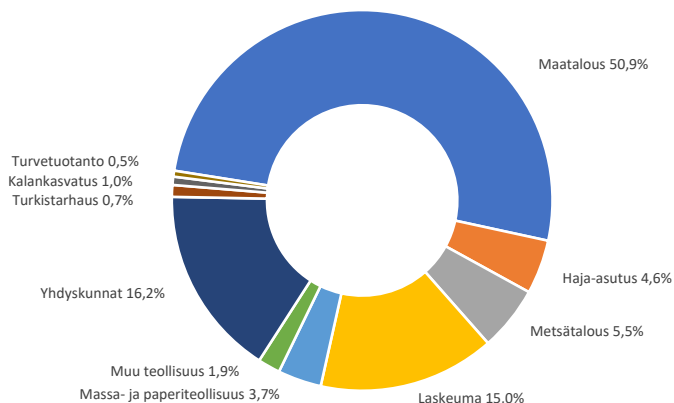
~~I den analys som görs av Finlands miljöcentral (Zonation analys) har som variabler för att beskriva skogarnas mångformighet valts vegeta-~~

~~tionsklass, träslag, trädbeståndets medelgenomskärmning och volym per trädbeståndsdel, samt förekomsten av skogstyperna i boken Suomen lajien uhanalaisuuskirja (det detaljerade uppgifterna i bakgrundskartorna och bakgrundsutredningarna). Utöver dessa har för avgränsningarna av områdena inverkat mängden av hur täckta av skog områdena är samt dess kontinuitet och enhetlighet. En betydande del av områden har betydande sociala och ekonomiska värden, vilka också har beskrivits i textavsnitten för rekreation och turismtemat samt naturresurstemat.~~

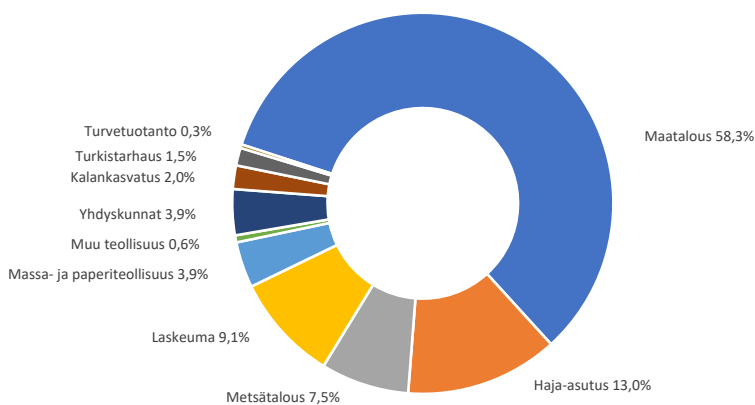
Inom havsområdet har submarina naturvärden identifierats i omfattande utredningsprojekt (VELMU, EMMA). Dessa har inte detaljerat beaktats som landskapsplanens skydds-beteckningar, men uppgifterna om dem har påverkat utredningen och användandet av andra beteckningar som ska anges i landskapsplanen. Uppgifterna som hänför sig till de submarina värdena har förts fram i planens bakgrundskartor.

För beteckningen ekologiska förbindelser har som underlag inte erhållits användbart dataunderlag eller geografisk information. Det har länge varit en önskan att natur- och miljökunskapen utvecklas i den riktningen att de ekologiska förbindelserna på landskapsnivå kan anges och bättre beaktas bl.a. som en hjälp för planläggningen. Resurstilldelningen för natur- och miljökunskandet borde bättre inriktas på att identifiera de ekologiska förbindelserna. I det skede då data finns tillgängligt, är det möjligt att ange det i landskapsplanen vi de följande processerna för landskapsplanen. Ett eventuellt angivande av de ekologiska förbindelserna ska dock inte i fortsättningen leda till att behovet av områdenas ekologiska förbindelser för områden som befinner sig utanför

Päästölähteet Itämereen, typpi

Päästölähteet Itämereen, fosfori

Utsläppskällorna för kväve och fosfor i Östersjön år 2018 (uppgiftskälla: www.ymparisto.fi: a) industrin, fiskodlingen och samhällena år 2018, b) Uppgifterna baserar sig på uppgifterna i VAHTI-data-systemen 14.8.2019, c) Andra utsläppskällor och urlaknings från naturen, uppskattning beräknad av SYKE)

dessa beteckningar då man genomför en utveckling i anslutning till markanvändningen.

I beredningskedet dryftade man och prövade symboliska pilar för förbindelsebehov mellan skogsområdena för att beskriva ekologiska förbindelser. Utmaningen med pilar för förbindelsebehov för att ange enskilda ekologiska förbindelser betecknade i landskapsplanen identifierades som ett beaktande av att förstå dem och att de har konsekvens i den mer detaljerade planeringen. I praktiken är de ekologiska förbindelserna vidsträckt förbindelsekorridorer mellan de olika områdena, varvid tolkningen av en linjeliknande beteckning hade kunnat ange den aktuella korridoren som alltför smal och och småskalig. Under planprocessen har dessutom värdet av interna rekreationsområden för de mest kompakta tätorterna identifierats som interkommunala ekologiska zoner. Man funderade över att ändra beteckningen av dessa områden till en VL -områdesbeteckning, som eventuellt beaktar även naturvärdena bättre än i dag. På grund av landskapsplansbeteckningarnas enhetlighet och allmänna drag, höll man sig slutligen till det nuvarande beteckningssättet med betoning på planens allmänna bestämmelser. Med anledning härav överflyttades planeringsbestämmelsen som hänför sig till även ekologiska förbindelser och värdefulla naturzoner till att vara en allmän bestämmelse för planen.

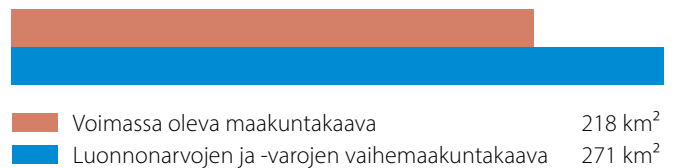
Det har önskats att mer konkreta lösningar ska anges i landskapsplanen även för att **trygga naturens mångfald, förbättra vattnens och göra klimatförändringen långsammare**. Landskapsplanens roll och möjlighet att påverka dessa teman är beklagligt begränsad. ~~Principbeteckningen för betydande och enhetlig skogsdominerad zon är en ny och betydande inledning till diskussionen på landskapsnivå om skogarnas betydelse, och täcker också diskussionen om klimatförändringen och naturens mångfald. Tolkningen av beteckningen för utvecklingsprincipen och dess effektivitet kan medföra utmaningar för många aktörer. Beteckningen ska i själva verket vad gäller frågorna som hänför sig till naturens mångfald och klimatförändringen läsas tillsammans med de andra beteckningarna som anförts i planen~~ Belastningen av vatten och vattendragen kommer i form av diffus och punkt belastning från flera olika utsläppskällor. Dessa verksamheter styrs genom speciallagstiftning samt tillståndprocesser. Någon enskild klar landskapsplansbeteckning har inte kunnat anges för dessa annat än i form av en allmän bestämmelse som gäller landskapsplanen. Förbättrandet av vattnens status ska främjas på flera olika sektorer såväl inom jord- och skogsbruk, boendet som industrin.

~~Med beteckningen för vidsträckt enhetliga skogsområden betonas områdenas förmåga att producera ekologisk, social och ekonomisk nytta. Naturens mångfald anses utvecklas bäst inom zonerna medan områdena bevaras som skogiga områden. På dessa områden finns det även mycket områden som skyddats via naturvårdslagen, vilka för sin del tryggar naturens mångfald. Å andra sidan är målet för dessa områden att skogsarealen bevaras och därigenom anser man att de påverkar klimatförändringen då den växande skogen binder och lagrar kol. Med en landskapsplansbeteckning kan inte speciallagstiftningen förbigås utan det önskade viljetillståndet anges. Annan lagstiftning styr bland annat skogarnas användning och största delen av områdena med beteckning för skogsområdenas utvecklingsprincip är i skogshushållningens användning. Landskapsplanen kan inte med sina beteckningar bestämma eller styra verksamheter på praktisk nivå över denna speciallagstiftning.~~

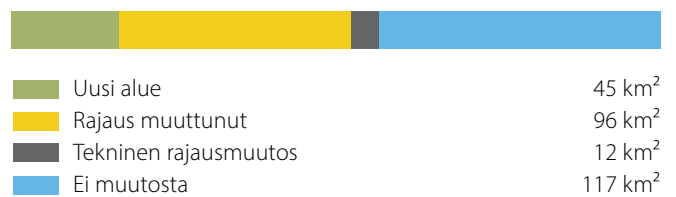
Beteckningarna **Jord- och skogsbruksdominerat område (M)** och beteckningarna **Jord- och skogsbruks-/ Friluftsliv- / Rekreationsområde (MRV)** möjliggör en utveckling av kolbindning i områdets verksamheter till exempel en utveckling av naturens mångfald på områden med lantbruksområdenas traditionsbiotoper. De områden av e-klass som angetts som grundvattenområden beaktar för sin del källmiljöerna och de områden som angetts som landskapsområden tar hänsyn till flera traditionsbiotoper. M- och MRV-beteckningarna har ansetts vara sådana där verksamheten har en stark styrning av speciallagstiftning, och ej heller har det på dem funnits behov av att ange särskilda bestämmelser landskapsplanens särskilda beteckningar eller särskilda bestämmelser annat än vad som styrs med de allmänna bestämmelserna i anslutning till uppnåendet av landskapsplanens måltillstånd.

Landskapsplanens beteckningar fungerar till största delen som beteckningar på övre nivå och de innehåller många betydelser och konsekvenser. Utgångspunkten är dock den att den huvudsakliga verksamheten anges med markanvändningsbeteckning och överlappande beteckningar, och planbestämmelser, försöker man särskilt undvika. Överlappande beteckningar har undvikits i synnerhet då beaktandet av ett tilläggsvärde i liten skala sker redan styrd av en annan speciallagstiftning.

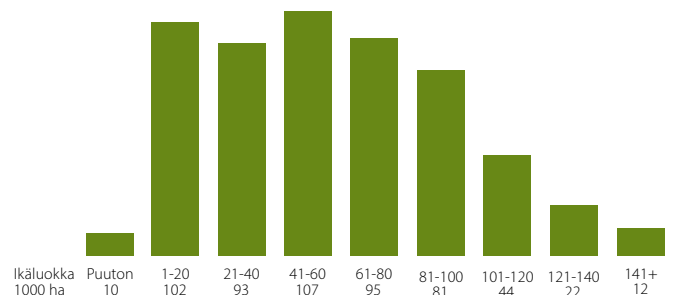
GE-ALUEIDEN KOKONAISPINTA-ALAN MUUTOS

GE-ALUEIDEN MUUTOS

Ändringen i totalarealen för de geologiska områdena mellan den gällande landskapsplanens beteckningar och den utarbetade utredningen av geologiskt värdefulla områden samt den antalsspecifika inriktningen enligt de utförda områdesgranskningarna.

Fördelningen av årsklasserna för Egentliga Finlands skogar enligt areal. Materialen Naturresurscentralens skogsstatistiker.

5.4 NATURENS BETYDELSE FÖR REKREATIONSBRUK OCH TURISM

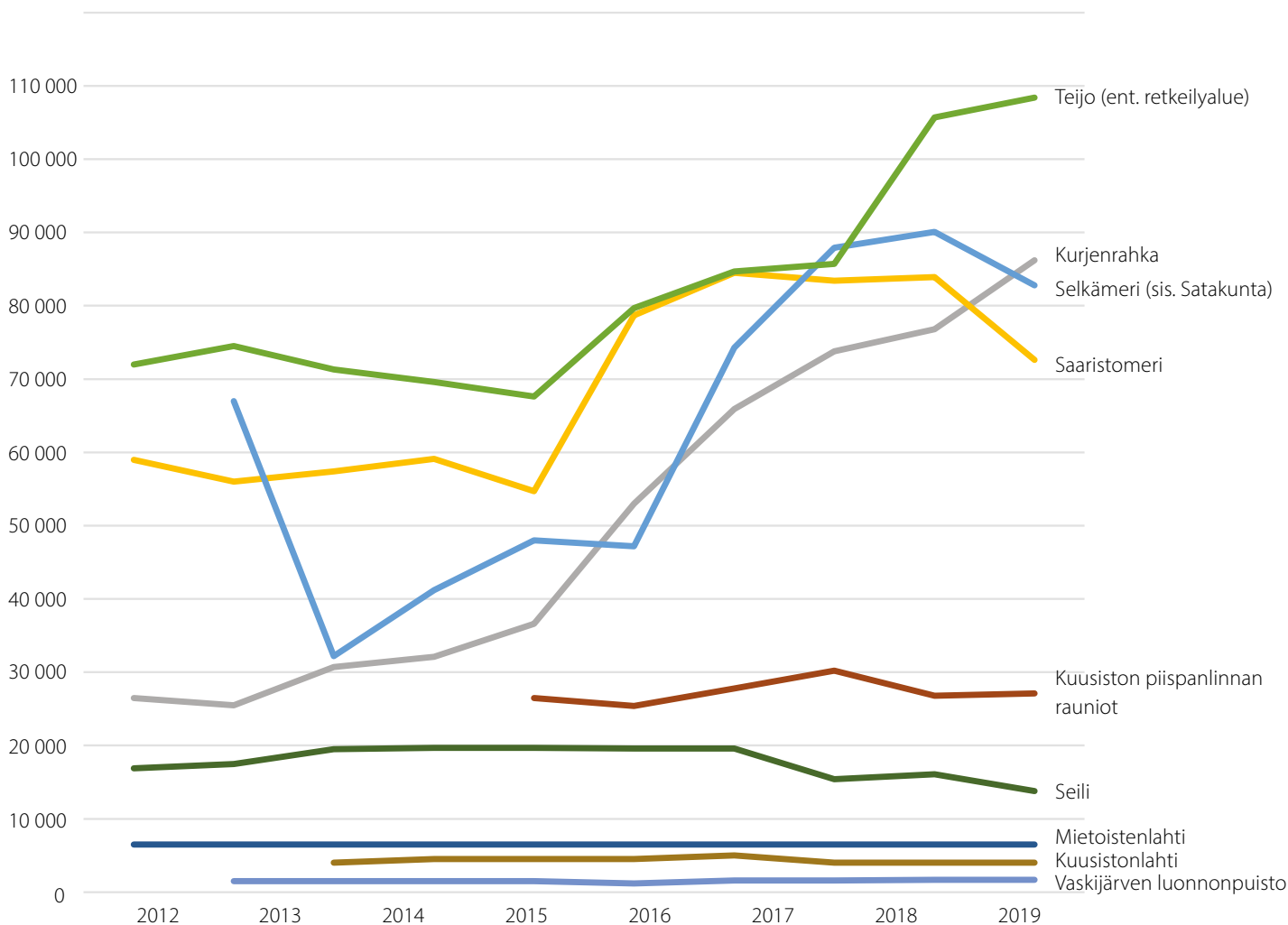
Allmänna utgångspunkter

Naturområdenas potential för att användas för rekreation och turism är synnerligen stor. Med hänsyn till turismen har naturturismen ansetts för en stor resurs och potential inom Egentliga Finlands område för att utöka turismnäringen. Tidigare har naturen som en attraktionsfaktor för att utnyttjas av turismen i huvudsak utvecklats med betoning på området för Skärgårdens ringväg. De senaste åren har även naturparkerna i Tykö och på området Kuhankuono rikligt ökat antalet besökare samt sin turismservice. Landskapets fyra nationalparker – Skärgårdshavet, Bottenhavet, Tykö och Kurjenrahka med sina vidsträckta områden – bildar den centrala stommen för landskapets naturturism. Landskapsplanens mål med hänsyn till användningen för rekreation, friluftsliv och turism är att anvisa de centrala och potentiella objekten och områden, vilka förenas till funktionella helheter genom att förena dem antingen till redan existerande leder eller riktgivande rutten. Då kan även utgångspunkten vara att ett objekt eller område på lokal nivå kan utgöra en del av rekreationsnätet på landskapsnivå och på landskapsnivå stiga till landskapsnivå

inom rekreationsnätet med stöd av sitt betydelsefulla läge eller sina egenskaper.

Det är regionplaneringens uppgift att se till att helheten i anslutning till rekreationen tillräckligt beaktas, samt en tillräcklig dimensionering av områdena avsedda för detta ändamål. Användningen av rutterna och objekten avsedda för rekreation har de senaste åren ökat betydligt. På grund av att användningen ökat behövs det flera objekt, för att invånarna och turisterna ska ha tillräckliga områden att välja mellan och att en alltför stor anhopning på områdena undviks. Samtidigt har kommunekonomin försämrats och de av staten allokerade resurserna för att underhålla och utveckla nationalparkernas områden har minskat.

Det är lättförståeligt att de hälsofrämjande verkningarna av rekreationsområdena som är lättillgängliga samt nära tätorterna och inom dem, men det är svårt att precisera deras ekonomiska värde. De nyttoeffekter som uppkommer av rekreationsområden är ofta även indirekta, såsom exempelvis en värdeökning för fastigheter som ligger nära rekreationsområdena eller för att förbättra utkomsten för en naturturismföretagare som utnyttjar rekreationsområdet. De re-

Antalet besökare i de naturparker och objekt som underhålls av Forststyrelsen i Egentliga Finland under åren 2012-2019. Uppgifterna enligt Forststyrelsens kunddatasystem.

kreationsområden som är av hög kvalitet och genomförda med en tillräcklig dimensionering har, utöver det ovan nämnda, åtminstone följande positiva effekter för invånarna: en förbättrad boendetrivsel och området attraktivitet, ett förebyggande av vissa sjukdomar, bättre välbefinnande i arbetet samt förlängda arbetskarriärer.

I Egentliga Finland finns det en rik kulturmiljö, skärgårdsområde, skog samt ås- och myrlandskap i skalan för turism på ett litet geografiskt område. Av den anledningen är det lätt att i landskapet utveckla mångsidig rekreations- och turismverksamhet för såväl turister, som kommer från en annan ort, närturister som även för områdets invånare. Tack vare den mångsidiga miljön och det begränsade området kan utvecklingen för turism och rekreation ske effektivt endast genom ett omfattande samarbete mellan aktörerna samt genom att ta hänsyn till aspekten för naturen och mångbruket av skogsområdena.

Inom utvecklandet av infrastrukturen för rekreation är det fråga om relativt små investeringar och den nytta som ska erhållas är svåra att mäta i pengar. Delvis av denna orsak har det inte dykt upp någon stark intressebevakare för rekreationen, även om temaområdet berör nästan var och en av oss. Många av landskapen i södra Finland har bildat rekreationsområdesföreningar på landskapsnivå för att utveckla användningen för rekreation. Genom samarbetet mellan dessa föreningar har utvecklandet av rekreationsområdena blivit delaktiga av ett mera långsiktigt grepp samt en synvinkel som överskrider kommungränserna. Egentliga Finland är ett av de få landskapen i södra Finland, där det tills vidare inte finns någon rekreationsområdesförening som täcker hela landskapet. I en motion som fördes fram i Egentliga Finlands landskapsfullmäktige bemyndigades landskapsförbundet att utreda möjligheten att bilda en rekreationsområdesförening på landskapsnivå även i Egentliga Finland. En förening vore en möjlig aktör för att främja en långsiktig utveckling och underhållet av landskapets rekreationsområden och -rutter, att vara en intressebevakare i landskapets rekreationsfrågor i förhållande till andra parter samt för att underlätta kommunernas brist på resurser för att utveckla rekreationsområdena.

I etapplandskapsplanen anvisa användningen för rekreation och turism med beteckningarna:

- Utvecklingszon för turism, friluftsliv och rekreation (beteckning för utvecklingsprincip)
- Beteckningarna för områdesreservering och objekt för rekreation (V), friluftsliv och turism (R)
- Beteckningarna för friluftsleder och riktgivande friluftsleder
- Beteckningarna för kanot- och vattenturistrutters på insjö- och älvsområdena, samt i liten skala på vissa åars deltar.
- Beteckningarna för förbindelsebehov för turism och friluftsliv
- Beteckningarna för förbindelsebåtsbryggor, småbåts- och servicehamnar och naturhamnar, bryggor, skyddshamnar samt ankarplatser
- Dimensionering av fritidsbebyggelsen per delområde (på området för Landskapsplanen för Åbo stadsregion)
- Beteckningen för en ny småbåtsfarled (på Särkänsalmi-området)
- En stamled för småbåtar (från Ominaisjärden till hamnen i Gamla stan i Nådendal)

Nuläget i landskapsplanen

Rekreativområdena och -objekten samt områdena och objekten för friluftsliv och turism har anvisats i de nuvarande landskapsplanerna. Rekreativrutterna har anvisats i form av riktgivande beteckningar samt som behövliga förbindelsebehov. Med avseende på turismen har området för Skärgårdens ringväg anvisats som en zon för utveckling av turismverksamheterna. De områden som stöder turismen och användningen för rekreation, såsom nationalparkerna har anvisats bl.a. med skydds- och objektsbeteckningar för hamnar som stöder båtsport. Utöver dessa har i den gällande planen för Saloregionens del anvisats viktiga kanotleder på landskapsnivå.

Landskapsplanens mål och bakgrundsmaterial

Landskapsplanläggningen är långsiktig utveckling av områdena och dess konsekvenser sträcker sig över flera fullmäktigeperioder. I samband med planläggningsprocesserna dryftas kritiskt både nya beteckningar och de som överförs, men förutom för skyddet är det viktigt att sträva efter att bevara i synnerhet beteckningarna för turismen och rekreationen på ett så långt tidsspann som möjligt i de fortlöpande planerna. De beteckningar som härstammar från de tidigare landskaps- och regionplanerna har också påverkat och påverkar effektivt långsiktigheten i den exaktare planläggning som ska göras på kommunnivå. Vad planeringen av markanvändningen beträffar, avser detta även att man reserverar sig med hänsyn till detta temaområde med hjälp av reservområden för att svara mot ett tilltagande behov för rekreations- och turismservice samt -användning

Målet för Etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser är att uppdatera beteckningarna för verksamheterna för rekreation, friluftsliv och turism med aktuell information samt att differentierat anvisa både de riktgivande och befintliga friluftslederna. De fastställda beteckningarna i detta nu i landskapsplanen med hänsyn till detta temaområde har anförts på bakgrundskartan Voimassa olevan maakuntakaavan retkeily-, matkailu- ja virkistysalueverkko (Den gällande landskapsplanens områdesbeteckningar för friluftsliv, turism och rekreation). De centrala utgångsdata för beteckningarna utgörs av de beteckningar som överförs från den gällande landskapsplanen till denna plan, beteckningarna i kommunernas generalplaner samt det informationsmaterial som insamlats om de existerande friluftslederna och rekreations- och turismobjekten i projektet Information om rekreations- och naturturismobjekten för fritt bruk i Egentliga Finland /senare i texten: projektet Virkistä Dataa!. Innehållet i den av projektet Virkistä Dataa! genomförda Virma-tjänsten (<https://virma.lounaistieto.fi>) i fråga om objektsuppgifterna för rekreationsrutterna och friluftsliv finns angivna på bakgrundskartan. Materialet i tjänsten uppdateras kontinuerligt och i temakarten framförs läget i december 2019 för Varsinais-Suomen virkistys- ja retkeilykohteet ja -reitit (Egentliga Finlands rekreations- och friluftsliv-objekt och -rutter).

Beteckningarna för friluftsliv och turism (R, r) beskriver objekt där utgångspunkten är att det tillhandahålls avgiftsbelagda, enligt förtätagsekonomiska principer producerade tjänster. **Rekreativområden och objekt (V, v)** är till utgångspunkten offentliga, till största delen för alla fria, i regel gratistjänster. Hos en del objekt erbjuds det både avgiftsbelagda och gratis rekreativtjänster. I dessa fall har det under planläggningsprocessen gjorts en tolkning om, huruvida objekten till sina huvudsakliga delar är fria eller offentliga objekt

eller avgiftsbelagda tjänster, som produceras eller tillhandahålls av den privata sektorn, varefter områdets funktion har betecknats enligt den rådande egenskapen. I en del fall har beteckningen gjorts i enlighet med viljetillståndet för framtiden. Underhållet av rekreationsområdena och -objekten varierar i enlighet med varje enskilt objekts karaktär. Av denna anledning har inga starka planbestämmelser fogats till rekreationsområdena. Hos somliga objekt förutsätter värnandet om kulturlandskapet som upprätthåller rekreationstypen att lantbruksverksamhet bedrivs på området, hos andra objekt kan det förutsätta t.o.m. skogsvård som tar hänsyn till användningen för rekreation. Under sådana förhållanden är det omöjligt att ge en allmän, heltäckande och fungerande planbestämmelse om ett entydigt underhåll av rekreationsområdena.

Beteckningarna för rekreation tar inte ställning till om området har genomförts som rekreationsområde utan det kan även ännu vara ett icke-genomfört område helt på samma sätt som A-beteckningarna i helhetslandscapsplanen utöver de genomförda områdena innehåller icke-genomförda reservområden. En gång byggda kan dessa områden som till sina rekreationsvärden stöder sig på naturvärden inte annat än sällsynta marginalfall återställa för rekreations- eller skyddsanvändning. Annorlunda än exempelvis bostadsområden senare exempelvis kan ändras till arbetsplatsområden eller andra områden som kraftigt kan bearbetas för mänsklig verksamhet. Av denna anledning är det motiverat att se till ett långsiktigt tillräckligt bestånd av rekreationsområden och att överföra beteckningar för existerande rekreations- och skyddsområden överförs till de nya planerna och utgör en viktig utgångspunkt vid planläggningen av dessa teman.

Genom **särskiljandet av de riktgivande friluftslederna från de genomförda friluftslederna** eftersträvas en redigare lägesbild av förhållandet mellan den existerande ruttninfrastrukturen och det planerade helhetsnätverket. Mer exakta linjer för de riktgivande friluftslederna ska anvisas vid en exaktare planering på så sätt att de tjänar genomförandet av helheten av friluftsleder på landskapsnivå i form av nätverk. Under en mera noggrann planering utgörs det huvudsakliga sättet för genomförandet av friluftslederna avtal med de enskilda markägarna. Vid behov kan friluftsleder bildas även genom friluftsledsförretning. De stigar som under tidernas gång uppkommit i terrängen har i regel tillkommit på gynnsamma ställen med avseende på framkomligheten och landskapet. Av denna anledning har i planmaterialets bakgrundskarta Maakuntakaavamerkinnoiksi yleistytyt virkistys- ja retkeilykohteet sekä reitit (Som landskapsplansbeteckningar generaliserade rekreations- och friluftsojekt samt rutterna) angetts riktgivande rutter som förslag på de existerande stigarna med tanke på en mer exakt planering eller ett genomförande i praktiken. De rekreations- samt friluft- och turismobjekt och -områden som ligger invid ruttnätverket får betydelsen på landskapsnivå som

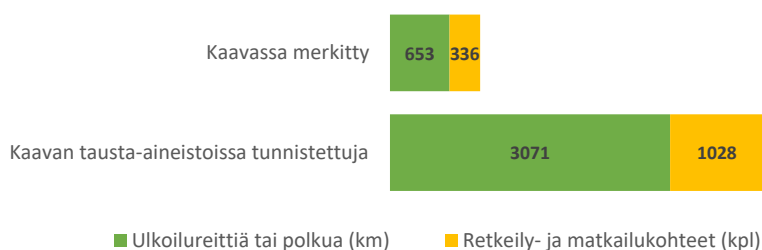
en del av nätverkets helhet, även om en del av objekten vid en enskild granskning vore objekt bara på lokal nivå.

Landskapsplanen är till sin karaktär i allmänna drag och den information som förts fram på plankartan är generaliserad. Objekts- och områdesdata som erhållits av generalplanerna och Virma-tjänsten har förenats med varandra, varvid de syns på kartan som en objektsbeteckning. I bakgrundskartan Maakuntakaavamerkinnoiksi yleistytyt virkistys- ja retkeilykohteet sekä reitit finns beteckningar, som är förenade med varandra. Dessutom får man motsvarande information om de förenade beteckningarna om plankartans elektroniska material genom att granska innehållen om egenskapsdata för v- och r-objekten.

Betydelsen av r- och v-objekten och områdena vilka gränsar till havet och insjöarna har framhävts, för de är av betydelse både för sådana som rör sig på vattendragen och landområdena ur synvinkeln för dem som söker rekreation och för turisterna. Markanvändningstrycken på områdena i fråga är i genomsnitt även större än annanstans och då är det motiverat att anvisa områdena för användningssyftena ovan för att säkerställa att områdena är tillräckliga för rekreation samt friluftsliv och turism. De obebyggda strandområdena har stor betydelse, förutom för att bevara naturens mångformighet, även för användningen för rekreation. De minskade fria områdena för byggande har i belysning av utredningar som genomfördes av Åbo universitet åren 1995 och 2005 varit ett fenomen som klart kan observeras. Enligt den senast färdigställda utredningen år 2019 har utvecklingen fortgått i samma riktning, dvs. minskningen av volymen ledig strand har alltså fortgått på våra kustområden. Situationen för de obebyggda havsstrandområdena i Egentliga Finland kan granskas på planens bakgrundskarta Vapaan rannan osuus (Andelen ledig strand).

Då man reser inom Egentliga Finlands skärgårdsområden accentueras förbindelserna till öarna. Vissa objekt har en större betydelse inom skärgårdstrafiken än genomsnittet och i den trafikmässiga utvecklingen inom skärgårdsturismen. På grund härav har i landskapsplanen anvisats objekt med en central betydelse, antingen som existerande eller potentiella portar till skärgården, för friluftsliv och turism. Denna beteckning som förenar två planbeteckningar består av en pil för förbindelsebehov samt r-objektsbeteckningen som förgrenar sig för friluftsliv och turism.

På havsområden utöver r- och v- objekts- och områdesbeteckningarna beteckningar för båt- och servicehamnar, förbindelsebåtshamn samt beteckningarna för naturhamn, brygga, skyddshamn eller ankarplats, vilka stöder en utveckling av rekreationen och turismen. Dessa beteckningar framhäver fritidens behov för att färdas på vatten och bildar ett eget täckande nät för havsområdena. På havs-

Längden på de på kartan betecknade friluftslederna samt antalet friluft- och turismobjekt i förhållande till de antal som identifierats under planarbetet.

områdena kan nätverk dock inte anvisas med rutten liksom på landområdena, utan nätet som förenar objekten bildas av beteckningarna för sjöleder- och småbåtsfarleder som hör till trafiktemat, och vilka inte behandlas i denna etappplansplan. Ifall det på samma punkt som för förbindelsefartygshamn eller naturhamn, brygga, skyddshamn eller ankarplats har antecknats ett v- eller r-objekt, har hamnbeteckningen förenats med v- eller r-objektet. Då hittar man uppgift om hamnbeteckningen i samband med objektets egen-skapsdata i objektsförteckningen.

Betecknandet av **kanotrutterna** i landskapskartan har utgått från att de kända rutterna samt den ruttinformation som erhållits av webbkällorna samt genom att höra sig för hos av hobbykanotisterna och kommunerna har styrt den ruttinformation som kommit fram till planförslaget. Det har inte funnits alltför täckande uppgifter om rutterna, och i synnerhet har det varit svårt att hitta ruttavsnitt som besitter en utvecklingspotential. Kanotrutter har inte i etappplansplanen angetts på havsområdena, för man har upplevt att det tills vidare inte på havsområdena finns etablerade tydliga kanotrutter, som överskrider tröskeln för att anges i landskapsplanen. Inte heller finns det klara, omfattande planer för att utveckla kanotrutter i områden av Skärgårdshavet eller den södra delen av Bottenhavet. De r- och v-objekt och -områden i landskapsplanen som är lokaliserade invid vattendragen fungerar också som utvecklingsobjekt för tjänster för kanotturismen. De i den gällande landskapsplanen angivna farlederna stöder också förbindelserna för friluftsliv och turism. Genom att ange kanotrutter i landskapsplanen eftersträvas en situation, där kanotturismen inom landskapets område ökas och att den uppmuntrar lokala aktörer till att utveckla och tillhandahålla tjänster som är förenade med kanotturism invid rutterna och i deras närhet. Det är även naturligt att koppla turismservice som hänför sig till kanotfriluftsliv till andra former av landsbygdsturism, varvid samma tjänster finns till förfogande för flera former av turism. Detta stöder livskraften hos turismnäringen.

Utveckling av Särkänsalmi havsled

Som en ny stamled för båttrafik har anvisats en farled som från Omnaisjärden via Särkänsalmi till Askaistenlahti och hamnen i gamla stan i Nådendal.

Under planarbetet bedömdes i en särskild utredning och med komplettering av tidigare utredningar konsekvenserna av en utveckling av Särkänsalmi havsfarled. I bakgrunden till en utveckling av en havsfarled finns målet att göra det bättre för höga segelfartyg att komma till gästhamnen i Nådendal och därigenom bidra till att utveckla Nådendals och hela landskapets turism.

Enligt den konsekvensbedömning som utarbetats främjar en anslutning av gästhamnen i gamla stan i Nådendal till stamnätet båttrafiken och ekonomin för turismen i Nådendal. Havsfarleden gör det möjligt med besök av högmastade segelbåtar i gästhamnen i Nådendal. Nyttoeffekterna hänför sig i första hand till de företag som verkar i närheten av Nådendals gästhamn. Förbättringen av förhållandena för båtsport tjänar de seglingsintresserade som bor i kommunerna och fritidsfirarna. Attraktionsfaktorn kan påverka valet av att välja platsen för att tillbringa tid för boende och fritid till förmån för Nådendal, Merimasku och kanske Masku.

Utvecklingen av havsfarleden förutsätter att en klaffbro som kan öppnas byggs på landsväg 189 till Nådendal, på platsen för nuvarande Särkänsalmi vallväg. En klaffbro försvårar trafiken att löpa då bron öppnas. Under säsongen är köernas längd uppskattad till 48–112 fordonens längd beroende på tidpunkten för öppnandet och korriktningen (kl. 17.30 i samband med öppnandet). Utifrån uppskattningarna vore köerna som längst (i samband med en öppning kl. 17.30) och cirka 900 meter långa. Att döma av de tunga fordonens antal som mest skulle bli utsatta för fördröjningarna, är konsekvensen inte kritisk för företagets transportkostnader och verksamhetsförutsättningar.

Brand- och räddningsväsendets kommunikationsförbindelser till Rimito i Nådendal, Merimasku och annanstans i skärgården garanteras genom information mellan nödcentralen och trafikcentralen. Den öppningsbara bron stängs vid behov för att utryckningsfordonen ska komma fram. Enligt beräkningarna hinner man få ner bron, då den är öppnad, innan utryckningsfordonen hinner till bron (vid utryckningskörning) från stationen i Nådendal.

Om en öppningsbar bro inte byggs kan högmastade segelbåtar (över 16,5 meter) inte komma till Nådendal och den ökning av det inkomstflöde som båttrafiken för med sig blir inte förverkligad. Detta påverkar Nådendal, men även de kommuner, till vilka ett eventuellt utbud av arbetsplatser riktar sig. Utvecklandet av förhållandena för båtsport är av viktig betydelse för bilden för det växande Nådendal samt för möjligheterna till sysselsättning för områdets fast och fritidsbosatta.

På grundval av den utarbetade utredningen är en vattenfarled som gör det möjligt med höga fartyg samt sällan upprepade förflyttningar regionekonomiskt fördelaktigt, om öppnandet av bron begränsas till att vara utanför topparna av efterfrågan för vägtrafiken. Nyttoeffekterna för regionekonomin grundar sig på de nuvarande styrkorna det vill säga turismen och badhotellsverksamheten. Olägenheterna hänför sig till invånarna i Rimito och Merimasku och vägtrafiken. Enligt konsekvensutredningen kan olägenheterna för vägtrafiken effektivt lindras genom en omsorgsfull planering av verksamhetssättet för bron. Det viktigaste sättet för lindringen i operationsskedet är en tydlig kommunikation, som hjälper användarna av vägen att ta hänsyn till tidtabellerna för öppnandet då de färdas.

Som förbindelsebehov för turism och friluftsliv anvisas i landskapsplanen sådana förbindelser, vilkas förbättring anses ha en strategisk betydelse på landskapsnivå inom utvecklingen av turismen. I Egentliga Finland anvisas med dessa beteckningar för förbindelsebehov särskilt utvecklingsbehoven för förbindelserna för skärgårdens yttre ring från Nyland via Finby och via Kimitoön till Pargas och vidare som en fortsättning på Skärgårdens ringväg från Gustavs till Lokalax i Nystad.

Som förbindelsebåthamnar har i landskapsplanen angetts förbindelsebåthamnarna och vägbryggorna enligt NTM-centralens databas, ställvis har dessa beteckningar för läsbarheten av landskapskartan förenats med friluftslivs- och turismobjekten som är belägna i samband med objekten samt med beteckningarna servicehamn. I enskilda fall har granskats om det är möjligt och nödvändigt att särskilja beteckningarna till egna separata beteckningar med beaktande av landskapsplanens skala.

Inklusive vägtrafikens beteckningar har lägena för landsvägsfärjorna samt de farleder som utnyttjas av förbindelsebåtarna anvisats i den färiska etappplansplanen för tätorternas markanvändning, service och trafik och de är i kraft och ej heller behandlas de i denna plan.

I tätorterna och områdena med tätare byggande framhävs betydelsen av rekreationsområdena såsom särskiljande för stadsstrukturen, vitaliserande för stadslandskapet och som oaser för den dagliga rekreationen för tätortens invånare. I den första paragrafen av markanvändnings- och bygglagen omnämns att målet för områdesanvändningen är att reglera områdesanvändningen för att på det sättet skapa förutsättningar för en bra livsmiljö. Genom att inlemma rekreationsområdena och friluftslederna i samhällsstrukturerna har landskapsplanen ett betydande uppdrag för att detta mål ska uppnås. Å andra sidan är rekreationsområdena av betydelse i den meningen att de olika formerna av markanvändningen struktureras mellan de olika formerna av markanvändning, såsom områden för arbetsplatser eller industriområden och områdena för boende. Ett rekreationsområde kan vid behov fungera även som en buffertzon för en verksamhet som medför buller. Utöver de rekreationszoner som ska anges inom stadsstrukturen har de obrutna rekreationsförbindelserna en viktig roll, och i landskapsplanen är synsättet även att trygga speciellt förbindelserna av friluftsleder som överskrider kommungränserna. Friluftslederna fungerar mångsidigt i tätortsstrukturen både som rekreationsleder och alternativa nätverk för den lätta trafiken på vägen till butiken, hobbyerna eller arbetet. I stadsregionen har de jord- och skogsbruksdominerade områdena som utgångspunkt även betydande värden för landskapet och rekreationen, på grund av vilket det för områden som delvis ligger innanför tätortsstrukturen har ansetts huvudsakligen som rekreationsområden.

Målet för **målområdet för utveckling av turism, friluftsliv och rekreation** är att i landskapet anvisa sådana områden, på vilka det finns goda möjligheter för att utveckla dessa verksamheter och vid vilkas utveckling man kan dra nytta av dess områdens särdrag. I bakgrunden till utvecklingsbeteckningen finns landskapets viljetillstånd att anvisa för turism, friluftsliv och rekreation viktiga områden, till vilkas utveckling man är redo att förbinda sig. Då beteckningarna ansetts har man strävat efter att uppnå en regional jämlikhet för utvecklingspotentialerna mellan landskapets olika delar. Utvecklingszonens vikt framhålls genom att inom zonen och i närheten av den anvisas mera objekts- och områdesbeteckningar för rekreation och friluftsliv och turism, och på så sätt garantera bättre möjligheter för att utveckla friluftsliv och turism på området.

Till städernas centrum hänför sig redan flera landskapsplansbeteckningar, och de är till utgångspunkten även kärnor för att utveckla turismen. I den meningen är det inte nödvändigt att här framhäva dem med en ny objektbeteckning för området. Dessutom har många enskilda områden för friluftslivs- och turismverksamheter identifierats genom särskilda områdesreserverings- eller objektbeteckningar, vilka anger existensen och utvecklande av de aktuella verksamheterna, även om de inte placerar sig på området för beteckningen för utvecklingsprincipen.

Målområdena för utveckling av turism, friluftsliv och rekreation och de styrkefaktorer för en utveckling som finns i bakgrunden till dem är:

- Skärgårdens ringväg: nyckeltema för utvecklingen cykeltrafik och den lätta trafiken, samt kommersiella tjänster för turismen med tanke på den breda och brokiga kundkretsen
- Området för Velhovesi-rutten: nyckeltema för utvecklingen cykeltrafik och den lätta trafiken
- Området för Kuhankuono och Kurjenrahka nationalpark: nyckeltema för utvecklingen vandring och friluftsliv, samt utveckling av turisttjänsterna i anslutning till friluftsliv
- Metsäkoivula-Pohjattoma -området: nyckeltema för utvecklingen av friluftsliv. En styrka förbindelsen till Torrnsuo nationalparks område i norr.
- Hyypäränharju-Iso-Valkee-området: nyckeltemat för utvecklingen friluftsliv
- Virttaankangas Harjureitti -området: nyckeltema för utvecklingen friluftsliv samt rekreationsmöjligheter som är förknippade med vintersäsongen.
- Tykö-Kimitoön-Kasnäs: nyckeltema för utvecklingen friluftsliv, vandring, kulturarvet samt cykelturism, samt utveckling av kommersiella tjänster för turismen
- S:t Mårtens Korpi -området: nyckeltemat för utvecklingen friluftsliv
- Riviera-Kareva-Kullavuori-Hauninen -zonen: nyckeltema för utvecklingen vandring och närrekreation.

Skyddet är på grund av sin bakgrund i lagstiftningen till styrkan en starkare form av markanvändning än rekreations- eller turisttjänsterna. På dessa områden agerar man på skyddets villkor. I en del noga avvägda fall har anvisats med v -objektbeteckningar, då de har betraktas som nödvändiga för att framhäva vissa enskilda viktiga objekt på området.

Inom planarbetet behandlas inte beteckningar som hänför sig till skyddet av kulturmiljön, byggnaderna, landskapsområdena och fornminnena, men objekt och områden som anges av dessa beteckningar utnyttjas till exempel vid angivelse för riktgivande nätverka av friluftsleder på landskapsnivå på plankartan. Datamaterial som varit bakgrundsmaterial vid definieringen av nätverket av friluftsleder kan granskas i bakgrundskartan Voimassa olevan maakuntakaavan maisema-alueet, merkittävät rakennetun ympäristön kokonaisuudet, muinaisjäänökset sekä perinnebiotoopit (Den gällande landskapsplanens landskapsområden de betydande helheterna av den byggda miljön, fornminnena samt traditionsbiotoperna).

5.5. FRÄMJANDET AV EN HÅLLBAR ANVÄNDNING AV NATURRESURSERNA

Allmänna utgångspunkter

De mest centrala naturresurserna på landskapets område har för närvarande betoningen på de förnybara naturresurser som erhålls från jord- och skogsbruket samt de mineraltillgångar som utnyttjas av byggnadsindustrin. I biflödena från jord- och skogsbruket har det konstaterats att det finns stora möjligheter för att öka återvinningen av näringsämnen och produktionen av förnybar energi. De nya investeringarna i kraftverk kommer i framtiden att i betydande omfattning öka transportbehovet, för vilket man ska reservera sig bl.a. genom att utveckla terminalfunktionerna. Potentialen hos Egentliga Finlands jord- och skogsbruk inom produktionen av förnybar energi och återvinningsgödsel är betydande. Utnyttjandet av dessa potentialer stöder såväl de regionala som nationella målen. Vägnetet inom Egentliga Finlands område är mycket täckande och gör det möjligt att använda olika slag av naturresurser och deras tillgänglighet på hela landskapets område.

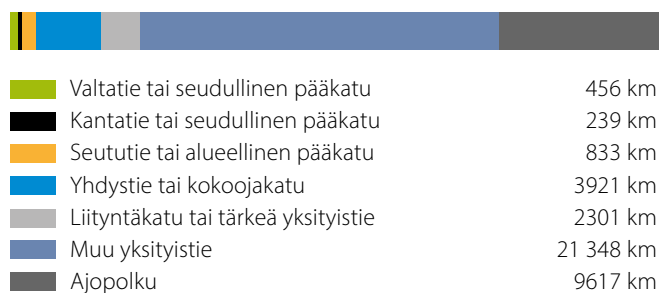
Marktäkt är nödvändigt för att underhålla den byggda miljön. I detta nu tas marksubstans på flera olika objekt, de mest betydande områdena för täkt av åssubstans är koncentrerade till områdena Salo-Kiikala och Oripää. Koncentrationerna av täkt av kalkstenssubstans lokaliserar till miljön för Åbo stadsregion. Den vida spridda verksamheten för täkt av marksubstans medför olägenheter för de närliggande områden i huvudsak i form av bullerkonsekvenser och ökade trafikprestationer.

Gruvverksamheten i Egentliga Finland har koncentrerat sig till att mest betydande utnyttja kalksten samt att utnyttja mineraler som stöder byggindustrin. Inga nya gruvprojekt som siktar till gruvverk-

HALLINNOLLINEN LUOKKA

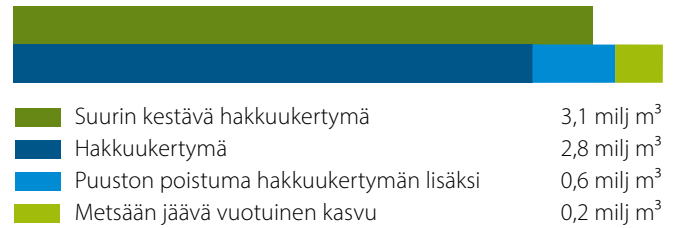

TOIMINNALLINEN LUOKKA

Indelningen av Egentliga Finlands vägnät i förvaltningsklass, dvs. Väginnehavet och funktionella klass eller enligt väglklass. Med den färglagda sträckan har beskrivits indelningen av vägnätet i förhållande till vägnätets totalvolym. Materialet från Digiroad-materialet som underhålls av Trafikverket.

SUURIN KESTÄVÄ HAKKUUKERTYMÄ HAKKUUT, POISTUMA JA KASVU 2018

Skogsanvändningen på Egentliga Finlands område år 2018 enligt Naturresurserverkets skogsstatistiker. Sträckan beskriver skogsanvändningen i förhållande till trädbeståndets tillväxt på årsnivå, avverkningsackumuleringen beskriver virke från skogen som ska insamlas, minskningen med förmultnande trä som blir kvar i skogen samt den årliga tillväxt som blir kvar i form av ökade trädbestånd som kvarstår. Uppskattningen av största hållbara avverkningsackumulering kommer från skogsstatistikerna.

samhet pågår vid tidpunkten för att göra upp planen inom Egentliga Finlands område, och ej heller finns det betydande ansökningar för malmletning eller inmutningar på området.

Som en del av den inhemska matproduktionen har man betraktat den ökade fiskodlingen. I dag producerar verksamhetsbranschen fiskodling och vattenbruk i Egentliga Finland en betydande del av den inhemska produktionen. Dessutom är målet för statsrådets principbeslut (Vattenbruksstrategin 2022, 4.12.2014) att höja mängden av inhemskt odlad fisk betydligt. Till vattenbruket ansluter sig centralt säkerställandet av kustområdets verksamheter, såsom hamnarna och placeringarna av fiskhanteringsanläggningarna. Fiskerihushållningen kompletterar betydligt skärgårds- och kustområdets livskraft och gör den mångsidigare genom att erbjuda även en möjlighet att utöva fiskerihushållning parallellt med andra näringar, såsom jord- och skogsbruk samt turism.

I etappplansplanen anges med beteckningar främjande av en hållbar utveckling av naturresurserna samt tekniska nätverk:

- Utvecklingsområde för vattenbruk (beteckning för utvecklingsprincipen)
- Område för täkt av stensubstans och materialterminaler (en ny beteckning för ejk -objekt)
- Ett jord- och skogsbruksdominerat område (M) och områdesbeteckningarna för jord- och skogsbruk/friluftsliv/rekreatiomsområde (MRV)
- Beteckningarna för grundvattenområde (pv)
- Beteckningarna för skydds- och konsulteringszoner (sv)
- Beteckningarna för högspänningslinjer som ska förbättras, nya högspänningslinjer och elnätets förbindelsebehov
- Områdesbeteckningar för specialverksamheter (E) och industriverksamheter (T) samt industriverksamheter (t), industrieller lagerområde, där det finns en betydande anläggning som tillverkar eller upplagar farliga kemikalier (t/kem), objektbeteckningar för gruvor (ek), reningsverk för avloppsvatten (et) och energiförsörjning (en)
- därtill upphävs beteckningarna för förbindelsebehov för en ny naturgaslinje och förbindelsebehov av naturgasnätet

Nuläget i landskapsplanen

I de nuvarande landskapsplanerna har områdena för gruvverksamhet anvisats med objektbeteckningar för gruvverksamhet eller som industriområden. På Saloregionens område har beteckningar för gruvverksamhet inte angetts i landskapsplanen. Områdena för terminalverksamheter har i landskapsplanerna anvisats eller ingår i regel i beteckningarna för industriområden eller specialverksamheter.

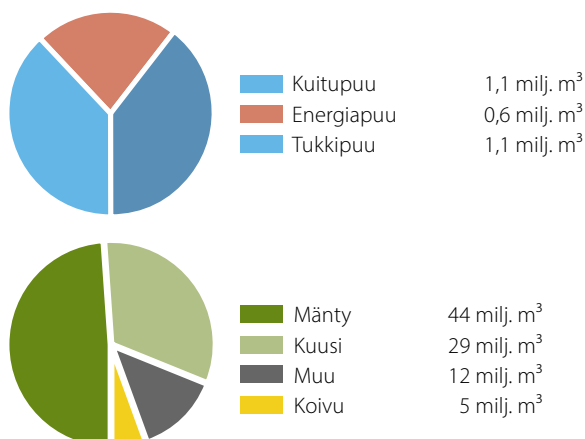
De jord- och skogsbruksdominerade områdena har anvisats i landskapsplanen med M- eller MRV-beteckning, på vilka utgångspunkten är att jord och skogsbruksverksamheterna och utvecklingen av dem är möjliga. I anslutning till fiskerihushållningen har på Bottenhavets område angetts en beteckning för utvecklingszon för fiske och fiskerihushållning, men i de tidigare landskapsplanerna har det inte funnits någon anteckning om utvecklingsprincip i anslutning till vattenbruk. Hamnarnas objekt, vilka begagnas av aktörerna för fiskerihushållning har anvisats med objektbeteckningar för industriverksamheter i landskapsplanen.

Landskapsplanens mål och bakgrundsmaterial

De mest centrala naturresurserna på landskapets område har för närvarande betoningen på de förnybara naturresurser som erhålls från jord- och skogsbruket samt de mineraltillgångar som utnyttjas av bygnadsindustrin. I biflödena från jord- och skogsbruket har det konstaterats att det finns stora möjligheter för att öka återvinningen av näringsämnen och produktionen av förnybar energi. De nya regionala investeringarna i kraftverk kommer i framtiden att i betydande omfattning öka transportbehovet, för vilken man ska reservera sig bl.a. genom att utveckla terminalfunktionerna. Potentialen för jord- och skogsbruket i Egentliga Finland inom produktionen av förnybar energi och av återvinningsgödsel är betydande, vilkas utnyttjande stöder såväl regionala som nationella mål.

Det centrala målet för att främja en hållbar användning av naturresurserna är att ta hänsyn till att dra nytta av lägena för de nuvarande materialen och trygga en effektiv användning av dem med beaktande av miljöaspekterna, och att förutse de eventuella konflikterna med de andra trycken av markanvändningen.

Egentliga Finlands jord- och skogsdominerade områden har en stor potential ur bio- och cirkulärekonomins synvinkel sett. De områden

Fördelningen av virkesförbrukningen år 2018. Uppgifterna från Naturresurscentralens skogsstatistiker.

som brukats för lantbruk och jordbruk har i landskapsplanen anvisats som lant- och skogsbruksdominerade områden där det är möjligt att utveckla områdets verksamheter. ~~De vidsträckt, betydande och enhetliga skogsdominerade zonerna som anvisats med beteckning för utvecklingsprincipen visar de viktigaste skogsområdena på landskapsnivå. Skogarna på dessa områden har även identifierats vara betydande källor ur aspekten ett ekonomiskt utnyttjande av skogsresurserna. Som ekonomiska medel för ett utnyttjande betraktas till exempel försäljningen av träprodukter och råvaror som ska erhållas från skogen, olika slags viltprodukter och utnyttjandet av växter samt svampar, liksom även ett eventuellt utnyttjande av skogsresurserna till exempel för kolbindning i framtiden.~~

Under arbetet på planen har man utrett bland annat möjligheten att anvisa en centraliserad marktäkt såväl i fråga om ässtensubstans som bergsubstans. Dessutom har man i erforderliga delar preciserat beteckningarna för de nuvarande terminal- och industriområdena samt för avfallshanterings verksamhetsområden till att motsvara de förändrade verksamheterna. Vad gruvbeteckningarna beträffar har aktualiteten för beteckningarna i fråga kontrollerats samt eventuella behov av beteckningar för nya områden. Landskapets identifierade malmpotential är betydande, men den har dock inte lett till att nya gruvområden anlagts.

I industri- (T) och områdena med specialverksamheter (E) har det inte funnits behov av att göra ändringar i detta arbete på etapp-landskapsplanen, för dessa områdens områdesavgränsningar har till största delen granskats under TPLMK -planarbetet. I beteckningarna har små preciseringar av områdesavgränsningarna gjorts för att motsvara en verksamhet som preciserats i den nuvarande eller mer detaljerade planeringen. Beteckningarna för avfallshanterings områden motsvarar det nuvarande läget och behovet, och inga behov av ändring har hänfört sig till dem. Vad terminalverksamheterna beträffar har det konstaterats att de befintliga terminalerna till en betydande del redan finns på landskapsplanernas områden för industri och specialverksamheter, och det har inte varit nödvändigt att göra nya beteckningar för dem i denna etapplandskapsplan. De största förändringarna har hänfört sig till kommunernas reningsverk för avloppsvatten, vilkas antal betydligt har minskat genom att ett centraliserat Kakolabackens reningsverk för avloppsvatten togs i bruk.

För de objekt för industriverksamhet med betydande anläggningar som tillverkar eller upplagrar kemikalier (objektbeteckningarna t/kem) har preciseringar företagits på så sätt att de objektbeteckningar, vilka i de tidigare landskapsplanerna är belägna på ett område som är anvisat för industriverksamheter och inom den skyddszon som ansluter sig till det, har slopats. I praktiken blir alltså dessa slopade objekt i sammanställningen av landskapsplanerna beaktade som en beteckning för industriområde och den skyddszon som ansluter sig till det.

Områdena för täkt av stensubstans och för materialterminaler har anvisats med en ny objektbeteckning **ejk**. Den centrala grunden för att anvisa hur dessa beteckningar placeras är goda trafikförbindelser till vägnätet samt att kontinuiteten för den existerande stensubstansverksamheten säkerställs eller belägenheterna i den befintliga landskapsplanen på ett område med beteckningen för ett E- eller T-område. Målet för att anvisa områdena för försörjningen

med stensubstans är att inrikta täkt av stensubstans till sådana områden, där det orsakas så lite olägenheter som möjligt och å andra sidan att göra det möjligt att utnyttja dessa områden så effektivt och långvarigt som möjligt.

Med beteckningen utvecklingsområde för vattenbruk för utvecklingsprincipen har anvisats de potentiella områdena för fortsatt fiskodling. I bakgrunden till beteckningen finns den av Statsrådets kansli år 2018 publicerade slutrapporten för projektet Meriviljelyn luvituspilotit (Tillståndspilotprojekt för havsodlingen) som noterats som en rekommendation för att utöka styrningen av placering för vattenbruk i kommunernas och landskapens planer. För närvarande produceras det inom Egentliga Finlands område en betydande mängd på nationell nivå av den inhemska fisk som odlas på havsområdena.

Det ekologiska status för havets ytvatten i dag är inte uteslutande för en beteckning av utvecklingsprincipen i planeringen i framtiden. I beteckningens planeringsbestämmelse har entydigt konstaterats att man i planerna som inrikts på zonen ska beakta miljövärdena och planerna och sätten för att genomföra och följa upp dem ska främjas målen för vården av vattnen och havet. Zonens framtid kan ses till exempel som en näringsneutral verksamhet genomförd med cirkulationsvattenteknik.

Syftet med beteckningen är att anföra de lämpligaste havsområdena i Egentliga Finland för fortsatt fiskodling på lång sikt. Landskapsplanens beteckningar om strategisk utvecklingsprincip behöver inte direkt grunda sig på bakgrundsundersökningar och utredningar, eller så behöver de inte till alla delar vara ett specificerat eller bedömande informationsunderlag. De anger i första hand landskapets viljetillstånd, framtida potential och villkoren för en hållbar verksamhet, och de grundar sig på gemensamma, bl.a. i landskapsstrategin definierade mål.

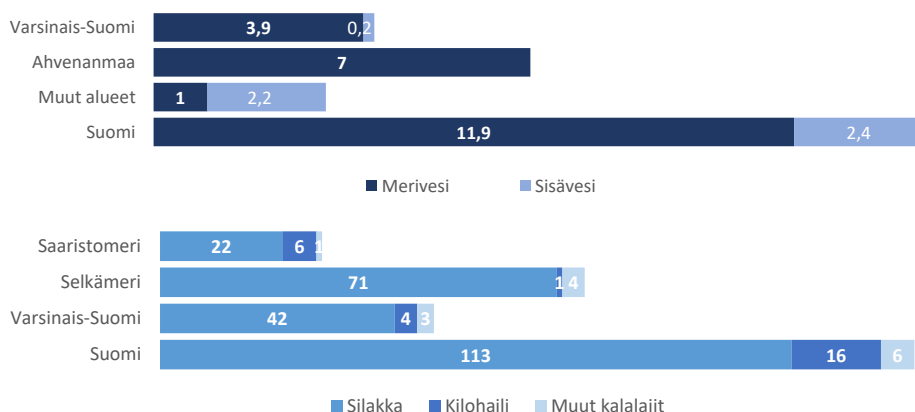
I motiveringarna för att definiera beteckningarna kan som hjälp brukas bl.a. analyser och utredningar som gjorts av forskningsinstitut i tillämpliga delar. I bakgrunden till de beteckningar som i denna etappplansplan anförts för vattenbrukets zoner finns en ansevärd mängd forskningskunskap, för tillståndet för Skärgårdshavets område har länge undersökts och följts upp med stöd av flera forskningsprojekt. För att hänföra beteckningarna för havsområdet har som hjälp begagnats det geografiska informationsmaterial som tagits fram av Naturresurscentralen (LUKE) FINFARMGIS vid identifie-

ringen av fiskodlingsområdena. Vid fastställandet av i utredningen i fråga har man även beaktat områdets miljövärden, såsom naturförhållanden, vattenströmningsförhållanden och i landskapsplanens bakgrundsmaterial har även materialen för förekomsten av havsbottnens naturtyper (VELMU) samt Finlands ekologiskt betydande submarina havsnaturområden (EMMA). Målet för den strategiska beteckningen är att föra fram information om områdets potential, vilken särskilt ska beaktas, innan för området anvisas en verksamhet som klart begränsar andra verksamheter (t.ex. fritidsbebyggelse).

Vid definitionen av lokaliseringen utvecklingsområdena för vattenbruk har man granskat och tagit hänsyn till havsområdets miljömässiga, ekonomiska och sociala förhållanden. Sådana egenskaper är vattendjupet, områdets strömningsförhållanden, fritidsbebyggelsen och verksamhetens lönsamhet för hela Finlands kustområde. De i utredningen identifierade områdena för fram de mest lämpade lägena för fortsatt fiskodling. Med beteckningen för utvecklingsprincip preciseras inte den volymmässiga potentialen för fiskodlingen i havsområdet eller miljöbelastningen, utan de avgörs i den detaljerade planerings- och tillståndprocessen. Målet för beteckningen är att styra verksamheten på lång sikt till sådana områden där det är möjligt att utveckla fiskodlingsnäringen och livsmedelsproduktionen på så sätt att den inte står i konflikt med målen för vattnens goda status. Enligt klassificeringen av ytvattens ekologiska status (2019) är hela Skärgårdshavets tillstånd och tillståndet för nästan hela området för Egentliga Finland av Bottenhavet nöjaktigt eller sämre än det, av vilken anledning de verkningar av belastningen med näringsämnen som riktas på vattenförekomsterna måste tas i betraktande vid den exaktare planeringen av zonerna. Verkningarna av belastningen med näringsämnen från fiskodlingarna blir bedömda i detalj vid tillståndprocesserna.

I fråga om beteckningarna för utvecklingsområde för vattenbruk har även objekt för industriverksamheter i anslutning till hamnverksamheterna anvisats i etappplansplanen. Med dessa beteckningar anvisas objekt för hamnverksamheter, vilka behövs av såväl fiskodlingen som fiskerinäringen, och tryggheten av dem utgör en grundförutsättning för att trygga näringen. Hamnarna har betecknats på grundval av uppgifterna i hamndatabasen 2017 på så sätt att de hamnar som har lossningsgångar över ett hundra om året, vid vilka det lossas över 400 ton per år, har antecknats i planen.

I anslutning till fiskerinäringen har i den gällande landskapsplanen anvisats beteckningen utvecklingszon för Bottenhavets fiske och

Produktionen av odlad matfisk områdesvis (orensad fisk) 2018 Produktionsvolymerna miljoner kilo, Lukes statistikdatabas)

Fångsterna vid havsområdets kommersiella fiske regionvis 2019 (Fångstmängderna miljoner kilo, informationskälla: I Finland registrerade fiskefartyg, LUKE statistikdatabas)

fiskerihushållning som på ett tillräckligt sätt för fram lägena och utvecklingsområdena för den traditionella fiskerinäringen, och det har inte öppnats med landskapsplansbeteckningar i detta planarbete. I övrigt har bland annat under arbetet på planen identifierat områdena för fiskyngelproduktion av betydelse för naturfiskarnas förökning, liksom havsvikarna och bankar, men de har inte betecknats i landskapsplanen, eftersom landskapsplanens exakthetsnivå och skala inte gör det möjligt att föra fram dem.

Ur klimatkonsekvensernas aspekt har kolbindningen och -lagringen en betydande roll för att klimatmålet ska uppnås. Temat på landskapsnivå har dock inte ansetts vara nödvändigt eller möjligt att ange med en särskild landskapsplansbeteckning, för man anser att det redan görs möjligt i detta nu av beteckningarna som hänför sig till jord- och skogsbruket, att genomföra dem med åtgärder som hänför sig till målen i fråga. I anslutning till beräkningsprinciperna för kolbindningen och -lagringen har det inte på grund av olika tolkningar utarbetats de aktuella uppskattningarna, utan det är ändamålsenligt att genomföra beräkningen på nationell nivå då de gemensamma uträkningsgrunderna har klarlagts.

KULJETUSMATKAT MATERIAALEITTAIN

De genomsnittliga transportsträckorna för olika material i Egentliga Finland, enligt utredningen av terminalnätverken.

TEKNISTALOUDELLINEN BIOMASSAPOTENTIAALI

Den teknisk-ekonomiska potentialen för Egentliga Finlands biomassa och deras fördelning i olika fraktioner. Talen i rapporten Varsinais-Suomen biomassapotentiaalin hyödyntäminen energiantuotannossa (Utnyttjandet av Egentliga Finlands potential av biomassa inom energiproduktionen).

MAA-AINESLUIPIEN MÄÄRÄ

MAA-AINESLUIPIEN SALLIMA OTTO

Bild Fördelningen av marktåktstillståndens antal stycken och mellan de av de gällande täktstillstånden tillåtna täktvolymerna mellan ås- och bergstenssubstans. Tillståndsuppgifterna i den av miljöförvaltningens underhållna Notto-databasen.

5.6 ANDRA BETECKNINGAR OCH TEKNISKA KORRIGERINGAR

Elnätets beteckningar

För elnätets beteckningar har i landskapsplanen angetts hela landskapets 110 kV och 400 kV **högspänningslinjerna** och särskilt de centrala 400 kV:n **transformatorstationer (en-objektsbeteckning)** som ansluter sig till stamnätet i enlighet med nuläget. Dessutom har angetts sjökablarna till Åland och Sverige. Som helt och hållet är nya högspänningslinjer inte på kommande i jämförelse med de tidigare landskapsplanerna, men enligt utredningar i detta nu har placeringarna av en del nya linjer preciserats från de tidigare bland annat genom MKB-utredningar för enskilda projekt. Därtill har en del av de parallella transportlinjer som ska saneras eller är nya redan genomförts och beteckningarna för dem har anvisats med en beteckning som motsvarar nuläget.

För kraftöverföringens del har i landskapsplanen betecknats 110 kV och 400 kV högspänningslinjerna samt på Egentliga Finlands område Fingrid, Turku Energia Sähkösiirto, Caruna, Sallila Sähkösiirto ja Vakka-Suomen voima som opererar högspänningslinjer samt för sjökablarnas del Fingrid och Ålands Kraftnät.

De revideringar som gjorts i landskapsplanerna för kraftlinjernas del:

Högspänningslinje

Med beteckningen högspänningslinje anges de existerande 110 kV och 400 kV högspänningslinjerna samt kraftöverföringslinjernas överföringskablar på havsområdet.

Högspänningslinje:

- Beteckning för överföringskabeln Nådendal – Åland, tidigare betecknad som förbindelsebehov för överföringslinje, genomförare Ålands Kraftnät
- Forssa-Lundo, en linje som ska saneras tidigare, linjen förnyad med 400 kV + 110 kV ledning i den befintliga ledningskorridoren, genomförare Fingrid

Högspänningslinje som ska förbättras

Med beteckningen högspänningsledning som ska förbättras anvisas de kraftöverföringslinjer som ska saneras eller nya högspänningsledningar som ska byggas tillsammans med de befintliga högspänningslinjerna i samma ledningskorridor, och vilka till sin överföringskapacitet är 110 kV eller 400 kV.

Högspänningslinjer som ska saneras:

- De 400 kV och 110 kV kraftledningar som förutsatts av projektet för kärnkraftsenheten Olkiluoto 4 (OL4), Raumo-Lundo och Raumo-Forssa, genomförare Fingrid, kraftledningarna förläggs till de befintliga ledningskorridorerna, linjerna utredda i MKB-förfarande.
- Forssa-Palma, genomförare Caruna, förbättring av den existerande linjen, förbättrar drifts- och leveranssäkerheten för elstationerna Palma och Somero
- Jyly-Viiri, genomförare Caruna, en ny 110 kV kraftledning bredvid den befintliga ledningen, förbättra drifts- och leveranssäkerheten för elstationerna i Kisko, Kitula och Sammatti
- Salo-Mutainen, genomförare Caruna, en ny 110 kV kraftledning, förlagd till bredvid den befintliga ledningen, förbättrar leveranssäkerheten för stationen i Bjärnä
- Järäinen-Nousis, genomförare Caruna, en annan 110 kV kraftledning bredvid den befintliga ledningen, förbättrar leveranssäker-

heten för stationen i Nousis

- Hovirinta–Piispanristi, genomförare Caruna, den nuvarande kraftledningen förnyas med konstruktionen två strömkretsar, förbättrar leveranssäkerheten för stationen i Piispanristi
- Korois–Tuulissuo, genomförare Caruna, en ny 110 kV kraftledning, på ruten för den befintliga linjen, förbättrar leveranssäkerheten för stationen i Tuulissuo
- Salo–Ylhäinen, genomförare Caruna, sanering av den nuvarande kraftledningen på den existerande linjen
- Huhkola–Gunnarsnäs–Kimito–Dalsbruk, genomförare Caruna, sanering av den nuvarande kraftledningen på den existerande linjen
- Naändalssundet–Nystad, genomförare Caruna, sanering av den nuvarande kraftledningen på den existerande linjen
- Luolala–Motto, genomförare Caruna, sanering av den nuvarande kraftledningen på den existerande linjen
- Pargas–Vikom, genomförare Caruna, förbättring av den befintliga 110 kV kraftledningen, ansluter sig till genomförandet av den nya linjen Pargas–Vikom–Korpo.
- Kaland–Kairakatu (Raumo), genomförare Satavakka Oy, förnyande av den befintliga 110 kV kraftledningen i den existerande ledningskorridoren. I bruktagandet före utgången av 2020.

En ny högspänningslinje

Genom beteckningen för en ny högspänningslinje anvisas de högspänningslinjer som ska byggas i en helt och hållet ny ledningskorridor, vilkas placering i terrängen har utretts genom åtgärd av nätoperatören.

En ny högspänningslinje:

- Nådendalssundet–Lundo, en ny 400 kV kraftlinje, genomförare Fingrid, med en ny kraftledning säkerställs driftsäkerheten och den regionala överföringsförmågan i Åbo stadsregion för elöverföringen. Den förläggs till en ny ledningskorridor Nådendal–Rusko samt i den befintliga ledningskorridoren vid sidan av de existerande ledningarna på avsnittet Rusko–Lundo.
- Metsämaa–Loimaa, en ny 110 kV kraftlinje, genomförare Sallila Sähkösiirto, förbättrar leveranssäkerheten för Loimaa-området
- Ilpois–Hirvensalo, genomförare Turku Energia Sähköverkot, mellan transformatorstationerna i Ilpois och Hirvensalo en ny kraftledning som jord- och luftkabel, förbättrar säkerheten för elöverföringen på Åboområdet
- Reso–Masku–Nousis, genomförare Caruna, en ny 110 kV kraftledning, förbättrar kraftöverföringsförmågan i Maskuområdet, då effektbehovet ökar. Med avseende på de tidigare landskapsplanerna, har linjen för kraftöverföringslinjen förlängts från kommungränsen för Masku till Reso genom att följa generalplanen för Reso.

Beteckningen av högspänningslinjens förbindelsebehov

Med beteckningen för beteckningsbehov för högspänningslinjen anvisas på nivån i allmänna drag förbindelsebehoven för nya överföringslinjer förlagda till de existerande överföringslinjerna eller mellan deras transformatorstationer.

Beteckning för förbindelsebehov för högspänningslinje:

- Vinkkilä–Tövsala, en ny 110 kV kraftledning, genomförare Caruna, en ny ledningsrutt, förbättrar leveranssäkerheten för stationerna i Tövsala och Gustavs
- Alastaro–Loimaa, en ny 110 kV kraftledning, genomförare Sallila

Sähkösiirto, en ny ledningsrutt, förbättrar leveranssäkerheten för Loimaaområdet

- Loimaa–Ypäjä, en ny 110 kV kraftledning, genomförare Sallila Sähkösiirto, en ny ledningsrutt. Förbättrar leveranssäkerheten för Loimaaområdet, linjen preciseras utifrån preliminära utredningar
- Loimaa–Oripää, en ny 110 kV kraftledning, genomförare Sallila Sähkösiirto, en ny ledningsrutt, förbättrar leveranssäkerheten för Loimaaområdet
- I planeringen av linjen Pargas–Vikom–Korpo preciseras linjeavsnittet Vikom–Korpo vid den detaljerade planeringen, förbindelsebehovets läge och linje ändrad att motsvara slutpunkten i Korpo enligt MKB-planen, genomförare Caruna
- Kärkkäinen–Huso, en ny 110 kV kraftledning, genomförare Caruna, en ny ledningsrutt, förbättrar leveranssäkerheten för Pargasområdet

Beteckningar för högspänningslinjer som ska slopas i plankartan

- St Bertils–Palokorpi, en högspänningslinje, högspänningslinjen riven och ej heller är det avsikten att bygga en ny högspänningslinje
- En ny högspänningslinje, Kimito–Finby, en kraftledningsreservering i anslutning till gruvverksamheten, Caruna har inte ett aktuellt behov av en ny linje
- Rimito–Alakylä, förbindelsebehov för en ny 110 kV kraftledning, en beteckning som utgår, Caruna har inget behov för linjen

Transformatorstationer som ska anges med en en-objekts- och områdesbeteckningar

Med beteckningarna anvisas lägena för stamstationernas 400 kV samt jordöverföringskablar.

I landskapsplanen slopas en-objektbeteckningarna för Kimitoöns och Nystad Kaland 110 kV transformatorstationer.

Transformatorstationerna:

Med en-områdesbeteckning anvisas i landskapsplanen redan tidigare betecknade området för transformatorstationen i Lundo Anka, som är en central knutpunkt för stamnätet i Egentliga Finland.

Med en-objektbeteckning anvisas lägena för 400 kV transformatorstationen i Salo och för sjökabeln i Pyhäranta Rihtniemi.

Därtill är en transformatorstation belägen på kraftverkets industriområde i Nådendal samt för överföringskabeln Nådendal–Åland samt för stamnätet, vilka inte i landskapsplanen har anvisats skilt för sig med en egen beteckning.

Beteckningarna för gasnätet

Med hänsyn till gasnätet har i landskapsplanerna för Egentliga Finland antecknats en överföringslinje för gasrör samt förbindelsebehov som hänför sig till förmedlingen av gas. Beteckningarna har grundat sig på bränslebehovet för kraftverket i Nådendal. Då förbränningsverket för flera bränslen i Nådendal investerat i förnybara energikällor, en anläggning som främst använder skogsbaserade biobränslen efter den LNG-terminal som planerats i Pansio som stöd för sjötrafiken, finns det inte längre behov av ett stationärt gasnät. Gasum har även avstått från det tillstånd som beviljats av Statsrådet för att bygga ett gasnät. På grund härav kommer beteckningarna för ett stationärt gasnät att avföras från landskapsplanen.

6. BEDÖMNING AV ETAPPLANDSKAPSPLANENS KONSEKVENSER

Konsekvenserna av etapplandskapsplanen och dess beteckningar har bedömts i enlighet med 1 § i markanvändnings- och bygglagen (MBL 895/1999):

1. Människors levnadsförhållanden och livsmiljö samt rekreation
2. Marken och berggrunden, vattnet, luften och klimatet
3. Växt- och djurarter, naturens mångfald och naturresurserna
4. Region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomin och trafiken
5. Stadsbildens, landskapets, kulturarvet och den byggda miljön
6. Utvecklingen av en fungerande konkurrens inom näringslivet

Därtill

7. Bekämpningen av klimatförändringen och anpassningen till den
8. Nätverket Natura 2000

6.1 MÄNNISKORS LEVNADSFÖRHÅLLANDEN OCH LIVSMILJÖ SAMT REKREATION

Beteckningarna i etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser samt rekreation och friluftsliv inverkar på levnadsförhållandena för landskapets invånare genom att jämlikt på olika håll i landskapet erbjuda områden, objekt och rutter, och genom att utveckla invånarnas trivsel och möjligheter till rekreation, så att det är möjligt att genom dem genomföra en balanserad och mångsidig samhällsstruktur och konsekvenser för hälsan. De beteckningar som anvisats i landskapsplanen för rekreation och friluftsliv stöder att rekreativitet uppnås genom att fungera som en utgångspunkt för en mer noggrann planering. Beaktandet av rekreativitetens värden har en betydande, om ock svår mätbar effekt på regionens attraktivitet inom många sektorer. Exempelvis kan man med goda rekreativitetens möjligheter locka kunnig arbetskraft till regionen, då möjligheterna för att använda fritiden är goda och genom planläggningen tryggade långt in i framtiden.

Genom att anvisa rekreativitetens leder säkerställer man att vid en mera noggrann planering på området att friluftsledernas nätverksliknande struktur förstås och att man ser till att helheten uppnås. På tätortsområden, som blir allt mer kompakta, är det ofta utmanande att i landskapsplanens skala anvisa omfattande rekreativitetens zoner. Då är det den centrala uppgiften för obrutna förbindelser av friluftsleder att till helheter förena rekreativitetens områden, som blir mera splittrade. Då samhällsstrukturen komprimeras är det motiverat – på samma sätt som man går till väga även inom den aktiva markanvändningen med hänsyn till planläggningen – att ser till att de för rekreativitet reserverade markområdena är tillräckliga, särskilt på tätortsområdena och i deras periferiområden. Den växande befolkningen och en mer kompakt samhällsstruktur kräver som motvikt områden, som tryggar rekreativitet och naturens mångfald. Dimensioneringen av rekreativitetens områdena på så sätt att även reservområdena för rekreativitet i framtiden räcker till, stöder utvecklingen av rekreativitetens områdena i framtiden på så sätt att trivseln i deras livsmiljöer bevaras.

Med beteckningarna för friluftsliv och turism stöds möjligheterna för turismnäringen, och speciellt på målområdena för att utveckla turism, friluftsliv och rekreativitet betonas utveckling utifrån varje enskilt målområdes lokala styrkor och på ett regionalt balanserat sätt i hela landskapet. Genom att utveckla friluftsliv förbättras utkomstmöjligheterna för de lokala företagen med hänsyn till naturturismen. De samfundsskatter som företagsverksamheten i anslutning till den ökade naturturismen för med sig ger för sin del de offentliga aktörerna en möjlighet att använda de inkomster som därigenom kommer för att förbättra livsmiljön. De ökade friluftslivs- och naturturismtjänsterna erbjuder nya möjligheter även för de lokala invånarna till mångfalden av tillgänglig service på nära håll.

6.2 MARKEN OCH BERGGRUNDEN, VATTNET, LUFTEN OCH KLIMATET

Målet för beteckningarna för geografisk värdefulla områden är att bevara och trygga att de geologiska bildningarna bevaras. En särskild grund för skyddet av områdena är en geologisk bildning på området samt dess geologiska avlagringar. I praktiken är marktäkt av marksubstanser förbjuden på området, utom i sådana undantagsfall, då landskapet genom marktäkt är redan tidigare marktäktsområden utformas. På området för beteckningen är annat byggande samt jord- och skogsbruksverksamheter tillåtna.

Vad klimatförändringarna beträffar är de mest betydande konsekvenserna att trygga och främja användningen av energi samt lösningar som hänför sig till kolsänkorna och -lagren. I etappplansplanen har i regel på de jord- och skogsbruksdominerade områdena anvisats alla områden utanför tätorterna de centrala områden, vilka på Egentliga Finlands område är de områden som är i aktivt bruk av näringsaktörer inom jord- och skogsbruket. Jord- och skogsbrukets verksamheter styrs av en speciallagstiftning. Därtill framhävs via landskapsplanens allmänna bestämmelser bland annat att konsekvenserna för vattendragen ska beaktas och att man strävar särskilt för att minska de olägenheter som riktas mot vattenmiljön. ~~Även med en ny beteckning för utvecklingsprincipen för skogsområden har anvisats de vidsträckta skogsdominerade områden, vilkas bevarande som skog är det centrala för att trygga hållbara lösningar för bioekonomi samt för att trygga positiva klimatkonsekvenser, såsom kolbindning.~~

Terminal- och stensubstansverksamheterna orsakar indirekt genom trafikkonsekvenserna utsläpp i luften, men då områdena är lokaliserade planmässigt till lägen nära förbrukningskoncentrationer, kan de skadliga klimatkonsekvenserna minskas. Ett av målen för för att anvisa täktverksamhet av stensubstans är, förutom för att koncentrera verksamheten, att trygga mera långsiktiga och till volymen större täktillstånd för verksamhetsområdet, vilka för sin del förväntas minska verkan av antalet sökta tillstånd för verksamhet i andra hand av samma aktör. Man anser alltså att en koncentrerad täktverksamhet har en minskade konsekvens för mindre enskilda täktområden, varvid de skadliga konsekvenserna av stensubstansstämningen är koncentrerad till mer inriktade områden och på så sätt i helhetsbilden kan påverka minskande på helhetskonsekvenserna för stensubstansstämningen på lång sikt på landskapsnivå.

Detta finns tidigare!!! Identifieringen av de betydande områdena med avseende på naturens mångfald (Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelma (Inventeringsprogrammet för mångfald i den submarina havsnaturen)(VELMU) samt Finlands ekologiskt betydande submarina havsnaturområden (EMMA)) har en positiv konsekvens för havsmiljön, för identifieringen av lägena för de värdefulla submarina naturtyperna ökar kunskapen om den submarina naturvärdena. EMMA-områdena hjälper att vid planeringen av maritima verksamheter beakta betydande värden med avseende på ekosystemens funktion. Turismen och rekreationen skapar också ett tryck på skyddet och bevarandet av Skärgårdshavet och södra Bottenhavet.

De potentiella zonerna som anvisats för havsodling är längre ut i havet än de nuvarande i inre skärgården belägna fiskodlingsområdena, varvid miljökonsekvenserna är lokalt lindrigare. Ifall odlingen utökas eller flyttas till de yttre områdena, kan konsekvensen vara lokalt positiv i den inre skärgården. En odling av produktionsmängderna ökar lokalt belastningen med näringsämnen, varför man med styrning av lokaliseringen strävar efter att minimera de olägenheter som uppstår av näringsökningen. Utgångspunkten för vattenbruket är de möjligheter som teknologierna medför för fiskodlingens placering så att belastningen som riktas mot havet och havsmiljön vore så obetydlig som möjligt.

I Finland finns det en vattenvårdsplan som grundar sig på lagen om vården av vatten och hav, där åtgärder för att uppnå god status för vattnen finns förtecknade. I vattenvårdens åtgärder har för havsområdena föreskrivits mål för minskade utsläpp, av vilka största delen riktar sig på avrinningsområdet utsläpp. Den belastning som riktar sig mot havsområdet består av den avrinning som kommer med åarna från land, där det finns både diffus belastning som orsakas av verksamheter utom verksamheter för miljötillstånd och verksamheter inom miljötillståndssystemet. En belastning som direkt riktar sig mot vattendragen orsakas av reningsverken, fiskodlingarna, nedfall från luften och den interna belastningen.

6.3 VÄXT- OCH DJURARTERNA, NATURENS MÅNGFALD OCH NATURRESURSERNA

Anvisningen av skyddsområden och -objekt har en säkerställande konsekvens för arterna och naturtyperna som ska skyddas samt för naturens mångfald. Anvisningen av skyddsområden i förslaget till komplettering av myrskyddet tryggar bättre än tidigare att naturens mångfald beaktas med hänsyn till myrnaturen.

Anvisningen av värdefulla åsar och andra geologiska bildningar främjar också att gestalten av åsryggar som är betydande för landskapet kvarstår. I etappplansplanen anvisas inte konfliktfyllda beteckningar för områdesreservering med avseende på skyddet. Till många delar stöder det att naturvärdena bevaras samt skyddet av att rekreationsvärdena förs fram. Rekreativ- och turismverksamheterna kan sammanjämkas vid en noggrannare planering utan att naturvärdena äventyras.

Den första utgångspunkten för användningen av naturvärdena ska vara en så effektiv och sparande användning av material som möjligt. I etappplansplanen är målet för täktområden för beteckningarna för stensubstansstämning och materialterminaler samt gruvverksamhet att anvisa de områden vilka i detta nu är i den aktuella användningen eller som är reserverade för verksamheten i fråga. Målet för ett så effektivt utnyttjande som möjligt av av de existerande områdena är även att undvika att nya ställen för utnyttjande uppstår, varigenom de skadliga konsekvenserna av nya schaktnings- och brytningsområden inte uppkommer.

Landskapsplanen tryggar skyddet av grundvattnen genom att ange de aktuella grundvattenområden. I landskapsplanens skyddsbestämmelse för grundvattenområde förutsätts att grundvattnets kva-

litet eller tillräcklighet inte får äventyras av verksamheter som ska utföras på området. Skyddsbebyggelse, särskilt geologiskt värdefulla områden, tryggs för sin del markanvändningen av grundvattenområdena. I planen anvisas inte markanvändning som för-sämrrar grundvattenområdenas värden

Ytvatten- eller markekosystemen som är beroende av grundvattnet har betecknats som grundvattenområden av E-klass för att trygga de aktuella ekosystemens värden.

~~Med beteckningen princip för utveckling av skogsområden har vidsträckta skogsdominerade områden som för fram skogsområdenas betydelse såväl ur aspekten för naturens mångfald som en hållbar bioekonomi. Skogsområdenas ekologiska förbindelser ska tryggas, förpliktade av beteckningens planeringsbestämmelse.~~ Genom landskapsplanens allmänna bestämmelse förutsätts det även att ekologiska förbindelser som är viktiga med hänsyn till landskapet ska beaktas vid den mer noggranna planeringen.

Områdena som har avgränsats enligt beslutet för Natura 2000 har anvisats med en egen rasterad beteckning. Genom landskapsplanens allmänna bestämmelse påpekas om förpliktelsorna i 65 § i naturvårdslagen med hänsyn till områdena inom nätverket Natura 2000. För bedömningarna av konsekvenserna av nätverket Natura 2000 har redogjorts i beskrivningens punkt 6.8.

Mångfalden hos havsområdenas submarina natur har behandlats i punkt 6.2 av beskrivningen.

6.4 REGION- OCH SAMHÄLLSSTRUKTUREN, SAMHÄLLS- OCH ENERGIEKONOMIN OCH TRAFIKEN

I etappregionplanen behandlas inte frågor om region- och samhällsstrukturen, men beteckningarna för rekreationsområden och friluftslederna som kompletterar tätortsområden och strukturerar dem har en betydande positiv konsekvens både för människornas livskvalitet och naturen.

Det centrala målet för energiekonomin är att trygga en trygg funktion utan störningar för samhällsstrukturen. Det viktigaste nätverket för energiekonomin på Egentliga Finlands område utgörs av elnätet, vars utveckling och underhåll tryggs tillgången på elektricitet även i situationer med störningar. De nya elektricitetslinjerna som är belägna på landskapets område är till största delen förlagda invid de existerande linjerna, varvid de skadliga verkningarna är mindre än av helt och hållet nya linjer. Vad de tidigare elektricitetslinjerna beträffar har man i särskilda miljöutredningar strävat efter att ta hänsyn till och minska de olägenheter som föranleds av dem.

Beteckningarna för täktområden för stensubstans och materialalternativ stöder och tryggs utnyttjandet av material och tillgången på stensubstans som den utvidgade samhällsstrukturen behöver. Förlagda till logistisk placering minskar de de olägenheter som orsakas av trafiken och kostnadseffektivt då platserna för utnyttjandet är belägna nära förbrukningskoncentrationerna.

6.5 STADSBILDEN, LANDSKAPET, KULTURARVET OCH DEN BYGGDA MILJÖN

I etappplanen för naturvärdena och -resurserna behandlas inte beteckningar som hänför sig till landskapet och kulturarvet och den byggda miljön. I planens bakgrundskartor har landskapsområdena, den byggda miljöns helheter och fornminnena angetts i enlighet med de gällande beteckningarna i landskapsplanen. Vid utarbetandet och bedömningarna av denna etappplanskapsplan har utnyttjats de mest uppdaterade inventeringsdata som nu redan finns t.o.m. i gränssnittet. Värdena hos landskapet och kulturarvet utgör en utgångspunkt för de andra landskapsplansbeteckningarna, i denna plan särskilt för turism, friluftsliv och rekreation. De möjliggörande och positiva konsekvenser som skapats av dessa beteckningar har beaktats bl.a. vid preciseringen av beteckningarna för stadsregionernas och tätorternas rekreationsområden samt områdena för utveckling av turism.

De nya planerade kraftlinjerna samt för utvidgningarna av områdena med existerande industri- och specialverksamheter i närheten av nuvarande landskapsområden och objekt som är värdefulla till sina kulturarvet är placerade på så sätt att det inte uppkommer betydande nya skadliga verkningar av att de genomförs i de redan identifierade värdena. Dessa verksamheter är i regel förlagda till områden enligt tillstånd eller enligt utarbetade detaljplaner, där bland annat konsekvenserna för kulturmiljön redan har bedömts. Andra nya landskapsplansbeteckningar har inte anvisats på så sätt att det av dem skulle orsakas negativa konsekvenser för stadsbilden, kulturarvet eller den byggda miljön eller så att den betydligt skulle förändras de konsekvenser som identifierats i de tidigare landskapsplanerna.

6.6 NÄRINGSLEVETS UTVECKLING TILL EN FUNGERANDE KONKURRENS

I etappplanskapsplanen har inte utarbetats separata enskilda utredningar som beskriver utvecklingen av näringslivets verksamheter. Utgångspunkten är att beteckningarna för utvecklingsprinciperna i landskapsplanen via de strategiska beteckningarna skapar förutsättningar för ett beaktande av att näringarna utvecklas och för en fortsatt planering såväl vad gäller ~~naturresurs-, jord- och skogs- som fiskerihushållningen~~ som för turismaktörerna. ~~Målet för den strategiska beteckningen, liksom för beteckningarna för jord- och skogsbruksområdena, är att trygga områdenas användning för den nuvarande produktionen, antingen för att producera livsmedel, skogsbrukets eller immateriella produkter och tjänster.~~

~~Man har ansett att jord- och skogsbruket i framtiden har betydande utvecklingspotentialer, bland annat producera närmät, kolbindning och hållbara produkter samt tjänster, utöver de traditionella näringarna, och beteckningarna i etappplanskapsplanen kan anses stödja dessa.~~ Inom fiskerihushållningen, särskilt för fiskodlingen har förts fram stora tillväxtmål som en del av den nationella matproduktionen. På grund härav har med beteckningar för utvecklingsprincipen anvisats de områden, som i belysning av de nuvarande utredningarna har de bästa möjligheterna att i framtiden utveckla näringen.

Beteckningarna för turism och friluftsliv har som mål, vilka hänför sig

till att säkerställa verksamheten för sektorns näringar, då de anger ett omfattande nätverk som fungerar samt de centrala utvecklingsområdena. I takt med att turismen ökar i popularitet, är det viktigt att avgöra de verkningar som är till olägenhet och som hänför sig till enskilda objekt, såsom en belastning på miljön, orsakad av det stora antalet besökare. Denna utmaning har man strävat efter att lösa genom att på plankartan anvisa ett turismnätverk som täcker hela landskapet. Då fördelar sig trycket av besökarna och de olägenheter som beror på dess belastning, på ett mer omfattande område och håller sig inom gränserna för den hållbara bärkraften för miljön.

Särkånsalmi havsfarled förstärker den på riksnivå viktiga ställningen för Nådendal som turiststad i gästhamnsnätverket för södra Finland och ökar verksamhetsmöjligheterna för turistföretagen.

Målet för att anvisa täkt av stensubstans och marksubstansterminaler samt gruvområden är även att säkerställa användningen av områdena på lång sikt, vilket för sin del kan göra det möjligt för aktörerna i branschen att få täktstillstånd för längre tid och på så sätt skapa möjligheter till att göra mer långsiktiga investeringar. Få områdena med stensubstans är förlagda till de för närvarande existerande täktområdena eller på områden för industri- eller särskilda verksamheter som betecknats i landskapsplanen invid goda trafikförbindelser, har man inte ansett att de heller har sådana skadliga miljökonsekvenser, som skulle hindra att områdena i fråga utnyttjas.

6.7 BEKÄMPNINGEN AV KLIMATFÖRÄNDRINGEN OCH ANPASSNINGEN TILL DEN

Klimatförändringen, bekämpningen av den och anpassningen till den är en nationell, internationell och global fråga. ~~Landskapsplanen främjar för sin del den nationella och internationella målen och avtalen för att behärska klimatförändringen och anpassa sig till den. Landskapsplanen förutsätter och främjar sådana projekt och planeringslösningar som minskar utsläppen och dämpar klimatförändringen.~~

Vid bedömningen av de totala konsekvenserna av klimatförändringen ska man vara medveten om, utöver utsläppen från trafiken och energiproduktionen, om de kolsänkor som försvinner från kolets omlopp. Genom byggandet av vägar och infrastruktur förlorar man permanent markområde som lämpar sig för kolbindning. De mest betydande åtgärderna som orsakar skogsförlust är byggnation och skogsröjning. I Finland har cirka 18 000 hektar skogsmark övergått till andra markanvändningsklasser varje år under 2000-talet.

De skadeverkningar som orsakas av klimatförändringen, såsom att reservera sig och anpassa sig går igenom alla verksamheter i samhället. ~~På regional nivå har särskilt i Landskapsplanen beaktats verksamheterna för jord- och skogsbruket, vilkas positiva verkan kan ses för att möjliggöra närproducerade produkter och skogsbrukets hållbara produkter samt kolbindning och lagring.~~ Effekten av landskapsplanens beteckningar för att ta hänsyn till till klimatförändring-

ens konsekvenser är också mera indirekt än det direkt konstaterats i bestämmelserna och direkt. På områden med beteckningar för jord- och skogsbruksverksamheter (M och MRV) ~~samt områdesbeteckningarna för utveckling av de enhetliga skogsområdena~~ kan man med hjälp av metoderna för olika odlingsmetoder och markbearbetning samt åtgärderna för utnyttjande av skogsresurserna förbättra kolbindning eller reservera sig för de förändringar som orsakas av klimatförändringen till exempel med odlings sorterernas och odlingsteknikens medel. Dessa särskilda verksamheter räknas inte upp i landskapsplansbeteckningarnas bestämmelser eller förklaringar, utan möjligheterna av dem förs fram i planmaterialet och styrningen av deras genomförande sker via speciallagstiftning och realiserandet av stödformerna för de olika verksamheterna.

Genom att anvisa placeringsställena för stensubstansverksamheterna logistiskt med hänsyn till vägnätet till fördelaktiga objekt kan positiva indirekta miljökonsekvenser uppnås i form av minskade trafikprestationer. De tidigare landskapsplanernas beteckningar för områdesreserveringar för industri- och arbetsplatsbeteckningar samt beteckningarna för ett vägnät som fungerar på landskapsnivå anger för logistikens del en täckande bild av hur det är möjligt att minska utsläppen från trafiken inom planeringen av markanvändningen.

~~Som en helhet styr landskapsplanen utvecklingen i en mer hållbar riktning med avseende på klimatförändringen och ger möjligheter att reservera sig för trycken av förändring och utvecklingsförloppen i framtiden.~~

Planläggningen ska i fortsättningen utvecklas allt klarare övergripande ur aspekten för positiva klimatkonsekvenser. Landskapsplanens effekt förutsätter dock av det politiska beslutsfattandet, invånarna och företagen val av värden ofta i situationer, dit landskapsplanens styrande verkan inte når.

6.8 NÄTVERKET NATURA 2000

Konsekvenserna för områden inom programmet Natura 2000 av att planen genomförs.

Egentliga Finlands etapplandskapsplan för naturvärden och -resurserna behandlar de centrala naturresurserna ur cirkulär- och bioekonomins aspekt och harmoniserar användningen av naturresurserna med de på landskapsnivå värdefulla naturområden och tryggar användningen för rekreation. Syftet med den Natura-bedömning som ska företas i samband med etapplandskapsarbetet är att bedöma konsekvenserna av att planen genomförs på de naturvärden som ligger till grund för skyddet av Natura-området. Ett genomförande av planen får inte i betydlig mån försämra naturvärdena och då man fastställer planen ska man vara på det klara med konsekvenserna av genomförandet. Grunden för konsekvensbedömningen är bestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen och -förordningen MBL 9 § (6.3.2015/204), i naturvårdslagen NVL 65 § samt natur- och fågeldirektiven.

Natura-konsekvenserna bedöms i etappplanseringsplanen till den del då beteckningarna klart styr markanvändningen i den mer detaljerade planeringen. Till exempel finns det flera möjligheter att med beteckningar för utvecklingsprincipen, som beskriver strategiska potentialer, flera möjliga alternativ för ett genomförande. Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har dragit upp en linje (9.12.2009) för karaktären och bedömningen av konsekvenserna för principen för utvecklingsprincipen i samband med beteckningen av Vattentrafikens förbindelsebehov i landskapsplanen för Kymmenedalen. I beslutet konstateras det att eftersom en exaktare placering av förbindelsebehovet bestäms först i en eventuell fortsatt planering, är det först i det skedet möjligt att utreda, vid sidan av det övriga, behovet av en bedömning för Natura-områdena vilket avses i 65 § i naturvårdslagen.

Konsekvenserna av att etappplanseringsplanen för naturvärden och resurser genomförs på de naturvärden som ligger till grund för skyddet av Natura-områdena, bedömdes under år 2019. Resultaten av bedömningen presenteras i en tabell, där de naturvärden som ligger till grund för skyddet av Natura-områdena både på Natura-områdena samt de områdesreserveringar som är belägna i deras närhet, egenskapsbeteckningarna och beteckningarna för utvecklingsprinciperna beskrivs.

I beskrivningen av Natura-områdena har man som primär källa begagnat datablanketterna för Finlands miljöcentrals karttjänst, med den mest aktuella informationen för de enskilda områdena inom Natura 2000: Valtioneuvoston päätös 2018 tietojen tarkistamisesta ja verkoston täydentämisestä (Statsrådets beslut 2018 om att granska och komplettera nätverkets uppgifter). De enskilda områdena har man kunnat komplettera med uppgifter om Natura-områdena, tillgängliga i miljöförvaltningens webbtjänst (ymparisto.fi).

Vid genomförandet av bedömningsarbetet i praktiken gjorde man en geografisk informationsanalys om Egentliga Finlands Natura-områden, där en i bedömningen av områdesreserveringarna, egenskapsbeteckningarna och beteckningarna om utvecklingsprinciperna intogs i en zon en kilometer bred omkring Natura-området. Den en kilometer breda zonen bedömdes vara tillräcklig med hänsyn till granskningen, eftersom den eventuella verkan som försämrar naturvärdena minskar av de verksamheter som behandlats i denna plan då avståndet ökar.

Natura-områden kan bestå av separata delområden som kan befinna sig t.o.m. på långt avstånd från varandra. I den geografiska informationsanalysen bildades kring varje enskilt delområde en egen zon och på samma sätt gick man till väga för delområden som bestod av enskilda öar och skär. Det område som blir mellan delområdena har alltså inte inrymts i bedömningen, om avståndet mellan delområdena var flera kilometer.

Etapplandskapsplanen behandlar teman, vilkas verka på Natura-området naturvärden sannolikt är obetydlig eller vilkas verkan kan var även positiv och stödja naturvärdena. För en stor del av Natura-områdena har i landskapsplanen anvisats en skyddsområdesreservering, eftersom nätverket Natura har inrättats utifrån områdena för de tidigare riksomfattande skyddsprogrammen. På vissa områden är utvägen för att genomföra Natura någon annan än ett naturskydds-

område enligt naturvårdslagen. Till exempel utvägen att genomföra traditionsbiotopobjekt, som kräver kontinuerlig vård, kan utgöras av ett avtal med markägaren.

Anvisningen av riktgivande friluftsleder, rekreationsobjekt och rekreationsområden kan ha konsekvenser positivt ur Natura-områdets aspekt. Då områden reserveras för rekreationsbruk stöder det att man rör sig i naturen, förbättrar människans förhållande till naturen, fördjupar kännedomen om naturen, utökar värdesättningen av Natura-området och kan till och med förkovra kunskapen om områdets artbestånd genom att observationerna ökar. Värnandet om områdena för rekreationsbruk avser även att man tar hänsyn till faktorerna i naturlandskapet vid placeringen av verksamheterna eller exempelvis att skogstäckningen bevaras, varför friluftslederna kan vara viktiga med avseende på kopplingen till livsmiljöerna och fungera som ekologiska korridorer för arter av organismer. Planens styrande verkan till exempel med avseende på de riktgivande friluftslederna medför även trygghet för naturvärdena på ömtåliga naturobjekt, där det kan vara nödvändigt att begränsa till att man rör sig på vissa rutter för att garantera att inte marken slits eller att exempelvis friden bevaras för häckningsområdena. Landskapsplanen är dock en strukturplan i allmänna drag och inte en genomförandeplan, och därför sker avgränsningen av en rutt eller av verksamheter i särskilda planeringsprocesser, där rekreationen sammanjämkas med Natura-värdenas villkor.

Anvisade beteckningar och områdesreserveringar som anvisats för Egentliga Finlands Natura-områden eller i deras närhet är bl.a. riktgivande friluftsled, rekreationsområde, värdefull geologisk formation och grundvattenområde. Natura-områdena gränsar i vanligen till jord- och skogsbruksdominerat område, men i närheten av tätorterna kan området gränsa även till ett s.k. vitt område på etappplanseringskartan. De är områden vilkas villkor för användningen av den grundläggande markanvändningen inte behandlas i denna etappplanseringsplan.

De existerande vägarna, kraftledningarna och andra konstruktioner på Natura-områdena har också betecknats i planförslaget. De finns alltså i den gällande planen, varvid det inte medför en ändring i naturens tillstånd för Natura-området av att de intas i planförslaget. En del av Natura-områdena ligger ofta på flera landskapsområden. På Egentliga Finlands område kan även finnas delområden på Nylands, Centrala Tavastlands, Birkalands och Satakuntas sida. Vid bedömningen granskades endast delområden som är belägna i Egentliga Finland, men i tabellen i textbeskrivningen för Natura-områdena behandlas grunderna för skyddet av hela Natura-området.

7. VÄXELVERKAN OCH INKOMMEN RESPONS I PLANPROCESSEN

7.1 BEREDNINGSSKEDET

Materialet för beredningsskedet av etappplansplanen för naturvärden och -resurser var framlagt enligt (MBL 62 §, MBF 30 §) under tiden 26.3.–27.4.2018. Under tiden för framläggandet erhöles totalt 53 responser, av vilka 31 var utlåtanden och 10 åsikter. I denna respons hade 12 inget att uttala om beredningsskedets material. Helt allmänt ansågs behandlingen av planens mål och teman samtidigt vara bra och bakgrundsmaterialet täckande.

Skillnaden i processerna med framläggande av de tidigare landskapsplanerna var dock det att ett traditionellt utkast med planbeteckningar och -bestämmelser inte var framlagt. Detta har medfört utmaningar att lämna planrespons då konkreta beteckningar saknats, men å andra sidan ansågs den nya handlingsmodellen ge möjlighet till en bättre process för växelverkan med de olika intressentgrupperna.

7.2 BEREDNINGEN AV FÖRSLAGSSKEDET

Tillfällena för växelverkan i förslagsskedet och i anslutning till dem har utförts i intensivt samarbete med Naturresurcentralens (LUKE) PALO-projekt (Participation in Long-Term Decision-Making). PALO-projektet är ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt, som undersöker deltagande i ett långsiktigt beslutsfattande. Målet för projektet är att förstärka demokratin i Finland och att utveckla och undersöka mer fungerande förfaringsätt än tidigare för medborgarnas deltagande samt för det offentliga beslutsfattandet. Förutom Naturresurcentralen deltar Åbo och Tammerfors universitet och Åbo Akademi i projektet.

Tillfällena för deltagande våren 2018

Efter hörandet i beredningsskedet, hölls på våren 2018, under fem skilda dagar totalt åtta tillställningar med naturresursforum. I forumen deltog ungefär ett hundra personer från olika sektorer. Vid dess tillställningar diskuterades planens kommande beteckningsbehov samt utmaningarna som var förenade med sammanjämkandet av de olika verksamheterna. Den diskussion som fördes var mångsidig och gav rikligt med vägkost för beredningen av de kommande planförslaget. Formen fördjupade alla deltagarnas uppfattningar även för den respons som erhöles i beredningsskedet.

Enkät våren 2018

Vid naturresursforumen våren 2018 företogs en enkät till deltagarna inom ramen för PALO -projektet. Som metod begagnades en så kallad Q-sortering, där människorna ombads bedöma sitt förhållningsätt till seriens påståenden. Vid varje enskilt påstående funderar den som svarar, hur mycken han/hon är av samma åsikt som påståendet. De som svarar beskriver sitt ställningstagande till varje enskilt påstående genom att ge det ett numeriskt värde på en vald skala.

I den enkät som genomfördes vid naturresursforumen tog sammanlagt 73 som svarade ställning till 36 påståenden, vilka gällde naturvärden, naturresurser och rekreation. Påståendena hade skrivits ut på kort och de som svarade hade till sitt förfogande ett underlag, på vilket korten travades upp enligt hur var och en av de som svarade

förhöll sig till dem. En skala med sju steg från värdet +3 (mest av samma påsikt) till värdet -3 (minst av samma åsikt) var i bruk. De som svarade hade möjlighet att placera ett begränsat antal påstående-kort i den ruta som representerar värdet av varje steg enligt följande fördelning:

Inställning till påståendet (värde)	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3
Antalet påståenden för det aktuella värdet	3	5	6	8	6	5	3

På så sätt måste den som svarade fundera över, förutom sin egen inställning till påståendet även över de olika påståendenas prioritering. De svarande ombads motivera sitt ställningstagande till de sex påståenden, som han/hon placerade ytterst på skalan (värdena +3 och -3).

Syftet med Q-sorteringen var att utreda, hurdana tänkesätt om planen och dess beredning som förekom bland dem som deltog i Naturresursforumen. På så sätt kan man finna centrala ämnen till samförstånd och eventuella konflikter, centrala för beredningen av planen och även för att genomföra den.

Kartdeltagande hösten 2018

På hösten öppnades ett enkät- och diskussionsunderlag på den geografiska informationsdatabasen, Kaavapuntari, där deltagarna hade möjlighet att kommentera och diskutera ämnen som stigit fram vid naturresursforumen. Målet var att det på kartbotten var möjligt att anteckna saker att beakta i arbetet med kartan samt att kommentera dem. Med denna responskanal erhöles cirka ett hundra anteckningar på kartbotten från under tio parter. Respons erhöles till största delen från personer som arbetar med miljövård och planläggning. Utifrån de responser som erhöles från miljöskyddet i Åbo arrangerades tillsammans med dem olika arbetsrådslag, och innehållet från de kommentarer som erhöles kunde beaktas i planmaterialet.

Kommunomgångarna

I början av år 2019 ordnades totalt åtta diskussionstillfällen tillsammans med kommunerna i Egentliga Finland om det preliminära planförslaget. Från kommunerna deltog totalt cirka 50 personer i tillställningarna. De ämnen samt behov som kom fram vid sammankomsterna och diskussionerna har beaktats i plankarta 1 i det slutliga förslagsskedet.

Enkät om tysta och lugna samt friluft- och rekreationsområden, våren 2019

På våren 2019 genomfördes en enkät med geografisk information, vars mål var att kartlägga platser som människornas uppfattar som tysta och fridfulla samt platser som människorna upplever som viktiga och trivsamma friluft- och rekreationsplatser. Vidare kartlades i enkäten objekt som kräver utveckling. Resultaten av enkäten utnyttjas då beteckningarna bestäms för rekreations- och friluftstemat. Enkäten mottog cirka 1300 svar.

Naturrensforum 2019

I maj 2019 vid det naturresursforum som hölls i samarbete med PA-LO-projektet koncentrerade man sig på att diskutera om de nya beteckningarna för utvecklingsprinciper som anvisas i den nya planen. Vid tillställningen presenterades allmänt strategiska beteckningar samt deras effektivitet och diskuterades i smågrupper om tolkningen av de kommande beteckningarna och effektiviteten. I tillställningen deltog cirka 50 personer från kommunerna, myndigheterna och intressebevakningsorganisationerna.

Utöver tillställningarna ovan har planarbetet och hur det framskrider presenterats efter beredningsskedet för framläggande vid olika tillfällen och diskussioner med olika intressentgrupper.

Hösten 2019 samarbetsgruppen för områdesanvändning

I november 2019 hölls ett möte för samarbetsgruppen, i vilket 20 sakkunniga på kommunplanläggning deltog. Vid mötet diskuterades förslag 1, dess beteckningar samt behoven av kompletteringar som behövs.

7.3 UTLÅTANDESKEDET FÖR FÖRSLAGET TILL LANDSKAPSPLAN

Om etapplandskapsplanens 1:a förslag begärdes utlåtanden enligt MBA 13 § av de i förordningen definierade parterna under tiden 5.2.–6.3.2020. Begäran om utlåtande skickades till 97 parter. Utlåtanden erhöles totalt 37 st., 14 parter meddelade att de inte lämnar utlåtande eller att de inte har anledning att lämna ett utlåtande.

I de utlåtanden som erhöles fäste man uppmärksamhet på utmaningarna med tolkningen av etapplandskapsplanen i förhållande till de gällande landskapsplanerna och avgränsningen av de teman som nu behandlas samt behandlingen av de teman som blir utanför behandling och uppmärksamhet. Det var alltså utmanande för dem som yttrade sig att tolka, vilka planbeteckningar som fastställs, och vilken alltså den helhet är som bildas av denna etapplandskapsplan och den nu gällande helhetslandskapsplanen – det vill säga kombinationen av de fastställda landskapsplanerna – då den nu aktuella etapplandskapsplanen blir fastställd. Även landskapsplanens roll som väckare av den samhälleliga debatten som främjare av att främja landskapets sinsemellan även konfliktfyllda mål som en del av ett medel för planeringen av områdesanvändningen och regionutvecklingen oklarhet. Vidare föreslog man att det ska göras små ändringar i planbeteckningarnas beskrivningar och bestämmelser.

Harmoniseringen av verksamheter och mål som sträcker sig långt in i framtiden vilka betonar vissa verksamheter med beteckningarna för utvecklingsmål och skillnaden mellan dem och de traditionella detaljerade beteckningarna och utmaningen med att tolka de olika typerna, uppmärksammades i utlåtandena. Man önskade att det i planmaterialet ska preciseras vilken landskapsplanens roll är för de tematiska planhelheterna, i synnerhet för att svara på utmaningarna hos naturskyddet, naturens mångfald och klimatförändringen. Beteckningarna för vattenbruk ansågs vara både goda och dåliga särskilt med hänsyn till uppnåendet av målen för ytvattens ekologiska status. Hos rekreations- och turismtemat fästes uppmärksamhet på

tillräckliga rekreationsområden och -nätverk och den långsiktiga planeringen samt på temats till och med mycket detaljerade beteckningar eller att sådana saknas.

På basis av de utlåtanden som erhöles om planförslaget har det gjorts preciseringar, korrigeringar avlägsnanden och tillägg i objekts- och områdesbeteckningarna, särskilt i beteckningarna för rekreation och turism. Planmaterialen, såsom planbeskrivningen, plankorten och kartmaterialen uppdateras på grundval av utlåtandena. Om så önskas ordnas det diskussioner i anslutning till ändringsbehoven med olika myndighetsparter eller kommunerna.

De mest betydande ändringar som har gjorts i plankartans material med stöd av responsen i utlåtandena:

- felaktiga beteckningar för rekreationsområde på TPLMK -planens område, beteckningarna berodde på att felaktig kartnivå syntes på plankartan
- tillfogad skyddsområde på statens landområde skyddade områden som ska genomföras med naturvårdslagen utifrån forststyrelsens geografiska informationsmaterial
- tillfogad industriområdena för stenbrott på plankartan för Vakka-Suom i-området i enlighet med områdesavgränsningen i den gällande landskapsplanen
- tillfogad industriområdena enligt generalplanen för Åbo på östra sidan om Åbo flygfält
- avlägsnat på grundval av de uppdaterade naturuppgifterna för havsbotten och forststyrelsens skyddsplaner tre utvecklingsområden för vattenbruk, för omfattningen av områdenas utvecklingsområden skulle ha minskat betydligt med beaktande av landskapsplanens skala
- därtill i tillämpliga delar slopanden eller tillägg av enskilda objekt på grundval av utlåtanden som erhöles från kommunerna och andra myndigheter

De detaljerade bemötandena som utarbetats till utlåtandena som erhöles om planförslaget samt ett mer generellt bemötande finns som ett särskilt dokument tillgängligt på Egentliga Finlands förbunds webbplats.

7.4 FRAMLÄGGANDE TILL PÅSEENDE AV LANDSKAPSPLANEN

Förslaget till etapplandskapsplan var framlagt till påseende under tiden 2.9–2.10.2020 i enlighet med MBL 65 §. Under denna tid inkom sammanlagt 45 anmärkningar, och Nådendals stadsstyrelse behandlade planförslaget vid sitt möte sedan tidsfristen löpt ut. De bemötanden som utarbetats till anmärkningarna godkändes av landskapsstyrelsen den 21 december 2020.

I flera anmärkningar föreslogs att den beteckning i landskapsplanen som möjliggör en klaffbro i Särkänsalmi ska tas bort, med bland annat trafikolägenheter som motivering. Dessutom lyfte anmärkningar fram remissförfarandet och deltagande i arbetet med etapplandskapsplanen, där särskild tonvikt fästes vid behovet av att höra varje enskild markägare. Anmärkningar som gällde skyddsområdena fokuserade på definition av skyddsvärden och tolkningen av effekterna av beteckningarna i landskapsplanen. Ändringar föreslogs vad

gäller genomförandet av de riktgivande ruttbeteckningarna för rekreation och turism. Det föreslogs att några hamnbeteckningar för båttrafik samt en beteckning för rekreationsområde skulle tas bort, eftersom de personer som lämnat anmärkningen ansåg att objekten i fråga är olämpliga för de anvisade verksamheterna.

Med anledning av anmärkningar gjordes en ändring i landskapsplanen, gällande området Kivivax i Nagu. Beteckningen för områdesreservering för rekreationsområde ändras till en beteckning för rekreationsobjekt, och beteckningens namn ändras till Vargberget. Rekreationsanvändningen av området har börjat koncentreras till de norra och nordöstra delarna av den nuvarande beteckningen för områdesreservering, utmed Vargbergets bergiga terräng och naturstigen. Genom objektbeteckningen anvisas rekreationsvärdena som att de förverkligats enligt rådande utveckling.

Dessutom gjordes en liten korrigeringsplanering i plankartan av avgränsningen av Skinnarviks skyddszon, utgående från en justering av områdesavgränsning som inkommit från försvarsmakten. Sträckningen för den planerade nya elledningen Nousis–Masku–Reso på Masku kommuns område justerades på grundval av uppgifter från Caruna Oy.

De utförliga bemötanden som utarbetats till de anmärkningar som inkommit under framläggningstiden är tillgängliga i form av ett separerat dokument på landskapsförbundets webbplats.

Vid markanvändningssektionens och landskapsstyrelsens möten, i samband med behandlingen av de inkomna anmärkningarna och de bemötanden som utarbetats till dem, kompletterades två beteckningar i landskapsplanen. Planbestämmelsen för planbeteckningen omfattande, betydande och enhetlig skogsdominerad zon utökades med följande tillägg: "Beteckningen anger utveckling av områdets näringar och verksamheter samt utnyttjande av naturresurser särskilt baserat på skogsbruk". Beskrivningen av beteckningen för skyddsområde och -objekt justerades så att beskrivningens sista mening ändrades enligt följande (tillägget är kursiverat): "för andra än områden som skyddats eller avsetts att skyddas med stöd av naturvårdslagen avgörs skyddsbehovet och sättet att genomföra skyddet av området i den mera detaljerade planeringen".

7.5 GODKÄNNANDE AV LANDSKAPSPLANEN

Den etapplandskapsplan som godkänns har behandlats under landskapsstyrelsens aftonskola den 11 januari 2021, vid markanvändningssektionens möte den 15 mars 2021 och vid landskapsstyrelsens möte den 29 mars 2021.

Landskapsfullmäktige godkände vid sitt möte den 14 juni 2021 Egentliga Finlands etapplandskapsplan för naturvärden och -resurser efter en omröstning. Centern lade fram följande ändringsförslag: *Vi slopar den föreslagna planbeteckningen i etapplandskapsplanen "omfattande, betydande och enhetlig skogsdominerad zon" på grund av dess oklara rättsverkningar. Beteckningen kränker, om den verkställs, markägarens grundlagsenliga rättigheter genom att utan ersättning begränsa användningen av beteckningens områdesobjekt för byggande och skogsvård.* Grundförslaget att låta beteckningen stå kvar i landskapsplanen fick 42 röster, medan ändringsförslaget, enligt vilket beteckningen skulle strykas, fick 56 röster. I alla andra avseenden godkände landskapsfullmäktige etapplandskapsplanen.

På grund den ändring som gjorts i den av landskapsfullmäktige godkända planen uppdateras planmaterialet så att planbeteckningen "omfattande, betydande och enhetlig skogsdominerad zon" tas bort ur landskapsplanekartan och kartbilagorna. I planbeskrivningen överstryks texter som hänvisar till beteckningen i fråga. Planbeteckningar och bestämmelser i häftet och på plankorten avlägsnas, och texter som hänvisar till beteckningen i fråga stryks delvis över.

Gällande beslutet om godkännande anfördes fyra besvär vilka kommer att behandlas i Åbo förvaltningsdomstol som fungerar som besvärsmyndighet.

Landskapsstyrelsen fastställde genom sitt beslut den 13 september 2021, i enlighet med 201 § i markanvändnings- och bygglagen, att landskapsplanen träder i kraft innan den vunnit laga kraft. Ikraftträdandet av landskapsplanen har i enlighet med 93 § i markanvändnings- och byggförordningen kungjorts omedelbart efter det att förordnandet getts: Egentliga Finlands förbunds kontor har skickat en kungörelse per brev till förbundets medlemskommuner som var och en i sin tur ska ha kungjort beslutet om godkännande av landskapsplanen i enlighet med sin egen praxis för offentliggörande av kommunala tillkännagivanden. Kungörelsen har funnits till påseende på kommunernas anslagstavlor.

Landskapsstyrelsens beslut har omedelbart sänts för kännedom till besvärsmyndigheten Åbo förvaltningsdomstol. Dessutom har den landskapsplan som trätt i kraft sänts för kännedom till de ministerier som saken gäller samt till övriga myndigheter som nämns i 95 § i förordningen. Enligt 93 § i markanvändnings- och byggförordningen har landskapsplanen trätt i kraft sedan beslutet har kungjorts i kommunerna inom landskapsplanens område i samma ordning som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i dessa kommuner.

8. GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING AV LANDSKAPSPLANEN

8.1 GENOMFÖRANDE

Landskapsplanen ålägger myndigheterna att i sin verksamhet främja att planen genomförs.

Enligt 32 § i markanvändnings- och bygglagen ska landskapsplanen tjäna till ledning när generalplaner och detaljplaner utarbetas och ändras samt när åtgärder annars vidtas för att reglera områdesanvändningen. När myndigheterna planerar åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslutar om att vidta dessa åtgärder, skall de beakta landskapsplanen, försöka främja genomförandet av planen och se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen. På området för en generalplan med rättsverkningar eller för en detaljplan gäller landskapsplanen inte, utom i fråga om verkan enligt 1 mom. när en plan ändras.

Verksamheten i partnerskapsforumet, som genomför visionen i landskapsstrategin, är landskapsförbundets mest centrala genomförandeverktyg. Förbundet anordnar årligen flera planeringsforum för intressenter. Dessa forum behandlar landskapsplanen och teman som främjar dess målsättningar. Dessutom genomför landskapsförbundet landskapsplanen bland annat när det avger utlåtanden om kommunernas markanvändningsplaner och övriga projekt, samt genom att delta i beredningen och genomförandet av samarbetsprojekt. I praktiken verkställs landskapsplanen genom kommunernas general- och detaljplaner, vilkas mål är att genomföra olika byggnadsprojekt. Infrastrukturprojekt finansieras till stor del offentligt, av staten eller kommunerna, medan övrigt byggande i huvudsak finansieras privat. Landskapsplanen tar inte i detalj ställning till byggandets effektivitet eller exakta placering. Tonvikten ligger på strategiska beteckningar för utvecklingsprincipen och de målorienterade planeringsbestämmelser som hänför sig till dem – att samordna olika verksamheter och värden på ett sätt som stöder en god miljö och en hållbar utveckling.

Med hjälp av strategier, såsom klimat- och energistrategin, och vägkartor, såsom vägkartan för cirkulär ekonomi, som upprättas för landskapets område skapas en gemensam vision för hur man områdesvis ska främja och utveckla de teman som behandlas. Utöver dessa ger områdesvis genomförda utredningar mer information om utveckling och genomförande av de teman som behandlas i landskapsplanen.

Landskapsplanens översiktliga natur i kombination med de detaljerade uppgifter som erhållits genom ingående och noggranna utredningar medför utmaningar i fråga om det karttekniska framställningssättet. En revidering av landskapsplanen med etapplaner för enskilda teman gör det svårare att gestalta helheten. Läsningen och tolkningen av planens innehåll kommer i fortsättningen att i allt högre grad bygga på användning av en digital plansammanställning.

8.2 UPPFÖLJNING

Uppföljning och främjande av genomförandet av landskapsplanen har en betydande roll både i de myndighets- och utvecklingsförhandlingar som förs med kommunerna och i de samarbetsprojekt som ansluter sig till planeringen av markanvändningen. De utlåtanden som avges om kommunplanläggningen är också ett viktigt verktyg för att följa upp och främja genomförandet av landskapsplanen. Dessutom följs genomförandet av markanvändningen upp på kommunnivå med hjälp av de årliga ekonomi- och verksamhetsplanerna och planläggningsöversikterna.

Man håller på att utveckla uppföljningen av genomförandet i en mer systematisk och aktuell riktning. Uppföljningen byggs upp utgående från uppföljningen av de bakgrundskartor och statistiska indikatorer som behandlas i etapplandskapsplanen för naturvärden och -resurser. Sådana uppföljningsuppgifter är bland annat antalet vandring- och friluftsleder som införs i tjänsten Virma samt uppgifter om marktäktstillstånd och om skogsanvändning.

KARTMATERIAL SOM SKA GODKÄNNAS

Plankarta 1:185 000

Planbeteckningarna och -bestämmelserna

BILAGOR:

Bilaga 1: Plankorten

Bilaga 2: Temakartorna

BAKGRUNDSMATERIAL OCH KÄLLOR:

Geologisen tutkimuskeskuksen paikkatietoaineistot: <https://hakku.gtk.fi/>

Geologisesti arvokkaat alueet Varsinais-Suomessa, Arttu Koskinen/ Varsinais-Suomen liitto (LAVMK sivusto)

Hirvieläinonnettomuuksien vähentämissuunnitelma Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueella (LAVMK sivusto)

Kaivosrekisterin mukaiset tiedot, Tukes, <http://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>

Kansallinen vesiviljelyn sijainninhajussuunnitelma, MMM ja YM, (LAVMK sivusto)

Keskitettyyn soranottoon soveltuvien alueiden kartoitus ja maa-ainesmäärän arviointi, Pilvi Korhonen/ Varsinais-Suomen liitto (LAVMK sivusto)

Kiviaineshuollon tukialueet Varsinais-Suomessa, Arttu Koskinen/ Varsinais-Suomen liitto (LAVMK sivusto)

Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan taustakartat (LAVMK sivusto)

Luonnonvarakeskus, metsätalastot

Maatalouden tuotannon potentiaali, ravinnekierroksen kooste, lihan- ja maidontuotanto ja maatalouden alkutuotannon sijoittuminen ja potentiaali, Julia Ajanko, (LAVMK sivusto)

Metsähallitus, asiakastietojärjestelmän kävijämäärät, <http://www.metsa.fi/kayntimaarat>

Natura-alueiden vaikutustenarviointi luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa (LAVMK sivusto)

Merialuesuunnittelu - Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueen ominaispiirteet 1.4.2019

<https://www.merialuesuunnittelu.fi/wp-content/uploads/2019/12/Nummela-A.-et-al.-2019.-Merialuesuunnittelu-%E2%80%93-Saaristomeren-ja-Selka%C3%A4meren-etel%C3%A4osan-suunnittelualueen-ominaispiirteet.pdf>

Seurantatutkimus 'Suomen merenrannikon rakennetut ja rakentamattomat rannat', Leena Laurila & Risto Kalliola / Turun yliopisto, elokuu 2019, ISBN 978-952-320-034-0 <https://www.merialuesuunnittelu.fi/wp-content/uploads/2019/12/Laurila-L.-Kalliola-R.-2019.-Suomen-merenrannikon-rakennetut-ja-rakentamattomat-rannat.pdf>

Soidensuojelun työryhmän täydennys selvityksen kohdekuvaukset (LAVMK sivusto)

Suomen ympäristökeskuksen paikkatietoaineistot: http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot#P

Sustainbaltic-hankkeen raportti, Leikola, N. Kiviluoto, S., Nurmi, M., Syrjänen, K., Kostamo, K., Mononen, L. ja Vihervaara P. (2018). Työraportti SustainBaltic hankkeen vaiheesta A.T1.1 Integrating obtainable environmental and human activity data into planning processes by GIS analysis tools. 40 s. Saatavissa www.utu.fi/SustainBaltic

Tarkistetut suojelualueet, Niina Ruuska (LAVMK sivusto)

Taustaselvitys Maakuntakaavoitusta varten, Naantalinsalmi – Lieto 400 kV voimajohto, Fingrid Oyj, (LAVMK sivusto)

Varsinais-Suomen alueen bioenergia- ja materiaalikäsittelyterminaalien perusselvitys, Sweco Ympäristö Oy, (LAVMK sivusto)

Varsinais-Suomen materiaalivirtojen ja potentiaali kiertotalouden näkökulmasta (LAVMK sivusto)

Varsinais-Suomen virkistys- ja matkailukohteet 2017 ja Varsinais-Suomen virkistysreitit 2017, kohdeluettelot, (LAVMK sivusto)

Vesiviljelyn sijainninhajussuunnitelman ympäristöselostus, RKTL, (LAVMK sivusto)

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO
EGENTLIGA FINLANDS FÖRBUND
REGIONAL COUNCIL OF SOUTHWEST FINLAND

PL 273 (Ratapihankatu 36) | 20101 Turku
+358 2 2100 900 | kirjaamo@varsinais-suomi.fi
www.varsinais-suomi.fi | Y – 0922305-9